

beschikking

Datum	2 november 2009
Nummer	WSV/2009-904
Onderwerp	Besluit inzake aanvraag Wbr-vergunning offshore windturbinepark 'Den Helder I'

PROCEDUREVERLOOP AANVRAAG 'DEN HELDER I'

Bij brief d.d. 15 januari 2009 is door Airtricity Holdings Ltd., verder te noemen de aanvrager, een aanvraag ingediend voor een vergunning krachtens de Wet beheer rijkswaterstaatswerken (hierna: 'Wbr') voor het oprichten en in stand houden van een windturbinepark genaamd 'Den Helder I'. Het park ligt in de blokken 'P2' en 'P3' (conform blokindeling Mijnbouwwet), zoals nader aangegeven in Bijlage 2 bij de aanvraag.

Op het voorbereiden van de beslissing op de aanvraag is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) van toepassing. Dit volgt uit artikel 4 lid 2 van de *'Beleidsregels inzake toepassing Wet beheer rijkswaterstaatswerken op installaties in de exclusieve economische zone'* (hierna: 'Beleidsregels').

De wijze waarop vergunningaanvragen worden behandeld is nader beschreven in de procedurebeschrijving *'Behandeling vergunningaanvragen Wet beheer rijkswaterstaatswerken voor windenergie offshore'* (versie februari 2006).

Omdat de oprichting van installaties in de exclusieve economische zone (hierna: EEZ) belangrijke nadelige gevolgen kan hebben voor het milieu, is ingevolge artikel 7.1 lid 1 van de Wet milieubeheer (Wm) op basis van onderdeel C activiteit 5.1 Besluit milieueffectrapportage 1994 een milieueffectrapport (hierna: 'MER') bij een aanvraag voor een installatie in de EEZ verplicht. Hierbij dienen de relevante bepalingen van Hoofdstuk 7 van de Wm te zijn toegepast en de procedure omschreven in Afdeling 13.2 Wm te zijn gevolgd. Het MER voor het windturbinepark Den Helder I is bij de vergunningaanvraag gevoegd.

Op 15 januari 2009 heeft het bevoegd gezag als aanvulling op de aanvraag de passende beoordeling als onderdeel van het MER ontvangen.

Bij brieven van 23 februari 2009 en 26 februari 2009 heeft de aanvrager de oorspronkelijke aanvraag beperkt aangevuld. De ontvangen documentatie ten aanzien van de vergunningaanvraag is opgenomen in voorschrift 1 van dit besluit.

Het MER is beoordeeld aan de hand van het bepaalde in Hoofdstuk 7 van de Wm en de richtlijnen voor de milieueffectrapportage zoals die door mij voor deze aanvraag zijn afgegeven op 24 april 2006 (ref. AMU/978). Op 26 februari 2009

1592-09

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

(ref. WSV/0391) is de vergunningaanvraag als volledig beoordeeld en heeft het bevoegd gezag aangegeven de aanvraag verder in behandeling te nemen.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Het MER (inclusief passende beoordeling) als onderdeel van de Wbr-aanvraag, heeft van 3 maart 2009 tot en met 14 april 2009 ter inzage gelegen. Van de terinzagelegging is kennis gegeven door plaatsing in de Staatscourant van 2 maart 2009, nr. 41. De ontvangen zienswijzen en de reactie daarop zijn opgenomen in bijlage A bij dit besluit.

De vergunningaanvraag en het daarbij behorende MER is voor advies voorgelegd aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: 'de Commissie') en aan de wettelijk adviseurs.

Tevens heeft de Commissie al eerder geadviseerd een passende beoordeling voor de inschatting van de effecten van een windturbinepark op de Natura 2000 gebieden te laten uitvoeren voor de vergunningverlening van windturbineparken in de Noordzee (zie brief 17 september 2007, ref. WSV/1909). In overleg op 8 juli 2008 tussen het bevoegd gezag en de windsector is kenbaar gemaakt dat een passende beoordeling noodzakelijk is en onderdeel moet uitmaken van de Wbr-vergunningaanvraag.

Op 23 juni 2009 is het toetsingsadvies over het MER en de aanvulling daarop van de Commissie ontvangen (rapport nr. 1576-28).

Het ontwerpbesluit is genomen op 26 juni 2009 en is per brief (ref. WSV/154) aan Airtricity Holdings Ltd. aangeboden. Het ontwerpbesluit heeft van 1 juli 2009 tot en met 11 augustus 2009 ter inzage gelegen. Van de terinzagelegging is kennis gegeven door plaatsing in de Staatscourant van 30 juni 2009, nr. 118. De ontvangen zienswijzen en de reactie daarop zijn opgenomen in bijlage B bij dit besluit.

Bij brief van 8 september 2009 is door Airtricity Holdings Ltd. verzocht de Wbr-vergunning over te dragen aan "Den Helder Wind Farm B.V." Bij brief van 15 oktober 2009 (kenmerk: WSV 2009/828) heeft het bevoegd gezag ingestemd met overdracht van de ontwerpvergunning Den Helder I en wordt het definitief besluit hiermee op naam gesteld van "Den Helder Wind Farm B.V."

2) TOETSINGSKADER

Wet beheer rijkswaterstaatswerken

Op grond van het bepaalde in artikel 2 Wbr is het verboden om zonder vergunning gebruik te maken van een waterstaatswerk door, anders dan waartoe het is bestemd, daarin, daarop, daaronder of daarover werken te maken of te behouden. Ingevolge artikel 1 lid 1 juncto artikel 1 lid 2 Wbr wordt onder 'waterstaatswerken' onder meer verstaan de bij het Rijk in beheer zijnde wateren, waaronder begrepen de territoriale zee en de EEZ. De onderhavige locatie bevindt zich in de EEZ van de Noordzee en is derhalve op grond van artikel 1 lid 2 Wbr een waterstaatswerk. Het oprichten en behouden van het aangevraagde werk is daarmee vergunningplichtig op grond van de Wbr.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Het toetsingskader van een aanvraag om een Wbr-vergunning is neergelegd in artikel 3 Wbr. Het eerste lid van dit artikel bepaalt dat de vergunning geweigerd kan worden ter bescherming van waterstaatswerken en ter verzekering van het doelmatig en veilig gebruik van die werken. Bij het beoordelen van een vergunningaanvraag in het kader van de Wbr voor windturbineparken op een locatie binnen de EEZ moet rekening worden gehouden met de effecten van het desbetreffende windturbinepark. In artikel 3 Wbr is bepaald:

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

- '1. Weigering, wijziging of intrekking van een vergunning, alsmede toepassing van de artikelen 2, tweede lid en 6 kan slechts geschieden ter bescherming van waterstaatswerken en ter verzekering van het doelmatig en veilig gebruik van die werken, met inbegrip van het belang van verruiming of wijziging anderszins van die werken.*
- 2. De in het eerste lid bedoelde besluiten kunnen mede strekken ter bescherming van aan de waterstaatswerken verbonden belangen van andere dan waterstaatkundige aard, doch enkel voor zover daarin niet is voorzien door bij of krachtens een andere wet gestelde bepalingen.'*

De vergunningaanvraag is voorts getoetst aan de 'Nadere specificatie van de vereisten voor een Wbr vergunningaanvraag voor een offshore windturbinepark'.

Beleid

Op 21 december 2004, Staatscourant nr. 252, zijn de 'Beleidsregels inzake toepassing Wet beheer rijkswaterstaatswerken op installaties in de exclusieve economische zone' (hierna: Beleidsregels) vastgesteld. In de Beleidsregels is het toetsingskader van de Wbr nader uitgewerkt. De Beleidsregels betreffen de toepassing van de artikelen 2, 3 en 6 van de Wbr op installaties in de EEZ. Artikel 5 van de Beleidsregels geeft hierover het volgende aan:

'Bij de voorbereiding en de vaststelling van een beschikking inzake het verlenen, weigeren, wijzigen of intrekken van een vergunning wordt rekening gehouden met:

- a. het behouden van mogelijkheden voor een doelmatig en veilig gebruik van de Noordzee door anderen dan de vergunninghouder,*
- b. de op de Noordzee betrekking hebbende onderdelen van de Nota Ruimte waarvoor het regeringsstandpunt op 27 april 2004 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer is toegezonden (Kamerstukken II 2003/04, 29 435, nrs. 1-2), en*
- c. andere op de Noordzee betrekking hebbende plannen en gebiedsaanwijzingen op grond van de Wet op de waterhuishouding, de Wet op de Ruimtelijke Ordening, de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Wet milieubeheer.'*

Ad a. Veilig en doelmatig gebruik van de Noordzee

In de toelichting bij de Beleidsregels wordt artikel 5 sub a als volgt toegelicht:

'De verzekering van een veilig en doelmatig gebruik van waterstaatswerken speelt in het kader van de Wbr een centrale rol bij de toetsing van vergunningaanvragen; dit komt tot uiting in artikel 5 van de beleidsregels, dat betrekking heeft op de toetsing van aanvragen. Daarbij gaat het om

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

rechtmatig gebruik van de Noordzee door derden, zoals dat is geregeld in artikel 58 van het VN Zeerechtverdrag.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

In dat artikel ligt besloten dat de kuststaat bij de uitoefening van zijn rechtsmacht in de EEZ ten aanzien van installaties en dergelijke rekening moet houden met de voor alle staten in die zone geldende rechten van scheepvaart, overvlucht, het leggen van onderzeese kabel- en buisleidingen en ander rechtmatig gebruik van de zee.

Het beleid op dit punt houdt met name een locatiebeleid in, waarbij rekening wordt gehouden met het ruimtebeslag van de installatie, met inbegrip van de veiligheidszone die rondom de installatie moet worden ingesteld (zie artikel 8 van de Beleidsregels), in relatie tot benodigde ruimte voor ander gebruik van de Noordzee.'

Scheepvaartveiligheid

De verzekering van een veilig en doelmatig gebruik van waterstaatswerken speelt in het kader van de Wbr een centrale rol bij toetsing van vergunningaanvragen (artikel 3 Wbr). In de Beleidsregels is het toetsingskader ten aanzien van installaties in de EEZ nader uitgewerkt. In de Beleidsregels komt tot uitdrukking dat bij de beoordeling van vergunningaanvragen rekening dient te worden gehouden met de op de Noordzee betrekking hebbende onderdelen van de Nota Ruimte (Integraal Beheerplan Noordzee 2015, hierna: IBN). Ten aanzien van de Noordzee is in de Nota Ruimte opgenomen dat het beleid van de Nederlandse overheid er op is gericht om de scheepvaartveiligheid op de Noordzee op hetzelfde niveau te handhaven en waar mogelijk (permanent) te verbeteren (IBN p. 27). Dit beleid is tevens verwoord in de Beleidsbrief Zeevaart 'Verantwoord varen en een vitale vloot' (4 april 2008). Op basis van dit wettelijke en beleidskader houdt het bevoegd gezag bij de besluitvorming omtrent de vergunningen uitdrukkelijk rekening met de effecten van het oprichten en in standhouden van een windturbinepark op het veilige en doelmatige gebruik van de Noordzee.

Op grond van het bovenstaande toetst het bevoegd gezag op veilig en doelmatig gebruik van de Noordzee ten aanzien van scheepvaart. De methode voor de berekening van de effecten op de scheepvaartveiligheid betreft het zogenaamde SAMSON model. Dit model is ontwikkeld door de Rijksoverheid (Ministerie van Verkeer en Waterstaat) in samenwerking met het maritieme onderzoeksinstituut 'MARIN' te Wageningen en wordt bij diverse Nederlandse en Europese maritieme projecten toegepast voor het beoordelen van de scheepvaartveiligheid. Het SAMSON model wordt gebruikt om kansen op en consequenties van verschillende soorten ongevallen op zee in te schatten, met name schip-schip aanvaringen, drijven en 'ramming'. Daarbij wordt een verkeersdatabase van de Noordzee als uitgangspunt gehanteerd.

Naast de inschatting van de kansen op en consequenties van verschillende soorten ongevallen op zee is het noodzakelijk inzicht te verkrijgen in de vaarpraktijk van schepen ter vermijding van dergelijke ongevalsituaties. Daarom is in begin 2007 op initiatief van het bevoegd gezag de kennis van en ervaring met de vaarpraktijk samengebracht in een nautische adviesgroep. De adviesgroep is totstandgekomen met ambtenaren die ressorteren onder het Ministerie van Verkeer en Waterstaat en Noordzeeloodsen. De in de adviesgroep samengebrachte kennis en ervaring maakte een deskundige benadering van de vaarpraktijk mogelijk en heeft

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

bijgedragen aan een nadere afweging van het bevoegd gezag op het gebied van de scheepvaartveiligheid en mogelijke mitigerende maatregelen. Het bevoegd gezag heeft de kennis en ervaring van de vaarpraktijk daarnaast in relatie gebracht met de meeste recente gegevens over de verkeersstromen en -intensiteiten, de beschikbare ruimte (breedte van de vaarroute) en de kruispunten van meerdere vaarroutes. Het onderhavige besluit bevat de door het bevoegd gezag gemaakte afwegingen.

Luchtvaartveiligheid

Voor de beoordeling van een Wbr-aanvraag voor een offshore windturbinepark op luchtvaartveiligheidsaspecten wordt deze voorgelegd aan de Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW). Het toezicht van IVW binnen het domein Luchthavens richt zich op de Nederlandse luchthavens waartoe ook helikopterdekken behoren. Het toezicht binnen het domein Luchtruim is gericht op de luchtverkeersdienstverleningsorganisaties en op het gebruik van het Nederlandse luchtruim. IVW houdt in haar advies rekening met de volgende normen: ICAO Annex 14 part II, JAR-OPS 3, Mijnbouwregeling en CAP764.

Als uitgangspunt voor de beoordeling van de effecten op de luchtvaartveiligheid en de veiligheid op de platforms geldt dat deze niet mag worden aangetast, in aansluiting op het voorzorgsprincipe uit het IBN. In het IBN wordt ook gesteld dat meervoudig ruimtegebruik nagestreefd moet worden waar mogelijk. Voorwaarde is dat de andere gebruiker daar geen schade of hinder van ondervindt.

Andere gebruikers

Tevens is rekening gehouden met belangen van andere gebruikers van de Noordzee zoals de visserij, zandwinning, militaire gebieden en de olie- en gaswinning. Ook worden belangen van cultuurhistorische waarden die voortvloeien uit de Monumentenwet meegenomen bij het beoordelen van de aanvraag respectievelijk het opstellen van de vergunningvoorschriften. Bovengenoemde belangen worden niet alleen door het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, maar ook door andere ministeries behartigd.

Ad. b. Nota Ruimte

Ten aanzien van artikel 5 sub b is het beleid van de op de Noordzee betrekking hebbende onderdelen van de Nota Ruimte uitgewerkt in het Integraal Beheerplan Noordzee 2015 (IBN). Het IBN heeft de status van een beleidsregel en bevat onder meer een afwegingskader voor vergunningverlening en een nadere begrenzing van gebieden met bijzondere ecologische waarden en de voor deze gebieden te hanteren beschermingsregimes.

Ad c. *Wet op de waterhuishouding, de Wet op de Ruimtelijke Ordening, de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Wet milieubeheer*
In de toelichting op de Beleidsregels wordt dit artikel nader uitgelegd:

'Artikel 5 legt voorts vast dat bij het voorbereiden en vaststellen van beschikkingen inzake Wbr-vergunningen rekening wordt gehouden met het beleid voor de Noordzee dat is opgenomen in plannen op basis van enige in de beleidsregels genoemde wetten, te weten de Wet op de waterhuishouding, de Wet op de Ruimtelijke Ordening, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Wet milieubeheer. Hiervoor is een aanvullende basis aanwezig in artikel 56, eerste lid, onderdeel b, onder iii, van het VN-Zeerechtverdrag: de kuststaat heeft in de EEZ rechtsmacht

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

ten aanzien van de bescherming van het milieu. Hoewel de genoemde wetten als zodanig niet (of in de praktijk nog niet) van toepassing zijn in de EEZ, bevatten de op die wetten gebaseerde plannen wel degelijk mede beleidsvoornemens die op die zone van toepassing zijn.'

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Ecologie

Uit artikel 3 lid 2 Wbr volgt dat rekening dient te worden gehouden met de bescherming van belangen van andere dan waterstaatskundige aard, voor zover daarin niet reeds is voorzien bij of krachtens andere wet. Hier wordt met name bedoeld op belangen ten aanzien van natuur en milieu (ecologie), zoals volgt uit de Kamerstukken II 1995/96, 24 573, nr. 6, blz. 3. Met de uitbreiding van het toepassingsgebied van de Wbr tot de EEZ geldt dit evenzeer voor de EEZ (Kamerstukken II, 1999/2000, 26961, nr. 3, p.3/4). Bij de beoordeling van een aanvraag zal dan ook bekeken moeten worden of de activiteit niet leidt tot onaanvaardbare gevolgen voor het milieu. Uit artikel 1 lid 2 van de Beleidsregels volgt dat onder milieu ook natuur wordt verstaan.

In dat licht volgt uit artikel 4 lid 1 sub e van de Beleidsregels dat, mede gelet op de verplichtingen op grond van de EG-richtlijn 85/337/EEG (PbEG L 175/40), zoals gewijzigd bij EG-richtlijn 97/11/EG (PbEG L 73/5), voor installaties als bedoeld in de bijlagen I en II bij genoemde richtlijn, waaronder een windturbinepark, niet eerder een vergunning zal worden verleend dan nadat de gegevens over de gevolgen voor het milieu in de vorm van een milieueffectrapportage zijn overgelegd, de relevante bepalingen van hoofdstuk 7 Wm zijn toegepast en de procedure omschreven in afdeling 13.2 Wm is gevolgd.

Uit het voorgaande vloeit voort dat bij de onderhavige besluitvorming rekening dient te worden gehouden met de Vogelrichtlijn 79/409/EEG (PbEG L 103) en Habitatrichtlijn 92/43/EEG (PbEG L 206). Door de Europese Commissie wordt verondersteld dat deze richtlijnen mede van toepassing zijn in de EEZ voorzover de bevoegdheid van de lidstaten zich uitstrekt over deze zone. Het Hof van Justitie heeft dit in een uitspraak van 20 oktober 2005 (zaak C-6/04) bevestigd.

Op grond van de Habitatrichtlijn moet ten aanzien van de vergunningaanvraag getoetst worden of significante gevolgen voor Natura 2000 gebieden zijn uit te sluiten. Het bevoegd gezag dient passende maatregelen te treffen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten in de speciale beschermingszones niet verslechtert en er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen voor zover die factoren, gelet op de doelstellingen van de richtlijn een significant effect zouden kunnen hebben. Conform artikel 6 lid 3 van de habitatrichtlijn wordt voor elk project dat niet direct verband houdt met het beheer van het gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere projecten significante gevolgen kan hebben voor zo'n gebied een passende beoordeling gemaakt van de gevolgen voor het gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied. Gelet op de conclusies van de passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied en onder voorbehoud van het navolgende heeft het bevoegd gezag slechts toestemming voor het project nadat zij de zekerheid heeft verkregen dat het de natuurlijk kenmerken van het betrokken gebied niet zal aantasten.

Indien bij beoordeling van de aanvraag significante effecten niet zijn uit te sluiten voor het gebied kan bij afwezigheid van alternatieve oplossingen op grond van

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

artikel 6 lid 4 van de Habitatrichtlijn door het bevoegd gezag enkel worden vergund om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, waarbij alle nodige compenserende maatregelen genomen worden om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft. Hiervan dient de Europese Commissie op de hoogte gesteld te worden.

Voorzorgsbeginsel

Eveneens houdt het bevoegd gezag in het afwegingskader bij de vergunningverlening rekening met het voorzorgsbeginsel. Het voorzorgsbeginsel houdt in dat preventieve maatregelen genomen dienen te worden wanneer er redelijke gronden tot bezorgdheid bestaan, dat de activiteit schade toebrengt aan het milieu, de gezondheid van de mens of ander rechtmatig gebruik. Volgens de Nota Ruimte en het IBN geldt het voorzorgsbeginsel voor alle activiteiten op de Noordzee en is een belangrijk uitgangspunt bij de planning en ontwerp van voorgenomen activiteiten op zee. De Europese commissie stelt in 2000 dat het voorzorgsbeginsel niet alleen toepasbaar is in het milieurecht maar ook in andere situaties waarin geen eenduidig wetenschappelijk materiaal voor handen is (Mededeling van de commissie over het voorzorgsbeginsel COM 2000/0001).

Bij de vergunningverlening betrokken instanties

Kaders en beleid voor het vergunningverleningsproces van windturbineparken op zee zijn vastgelegd in de eerder genoemde Beleidsregels (21 december 2004) en in een draaiboek "Committering van 450 MW windenergie op de Noordzee" (voor de zgn. 2^e ronde). Het draaiboek is bij brief van 30 juni 2008 van de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat, mede namens de ministers van Economische Zaken (EZ), Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) aan de Tweede Kamer gestuurd (TK 31209 en 21239, nr. 35). Het draaiboek beschrijft onder andere de stappen in de periode van 1 juli 2008 tot 1 november 2009 ten aanzien van de Wbr-vergunningverlening. Beide documenten zijn opgesteld in nauw overleg tussen de ministeries van EZ, VROM, LNV en het Ministerie van VenW.

3) BELANGENAFWEGING EN MOTIVERING

Bij de toetsing van de vergunningaanvraag richt het bevoegd gezag zich volgens het toetsingskader onder meer op de effecten van het initiatief op een veilig en doelmatig gebruik van de Noordzee, waaronder de effecten op scheepvaartveiligheid, luchtvaartveiligheid, mijnbouwactiviteiten en natuur en milieu (ecologie).

De in deze vergunning neergelegde voorschriften zijn gebaseerd op artikel 3 van de Wbr. Met name op het gebied van veiligheid worden in deze vergunning eisen gesteld zodat veiligheidsrisico's voor de scheepvaart en helikopterverkeer zoveel mogelijk worden voorkomen dan wel beperkt.

Aan de hand van het in hoofdstuk 2 beschreven toetsingskader volgt in de paragrafen 3.1 tot en met 3.4 de toetsing van de verschillende relevante belangen. Aan de orde komen respectievelijk:

- effecten op scheepvaartveiligheid (paragraaf 3.1);
- effecten op luchtvaartveiligheid (paragraaf 3.2);
- effecten op de mijnbouw (paragraaf 3.3);

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

- effecten op ecologie (paragraaf 3.4).

In iedere paragraaf worden na een korte inleiding weergegeven:

- de belangrijkste conclusies omtrent het onderwerp ('het belang') in het MER;
- advies Commissie m.e.r. en overige adviseurs;
- overwegingen en conclusies die het bevoegd gezag op basis daarvan heeft getrokken;
- maatregelen en voorschriften die volgen uit de toetsing.

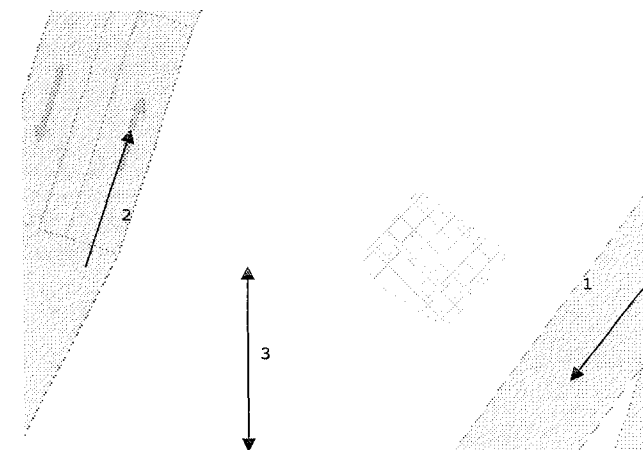
De inspraak die ontvangen is op de terinzagelegging van het MER is op relevante punten opgenomen in dit besluit en samengevat weergegeven en voorzien van een reactie in bijlage A van dit besluit.

De zienswijzen die zijn ontvangen op de terinzagelegging van het ontwerpbesluit zijn op relevante punten opgenomen in dit besluit en samengevat weergegeven en voorzien van een reactie in bijlage B bij dit besluit.

3.1 Effecten op scheepvaartveiligheid

3.1.1 Ligging Den Helder I

Het windturbinepark Den Helder I ligt op ongeveer 34 nautische mijlen (NM) uit de kust ter hoogte van Den Helder. Onderstaande figuur 1 geeft de ligging van het park weer ten opzichte van de directe omgeving.

Figuur 1: ligging van windpark Den Helder I (groen) ten opzichte van verkeersstromen 1 t/m 3 (zwarte pijlen). De rose pijlen betreffen een verkeersscheidingsstelsel. [bron: GIS bestanden RWS Noordzee]

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-904

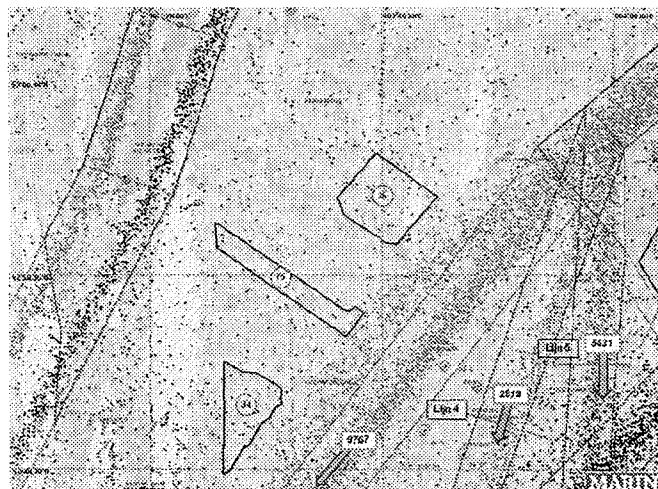

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

De gegevens over verkeersstromen en aantallen schepen in het MER dateren uit 2004. Langjarige gegevens over scheepsaantallen zijn in het verleden verzameld door gedurende langere tijd (1-2 jaar) over de Noordzee te vliegen en visueel schepen te tellen. Het laatste visuele onderzoek dateert van de periode 1999-2001. Sinds 2008 worden scheepsaantallen op de Noordzee gemeten op basis van het Automatic Identification System¹. Een deel van de schepen vaart nog zonder AIS (<300BRT, vissersschepen, pleziervaart ed).

Om een actueel beeld van de situatie te krijgen heeft het bevoegd gezag het MARIN verzocht de route en grootte van de verkeersstromen op basis van AIS gegevens over 2008 in het gebied rondom het geplande windturbinepark te overleggen, zie figuur 2.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Figuur 2: Verkeersintensiteit rondom Den Helder I (nr. 36, de overige nummers betreffen andere aanvragen voor windparken). De getallen bij de pijlen geven het middels AIS geregistreerde aantal scheepsbewegingen over 2008 weer op dwars over de bijbehorende rode lijnen. De zwarte en bruine stippen geven de AIS scheepsposities binnen 1 week in juli 2008 aan om een ruimtelijk idee te geven van de verkeersstromen. [Bron: 'Intensiteit scheepvaart nabij windparken' Marin 20 mei 2009]

Het voorliggende besluit is zoveel mogelijk gebaseerd op deze verkeersstromen omdat dit de meest recent beschikbare informatie is. Deze wijken in beperkte mate af van de informatie in het MER.

Op basis van figuur 2 zijn de volgende aantallen scheepsbewegingen bij de verkeersstromen in figuur 1 aangehouden:

¹ AIS = Automatic Identification System; alle schepen groter dan 300 Bruto Ton zijn volgens IMO regelgeving verplicht een AIS transponder aan boord te hebben, waardoor onder andere de koersen en snelheden van deze schepen vanaf de wal te volgen en vast te leggen zijn.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

1. Zuid gaand verkeer Texel verkeersscheidingsstelsel (VSS) – Noord Hinder: het betreft ca. 9767 scheepsbewegingen per jaar;
2. Noord gaand verkeer van Noord Hinder/Brown Ridge Bank – West Friesland VSS (diepwaterroute): het betreft ca. 6201 scheepsbewegingen per jaar (gegevens 2004);
3. Noord en zuid gaand verkeer vanuit Brown Ridge Bank naar Rotterdam en v.v. Het betreft hier niet een duidelijk zichtbare verkeersstroom, maar via diverse routes overstekend verkeer. In 2004 betrof het ca. 3499 scheepsbewegingen per jaar.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Nåast genoemde verkeersstromen is er ten noorden en ten zuiden van het windturbinepark Den Helder I noordwest en zuidoost gaand verkeer van IJmuiden naar de oostkust van Engeland en Brown Ridge Bank en v.v. Dit verkeer is niet substantieel (een paar honderd schepen per jaar) en beweegt zich niet in duidelijk te onderscheiden verkeersstromen.

3.1.2 Het MER

Om de effecten van een windturbinepark op de scheepvaart te kunnen berekenen is conform de actuele richtlijnen de afwikkeling van het scheepvaartverkeer voor de situatie met het windturbinepark in SAMSON gemodelleerd. Voor de locatie van het windturbinepark is een verkeersdatabase aangemaakt, waar het verwachte veranderde vaarpatroon is ingebracht. Vervolgens zijn de ongevals-kans modellen van SAMSON toegepast voor het doorrekenen van de effecten van het windturbinepark voor de scheepvaart.

In het MER zijn de met behulp van het SAMSON model bepaalde effecten van het windturbinepark op de scheepvaartongevallen weergegeven. De aanvrager trekt de volgende conclusies omtrent scheepvaartveiligheid (niet uitputtend):

- het berekende verwachte totaal aantal aanvaringen en aandrijvingen per jaar gesommeerd over alle windturbines, inclusief transformatorstations, bedraagt 0,020676 (= eens per 48 jaar);
- de kans op uitstroom van bunkerolie en ladingolie bedraagt voor bunkerolie eens in de 1140 jaar en voor ladingolie eens in de 2450 jaar. De gemiddelde uitstroom per jaar bedraagt voor bunkerolie 0,457 m³ en voor ladingolie 1,926 m³. Voor bunkerolie en ladingolie samen neemt de kans op uitstroom in de EEZ door het park toe met 0,27%;
- de kans op meer dan 10 doden als gevolg van aanvaring van een schip met een windturbine speelt bij de gekozen inrichtingsvariant geen rol;
- het effect van het windturbinepark op de scheepvaartongevallen buiten het windturbinepark door verandering van vaarroutes is verwaarloosbaar;
- wordt IJmuiden de uitvalsbasis voor de bouw van het windturbinepark (wat vermoedelijk het geval zal zijn), dan levert dit gedurende de bouw een verhoging van het gemiddelde aantal schepen op zee. Aangezien de bouw maar een half jaar duurt, is de verhoging van het gemiddelde aantal schepen op zee gedurende dit deel van het jaar 1,6 schip. In bedoelde periode van een half jaar is de kans op een aanvaring tussen twee schepen door de verhoogde verkeersintensiteit 1% hoger dan normaal;
- een toename van het scheepvaartverkeer in verband met onderhouds- en reparatiewerkzaamheden, gedurende de levensduur van het park, verhoogt de kans op scheepvaartongevallen in zeer geringe mate;

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

- het windturbinepark zal geen verstoring van de radardekking van de Nederlandse havens opleveren;
- de kans op een aanvaring door kruisende schepen als gevolg van het windturbinepark wordt geschat op eens in de 822 jaar.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-904

Hoewel de beschreven risico's gering zijn overweegt de aanvrager in het MER de volgende mogelijke mitigerende maatregelen:

1. het park markeren middels het Automatic Identification System (AIS) waardoor de kans op aanvaringen wordt verkleind, maar niet de kans op aandrijvingen;
2. de inzet van sleepbootcapaciteit om driftende schepen vroegtijdig bij het park weg te slepen, wat de kans op aandrijvingen met ruim 87% zou kunnen verminderen;
3. het vergroten van de afstand van het passerende verkeer tot het windturbinepark, waarbij de meest reële optie is om het park kleiner te maken.

Inspraak op het MER

1. het Centraal Nautisch Beheer Noordzeekanaalgebied: het park is in lijn met het beleid en leidt nauwelijks tot een risico verhogende werking waar het gaat om de nautische veiligheid op de Noordzee;
2. de Zeehaven IJmuiden NV: staat positief tegenover de realisatie van windturbineparken op de Noordzee;
3. het Koninklijk Nederlands Watersport Verbond: stelt de vraag of bij de beoordeling ook het Ruimtelijk Perspectief Noordzee kan worden meegenomen;
4. de Nederlandse Vereniging van Toerzeilers: voor de veilige afhandeling van de kleine scheepvaart moet er voldoende ruimte zijn om met deze schepen direct langs het gesloten gebied van het windturbinepark te varen. Cumulatie van obstakels moet verder worden vermeden.

3.1.3 Adviezen

Advies Commissie m.e.r.

De Commissie is van oordeel dat de (cumulatieve) effecten op de scheepvaartveiligheid in het MER goed beschreven zijn. Zij adviseert dat het mogelijk is om met verschillende mitigerende maatregelen de beperkte negatieve effecten voor de scheepvaart verder te verzachten. De Commissie adviseert verder aandacht te besteden aan de storing van de aan boord van schepen en luchtvaartuigen aanwezige apparatuur, met name de storing in de ontvangst van radio- en transpondersignalen. Daarnaast adviseert de Commissie het bevoegd gezag toe te zien op eenduidige calamiteitenplannen die zijn afgestemd met het Kustwachtcentrum.

3.1.4 Aanpassingen op het ontwerpbesluit

Aanpassingen naar aanleiding van zienswijzen

In de zienswijzen op meerdere ontwerpbesluiten voor windparken op zee die in juni en juli 2009 werden afgegeven worden vragen gesteld over de gekozen bronnen en uitgangspunten van het bevoegd gezag. Daarom zijn de volgende toevoegingen opgenomen:

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

- In paragraaf 3.1.1 is een nadere toelichting opgenomen op de gebruikte AIS gegevens over 2008;
- In de paragraaf 'Overwegingen en conclusie bevoegd gezag' is een nieuwe 3^e alinea toegevoegd, waarin wordt uitgelegd waarom het bevoegd gezag de vaarpraktijk heeft mee laten wegen in haar overwegingen en waarom wordt uitgegaan van 'worst case' benaderingen;
- In dezelfde paragraaf zijn diverse bronverwijzingen opgenomen en er wordt waar nodig uitgelegd waarom juist deze bronnen gebruikt zijn. Zie de toegevoegde voetnoten;
- In de overwegingen van het bevoegd gezag is in de paragraaf over verkeersstroom 3 een rekenfout gecorrigeerd (3 NM is gewijzigd in 4,3 NM).

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-904

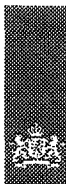
3.1.5 Overwegingen en conclusie bevoegd gezag

De Wbr spreekt van een doelmatig en veilig gebruik van bij het rijk in beheer zijnde waterstaatswerken. Waterstaatswerken zijn voor de vergunningprocedure te definiëren als (zee)water en (zee)bodem. Bij toetsing van de waterstaatkundige belangen moet gedacht worden aan veiligheid voor scheepvaart, risico's tengevolge van aanvaringen c.q. aandrijvingen van schepen en doelmatig gebruik van de zeebodem. Om het doelmatig en veilig gebruik van de Noordzee te bepalen heeft het bevoegd gezag de in de aangedragen inzichten uit het MER, de inspraak en het advies van de Commissie m.e.r. overwogen en afgewogen.

Het accent ligt in het MER op de theoretische onderbouwing met behulp van het SAMSON model. Zoals in paragraaf 2 onder scheepvaartveiligheid is opgemerkt, geeft dit model alleen een inschatting van de kansen op en consequenties van verschillende ongevallen op zee. Om daarnaast een beeld te krijgen van alle effecten van een windturbinepark op scheepvaartveiligheid maakt het bevoegd gezag een nadere afweging op basis van de kennis van en ervaring met de vaarpraktijk in het betreffende gebied, waarbij goed zeemanschap en de menselijke factor een belangrijke rol spelen. Het bevoegd gezag houdt daarbij rekening met alle direct en indirect van invloed zijnde nautische aspecten, zoals autonome ontwikkelingen in het scheepvaartverkeer, effecten op scheepvaartveiligheid, de bereikbaarheid van ankergebieden en havens en mogelijk mitigerende maatregelen.

De keuze voor het inbrengen van de vaarpraktijk in de overwegingen van het besluit is gemaakt nadat in 2007 vanuit de nautische sector (V&W DG Luchtvaart en Maritieme Zaken, Kustwacht, Havenmeesters, redersvereniging, loodsorganisaties etc.) grote zorg werd geuit over de ontwikkelingen rond de windparken op zee in relatie tot de scheepvaartveiligheid. De windparken betreffen een nieuwe ontwikkeling op zee. Effecten van windparken op het gedrag en de veiligheid van de scheepvaart zijn nog nauwelijks bekend. Onafhankelijke analyse van praktijkonderzoek naar de effecten bestaat nog nauwelijks. Daarnaast geldt dat het beleid van de Nederlandse overheid ten aanzien van de Noordzee is gericht op het handhaven en waar mogelijk verbeteren van de scheepvaartveiligheid (zie 'Toetsingskader'). Om deze 2 redenen wordt in deze paragraaf de vaarpraktijk ingebracht past het bevoegd gezag de 'worst case' benadering toe.

Daarnaast brengt het bevoegd gezag de vaarpraktijk in relatie met de meest recente verkeersstromen en -intensiteiten, de beschikbare ruimte (breedte van de

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

vaarroute) en de grootte van de schepen in de vaarroute. De aspecten zijn in de overwegingen hieronder weergegeven:

1. de verkeersstromen rondom het windturbinepark;
2. kruisend verkeer ter hoogte van het windturbinepark;
3. risico's van het park voor niet-routegebonden (kleinere) scheepvaart;
4. het inzetten van een begeleidingsschip of zeesleepboot;
5. de cumulatieve effecten van meerdere windturbineparken.

Deze overwegingen zijn naar inzicht van het bevoegd gezag doorslaggevend voor de conclusies en de maatregelen en voorschriften (zie paragraaf 3.1.6) omtrent het aspect scheepvaartveiligheid en kunnen afwijken van de eerdergenoemde adviezen. De overige aangedragen inzichten worden niet nader uitgewerkt in overwegingen. Het betreft hier inzichten die vanwege hun beschrijving in de plannen van de aanvrager (bijvoorbeeld het verlichtingsplan en het calamiteitenplan) direct zijn uitgewerkt in de maatregelen en voorschriften. Denk bijvoorbeeld aan het instellen van een veiligheidszone rondom het park, het stilzetten van turbines in geval van SAR-operaties in het park en de markering van het park conform IALA.

Overwegingen omtrent de verkeersstromen rondom het windturbinepark

Om een oordeel te kunnen geven over de veiligheid in de verkeersstromen rondom het windturbinepark wordt als eerste beredeneerd wat de benodigde breedte van een scheepvaartroute is. Voor het bepalen van benodigde vaarwegbreedtes op open zee in relatie tot windparken bestaan geen algemeen geaccepteerde modellen of methodes, omdat de noodzaak hiertoe tot voor kort niet bestond. Op dit moment zijn dus geen standaarden beschikbaar waarmee kan worden gerekend. Het bevoegd gezag benadert de benodigde breedte op basis van de beschikbare gegevens als volgt:

- De te verwachten scheepvaartintensiteit in de scheepvaartroutes gedurende de komende 20 jaar² (=de levensduur van een windpark),
- de te verwachten scheepslengtes van schepen op de Noordzee gedurende de komende 20 jaar³,
- de eigen ruimte die een varend schip nodig heeft onder normale omstandigheden⁴,
- de draaicirkels van schepen⁵ ten behoeve van het maken van een crashmanoeuvre,

² Zie paragraaf 3.1.1 van dit besluit en 'Intensiteit scheepvaart nabij voorgenomen windparken' (Marin) 20 mei 2009. Uit het rapport 'Identification of suitable sea areas for windfarms with respect to shipping and safety' (DNV, Marin, Dirkzwager, STC BV & ECN voor IDON) december 2008, blijkt vervolgens dat de scheepvaartintensiteit op de Noordzee de komende 20 jaar niet noemenswaardig zal toenemen;

³ Het uitgangspunt voor alle scheepvaartroutes is een 'maatgevend schip' voor de Noordzee met een lengte van 400 meter. Dit is gebaseerd op een verwachting over de autonome ontwikkeling van de scheepvaart op de Noordzee voor de komende 20 jaar. Ref. 'Shipping Innovation' 2009 (Niko Wijnolst en Tor Wergeland) en 'Ship dimensions 2030' (Lloyd's Register Fairplay) september 2009;

⁴ Zie de factoren en marges in hoofdstuk 5 van 'Approach Channels, A Guide for Design', Final Report of the joint PIANC-IAPH Working Group II-30 in cooperation with IMPA and IALA;

⁵ De tactische diameter van de rondtorn (draaicirkel) van een schip bedraagt 5x de scheepslengte volgens de ontwerpcriteria; deze diameter geldt bij standaard testcondities

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

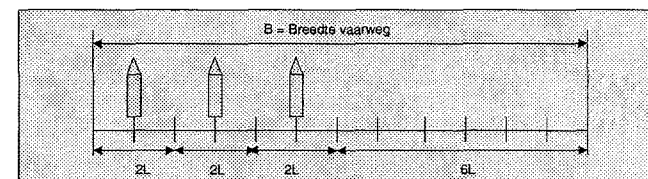

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

- de toegepaste verkeersrichtingen op de scheepvaartroute (één- of tweerichtingsverkeer)⁶, en
 - het vaargedrag van schepen in scheepvaartroutes⁷.
- Bij de berekeningen is uitgegaan van 'worst case scenario's'.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Verkeersstroom 1, zuid gaand verkeer Texel verkeersscheidingsstelsel (VSS) – Noord Hinder (zie figuur 1)
Het aantal scheepsbewegingen in verkeersstroom 1 bedraagt ca. 9767 schepen per jaar. Gemiddeld betekent dat ca. 27 schepen per dag. Het betreft doorgaande vaart op zeesnelheid. Niet uitgesloten kan worden dat de kans dat schepen elkaar oplopen bij piekbelasting groter wordt. Daarom wordt uitgegaan van drie schepen die veilig naast elkaar moeten kunnen varen ten oosten van het windturbinepark. De benodigde ruimte voor drie schepen naast elkaar, uitgaande van schepen van 400 meter lengte (= grootste formaat schepen) bedraagt 4800 meter (2,6 NM) (zie figuur 3). Deze ruimte is beschikbaar omdat aan de oostzijde van het park geen vaste obstakels voor de scheepvaart aanwezig zijn.

Figuur 3: Minimale breedte van een vaarweg waarin 3 schepen van 400m lengte elkaar kunnen oplopen bedraagt 6 maal (3 x 2⁰ x 400m) = 2400 m (= 1,3 NM) om elkaar op voldoende afstand te passeren plus 6 x 400 m (= 2400 m = 1,3 NM) voor de effectieve draaicirkel in geval van een uitwijk(crash) manoeuvre van 1 schip dus in totaal 2,6 NM.

Verkeersstroom 2, noord gaand verkeer Noord Hinder/Brown Ridge Bank – West Friesland VSS (zie figuur 1)
Het aantal scheepsbewegingen in het verkeersscheidingsstelsel (verkeersstroom 2) bedraagt ca. 6201 per jaar. Gemiddeld gaat het om 17 schepen per dag. Het betreft doorgaande vaart op zeesnelheid. Niet uitgesloten kan worden dat de kans dat schepen elkaar oplopen bij piekbelasting groter wordt. Daarom wordt uitgegaan van drie schepen die veilig naast elkaar moeten kunnen varen ten westen van het windturbinepark; hiervoor is minimaal een ruimte van 4800 meter (2,6 NM) nodig. De benodigde ruimte is met in begrip van de vaarbaan aan de noord-westzijde van het windturbinepark ruim aanwezig.

(IMO Res.137(76) en MSC/Circ.644). Omdat de standaard testcondities waarschijnlijk niet aanwezig zullen zijn op moment van een rondtorn (crashmanoeuvre) op open zee wordt in dit besluit een veiliger draaicirkel van 6x de scheepslengte gehanteerd;

⁶ Zie paragraaf 3.1.1 en 'Intensiteit scheepvaart nabij voorgenomen windparken' (Marin) 20 mei 2009;

⁷ Bepalend hierbij zijn de Internationale bepalingen ter voorkoming van aanvaringen op zee (1972);

⁸ Zie de factoren en marges in hoofdstuk 5 van 'Approach Channels, A Guide for Design', Final Report of the joint PIANC-IAPH Working Group II-30 in cooperation with IMPA and IALA.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Verkeersstroom 3, noord en zuid gaand verkeer van Brown Ridge Bank naar Rotterdam en v.v. (zie figuur 1)

Het aantal scheepsbewegingen in verkeersstroom 3 bedraagt ca. 1573 per jaar in zuidelijke en 1926 per jaar in noordelijke richting. Gemiddeld gaat het om 10 schepen per dag die elkaar in tegengestelde richtingen passeren. Daarom wordt uitgegaan van vier schepen die veilig naast elkaar moeten kunnen varen ten westen van het windturbinepark; hiervoor is minimaal een ruimte van 4,3 NM nodig (8 maal de scheeps lengte (4 x 2L) plus 12 scheeps lengte (2 x 6L) voor de uitwijkmanoeuvre in beide verkeersrichtingen, zie ook figuur 3). Voor het verkeer is de beschikbare ruimte voldoende; er zijn geen andere obstakels aanwezig west van het windpark.

Conclusie na overwegingen omtrent verkeersstromen

Op basis van het bovenstaande wordt met betrekking tot de verkeersstromen rond het windturbinepark Den Helder I geconcludeerd dat er meer dan voldoende ruimte is voor de verkeersafwikkeling.

Overwegingen omtrent kruisend verkeer

De locatie van het windturbinepark Den Helder I laat voldoende ruimte voor de verkeersstromen in de nabijheid van het park (zie figuur 1). Uit de analyse volgt dat de ligging van het park, gezien de afstand tussen het park en de verkeersstromen, geen invloed heeft op de veiligheid van het kruisend verkeer en daarvoor evenmin hinder veroorzaakt.

Overwegingen omtrent niet-routegebonden (kleinere) scheepvaart

Kleinere niet-routegebonden schepen (visserij, recreatievaart) zullen zich niet altijd bewegen conform de eerder in dit besluit geschetste verkeersstromen. Het vaarpatroon van deze schepen is grilliger en minder voorspelbaar. Deze schepen kunnen gemakkelijker en sneller manoeuvreren dan de (grotere) routegebonden schepen en hebben daarbij dan ook minder ruimte nodig. Visserij schepen worden tussen 2012 en 2014 stapsgewijs verplicht een Automatic Identification System (AIS) aan boord te hebben, en ook de recreatievaart maakt in toenemende mate vrijwillig gebruik van dit systeem, waardoor kleinere niet-routegebonden schepen beter waarneembaar worden. Het bevoegd gezag acht de afname van de verkeersveiligheid door de aanleg van het windturbinepark voor deze schepen daarom beperkt.

Overwegingen omtrent een begeleidingsschip ('Guard ship') of zeesleepboot

Het bevoegd gezag heeft overwogen of een begeleidingsschip of een sleepboot noodzakelijk is ter vergroting van de verkeersveiligheid rondom het windturbinepark.

Een begeleidingsschip dient om toezicht te houden op de verkeerssituatie en om schepen die ongewenste manoeuvres maken te attenderen op hun gedrag. Het bevoegd gezag is van mening dat het windturbinepark Den Helder I onvoldoende risico's voor de scheepvaart met zich meebrengt om een begeleidingsschip tijdens de operationele fase te rechtvaardigen. Tijdens de bouwfase, waarin werkschepen af en aan varen, is de aanwezigheid van een begeleidingsschip ter plaatse wel noodzakelijk, zie de voorschriften bij dit besluit.

Een zeesleepboot met voldoende trekkracht kan een op drift geraakt schip dat het windturbinepark in dreigt te drijven van het park wegslepen en heeft daarmee een

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

toegevoegde waarde voor de scheepvaartveiligheid. De zeesleper zal daartoe wel binnen redelijke afstand van het park aanwezig moeten zijn op het moment van op drift raken van het betreffende schip. De in het MER berekende risico's van schepen die op drift raken en in het windturbinepark verdagen zijn naar inzicht van het bevoegd gezag te klein om een permanente zeesleepboot bij het windturbinepark te rechtvaardigen. Bij harde wind boven de 5 Bft is de zeesleepboot De Waker binnen redelijke afstand van het windturbinepark aanwezig.

Overwegingen omtrent cumulatieve effecten

Ten tijde van het opstellen van dit besluit is er in de directe omgeving van Den Helder I geen windturbinepark aanwezig. Wel zijn besluiten afgegeven voor de bouw van drie windturbineparken ten zuiden/zuidoosten van Den Helder I, namelijk voor de parken Breeveertien II, Brown Ridge Oost en Tromp Binnen. Het bevoegd gezag acht de corridor tussen de windturbineparken Den Helder I, Tromp Binnen en Brown Ridge Oost enerzijds en het windturbinepark Breeveertien II anderzijds, in aanmerking nemend ook hetgeen hierboven is opgemerkt over de verkeersstromen, voldoende ruim voor de verwachte scheepsaantallen, zodat van de aanleg van Den Helder I in combinatie met de parken Breeveertien II, Brown Ridge Oost en Tromp Binnen geen extra hinder te verwachten valt

Conclusie van het bevoegd gezag omtrent scheepvaartveiligheid

De Wbr spreekt van een doelmatig en veilig gebruik van bij het rijk in beheer zijnde waterstaatswerken. Op grond van het MER en de adviezen komt het bevoegd gezag met bovenstaande overwegingen tot de conclusie dat op basis van scheepvaartveiligheid een vergunning onder voorwaarden kan worden verstrekt. De bedoelde voorwaarden worden in paragraaf 3.1.6 'Maatregelen en voorschriften' nader toegelicht.

3.1.6 Maatregelen en voorschriften

Veiligheidszone

Rondom Den Helder I dient op grond van artikel 6 Wbr een veiligheidszone van 500 meter te worden ingesteld, zie voorschrift 3. Instelling gebeurt via een publicatie door de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat in de Staatscourant. Daarbij zal het windturbinepark, inclusief de veiligheidszone ook op zeekaarten aangegeven worden.

Instelling van een veiligheidszone betekent dat het windturbinepark, met inbegrip van deze zone zelf, gesloten is voor alle scheepvaart, met uitzondering van onderhouds- en onderzoeksschepen ter uitvoering van de verplichtingen bij of krachtens deze vergunning, of het beheer van kabels of leidingen in deze zone, en schepen van de overheid die vanwege (wettelijke) taakuitoefening in de veiligheidszone moeten zijn.

Maatregelen ter vergroting van de zichtbaarheid van het park

a. Markering van de windturbines

De International Association of Marine Aids to Navigation and Lighthouse Authorities (IALA) heeft in juli 2000 (revisie in 2004) richtlijnen voor de markering en verlichting van windturbineparken vastgesteld. De richtlijnen zijn bedoeld ter vergroting van de zichtbaarheid van windturbines voor de scheepvaart. In de richtlijnen worden verder radarondersteunende maatregelen en het gebruik van

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

AIS⁹ als navigatiehulp onder de aandacht gebracht. Het bevoegd gezag schrijft dan ook een radarreflector op het werkbordes en plaatsing van AIS-markeringen voor.

In voorschrift 13 bij dit besluit is opgenomen dat de aanvrager ten minste 1 maand voor aanvang van de bouw van het park het in detail uitgewerkt verlichtingsplan ter goedkeuring voorlegt aan het bevoegd gezag die dit toetst.

b. Effecten op scheepsradarinstallaties

De effecten van het windturbinepark op de radarinstallaties op schepen zijn volgens het MER minimaal, echter dit dient wel in praktijk bevestigd te worden. In het kader van het Monitoring- en evaluatieprogramma zullen daarom de effecten op scheepsradars onderzocht moeten worden, zie bijlage 1 bij de voorschriften. Indien zich significante effecten op de scheepvaartveiligheid voordoen en deze door maatregelen in of rondom het windturbinepark te verhelpen zijn, dient de aanvrager deze maatregelen op last van het bevoegd gezag te nemen.

Maatregelen ter voorkomen en verhelpen van noodsituaties

Indien zich noodsituaties voordoen of zich dreigen voor te doen in of nabij het windturbinepark kan het nodig zijn om enkele of meerdere windturbines tijdelijk stil te zetten ten behoeve van 'search and rescue' (SAR) operaties met behulp van schepen en helikopters, dan wel ter vermindering van de effecten van een (dreigende) noodsituatie. Daarnaast dient de aanvrager in het kader van het Monitoring- en evaluatieprogramma een boekhouding bij te houden van alle incidenten en bijna-incidenten in het windturbinepark en bijbehorende veiligheidszone (zie bijlage 1 bij de voorschriften).

3.2 Effecten op luchtvaartveiligheid

3.2.1 Ligging Den Helder I

Op de Noordzee staan meer dan 105 vaste mijnbouwinstallaties en circa 10 verplaatsbare installaties. Het aan- en afvoeren van bemanning en materieel op de installaties vindt bijna altijd plaats per helikopter en onder bijna alle weersomstandigheden vanaf Den Helder. Het aantal passagiers in 2008 op Den Helder Airport was 132.445 in- en uitgaand.

Om de veiligheid te borgen van helikopteroperaties zijn onder andere Helikopter Traffic Zones (HTZ), Helikopter Protected Zones (HPZ), en Helikopter Main Routes (HMR) aangewezen¹⁰. Doel van dergelijke aanwijzingen is om het mogelijk te maken helikopteroperaties veilig uit te kunnen voeren.

Onderstaande figuur 4 geeft de ligging van het park weer ten opzichte van deze gebieden en routes in de directe omgeving. Het park ligt daarbij:

⁹ IALA recommendation A-126.

¹⁰ HTZ: 5 NM zone rondom een (enkel) platform. HPZ: omhullende van HTZ's voor het veilig uitvoeren van vluchten tussen helidekken op lage hoogte. HMR: route op 1500 voet (ft) hoogte (ondergrens) met minimale verticale obstakelklaring van 1000 ft en een 'breedte' van 4 NM. HPZ's, HTZ's en HMR's zijn vastgelegd op de kaart 'North Sea operations' (ENR 6-3.3) op www.ais-netherlands.nl

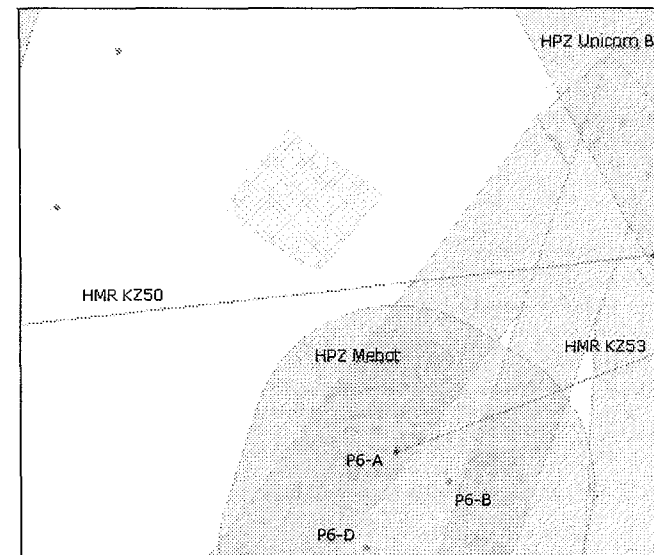
Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

- buiten de HPZ Mebot en HPZ Unicorn B;
- op 0,8 NM afstand van de HMR KZ50.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Figuur 4: ligging van Den Helder I (groen gearceerd) t.o.v. platformen met helidek (rood), de HPZ Mebot en HPZ Unicorn B (lichtpaars) en HMR's KZ53 en KZ50 (groene lijnen).

3.2.2 Het MER

Helikopteroperaties van en naar mijnbouwplatforms

In het MER wordt geconstateerd dat helikopters die van en naar de installaties P6-A, P6-B, P6-D en P6-S in de HPZ MEBOT vliegen te maken krijgen met de aanwezigheid van windturbines op circa 12,5 kilometer ten noordnoordwesten van platform P6-A. Het helikopterverkeer van en naar dit platform wordt niet beperkt door de aanwezigheid van de windturbines, daar de windturbines buiten 5 NM (namelijk 6,7 NM) van het platform staan. Indien windturbinepark Den Helder I daadwerkelijk wordt gerealiseerd, dient overeenstemming te worden bereikt wat betreft het vliegverkeer op de HMR KZ50 die in de buurt ligt.

Search And Rescue (SAR) operaties

Bij Search and Rescue (SAR) acties bij platformen kan het windturbinepark een beperkte belemmering vormen voor helikopterverkeer. In dat geval kunnen windturbineparken een negatieve invloed hebben op het veilig uitvoeren van dergelijke procedures en acties. Een mitigerende maatregel voor het effect van het

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

windpark op SAR-operaties is het stilzetten van turbines, waardoor het veiliger is voor helikopteroperaties op lage hoogten binnen het park.

Inspraak op het MER

Er is geen inspraak op het MER met betrekking tot luchtvaartveiligheid ontvangen.

3.2.3 Adviezen

Advies Commissie m.e.r.

De Commissie geeft in haar toetsingsadvies aan dat de aanwezigheid van offshore windturbineparken geen storende invloed mag hebben op de werking van de aan boord van schepen en luchtvaartuigen aanwezige elektronische apparatuur. Ook is het mogelijk dat de ontvangst van radio- en transpondersignalen verstoord wordt. De Commissie acht het vrijwel onmogelijk vooraf aan te geven of de bouw van een windturbinepark zal leiden tot dergelijke verstoring, en zo ja in welke mate. Eventuele verstoringen zullen tijdens en/of na realisatie van het windturbinepark verholpen dienen te worden. De Commissie heeft geadviseerd hier bij de verdere vergunningverlening aandacht aan te besteden.

Advies IVW

De volgende normering en richtlijnen zijn van toepassing op helikopteroperaties op de Noordzee in relatie tot windturbineparken:

- JAR OPS 3 Subpart E¹¹
- ICAO Annex 14 part II heliports¹²
- Mijnbouwbesluit en Mijnbouwregeling
- CAP 764 en AIP Netherlands¹³

Door in tegenstelling tot de inhoud van dergelijke documenten windturbineparken te realiseren wordt bewust een vermindering van het veiligheidsniveau geaccepteerd. Uit de betreffende regelgeving kan worden afgeleid dat er voldoende separatie (5 NM) tussen een helikopterdek en windturbines moet zijn om onder alle omstandigheden een veilige vluchtuitvoering te garanderen.

Op basis van de huidige aanvraag komt de IVW tot de conclusie dat voor het Offshore Windpark "Den Helder I" geen mijnbouwinstallaties binnen een afstand van 5 NM van het windturbinepark zijn geplaatst. Daarnaast bevindt er zich geen HMR boven het windturbinepark. De effecten op de HMR KZ50, welke grenst aan het windturbinepark, zijn niet omschreven. Met inachtneming van deze opmerking heeft de IVW geen bezwaar tegen de realisatie van het Offshore Windpark "Den Helder I" in relatie tot de burgerluchtvaart.

In het advies IVW is ook het standpunt van Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) met betrekking tot windturbineparken op de Noordzee opgenomen. LVNL geeft aan dat de geplande windturbines op de Noordzee met een hoogte van 90 tot 150 m serieuze obstakels voor de signaalverbindingen tussen platforms en helikopters kunnen vormen. Er is een reële kans dat dit ten koste gaat van de radio-communicatie- en surveillance dekking. Door verstoringen van radio- en

¹¹ Europese regelgeving en van kracht op vluchtuitvoering door in Nederland gevestigde organisaties

¹² Bijlage bij het verdrag van Chicago van 1944 waarbij Nederland verdragspartij is. Deze regelgeving richt zich onder andere op het inrichten van helikopterlandingsplaatsen.

¹³ CAP 764 en AIP Netherlands zijn richtlijnen waarin veiligheidscriteria worden beschreven.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

transpondersignalen kan een situatie ontstaan die minder veilig is dan de huidige situatie. LVNL zal de gevolgen van de geplande windturbineparken op het radiocommunicatie- en radarsignaal moeten beoordelen.

3.2.4 Overwegingen en conclusie bevoegd gezag

Als uitgangspunt voor de beoordeling van de effecten op de luchtvaartveiligheid en de veiligheid op de platforms geldt dat deze niet mag worden aangetast, in aansluiting op het voorzorgsprincipe uit het IBN. Aangezien de vliegveiligheid in alle gevallen gewaarborgd dient te zijn, kunnen obstakels in de nabijheid van een platform met helikopterdek ertoe leiden dat dit platform onder bepaalde omstandigheden niet aan en/of af te vliegen is. In het IBN wordt ook gesteld dat meervoudig ruimtegebruik nagestreefd moet worden waar mogelijk onder voorwaarde dat de andere gebruiker daar geen schade of hinder van ondervindt.

Overwegingen omtrent helikopteroperaties op mijnbouwplatforms

Vanaf 07:00¹⁴ vinden uitgaande vluchten van Den Helder naar de mijnbouwinstallaties plaats en vervolgens worden tussen de diverse platforms overdag shuttlevluchten uitgevoerd. Deze shuttlevluchten maken een substantieel deel uit van het passagiersvervoer op de Noordzee. Returnvluchten worden voor een belangrijk deel tot laat in de avond buiten de uniforme daglichtperiode (UDP) uitgevoerd waarbij de laatste landing uiterlijk 22:00 op Den Helder is (weekend 20:00). Gemiddeld over de week worden dat de platforms tussen 7:30 en 20:30 bezocht.

Voor de helikopterdekken van de platforms zijn aan- en afvliegprocedures in gebruik. Deze procedures kunnen plaatsvinden bij goed zicht condities onder Visual Flight Rules (VFR) waarbij visueel wordt genavigeerd en bij slecht zicht condities onder Instrument Flight Rules (IFR) waarbij op instrumenten wordt genavigeerd.

Bij goed zicht binnen UDP (daglicht) wordt onder VFR gevlogen en worden helikopteroperaties van en naar de platforms niet belemmerd omdat visueel gesepareerd kan worden van obstakels zoals windturbineparken.

Buiten UDP (duister) en bij slecht zicht binnen UDP wordt onder IFR gevlogen en kan een windturbinepark afhankelijk van de windrichting en onderlinge afstand en oriëntatie een belemmering vormen voor helikopteroperaties.

De 5 NM obstakelvrije zone die vanuit IVW wordt geadviseerd om onder alle omstandigheden veilige helikopteroperaties te kunnen garanderen wordt voor alle platforms in de omgeving van het windturbinepark Den Helder I gehandhaafd. De mogelijkheid en veiligheid van helikopteroperaties van en naar de platforms zal dan ook niet worden beïnvloed bij de realisatie van het windturbinepark. Het windturbinepark ligt op 0,8 NM van de HMR KZ 50. Over dit deel van de HMR vinden vluchten plaats tussen Den Helder Airport en verder gelegen Engelse platforms. De door de aanvrager omschreven windturbines van 6 MW hebben een hoogte van ca. 160 meter (524 ft) waardoor niet meer voldaan kan worden aan de verticale separatie eis van 1000 ft voor helikopters die zich op de HMR KZ50 op minimaal 1500 ft hoogte bevinden. Hierbij wordt uitgegaan van de door IVW gehanteerde 2 NM aan weerszijden van de HMR. Daarbij kan het park in het geval van een noodlanding ook een belemmering vormen. Gezien de geringe lengte van

¹⁴ Alle tijden zijn lokale tijd.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

de HMR over het park (3 NM) en het feit dat de HMR beperkt wordt gebruikt (alleen door helikopterverkeer tussen Nederland en Engeland) acht het bevoegd gezag de kans op een noodlanding vanaf de HMR in de nabijheid van het park klein.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Bij realisatie van het park is echter nader overleg tussen de IVW, LVNL en de helikopteroperators gewenst om naast verlichting van het park en publicatie van het park aan luchtvaardenden een minimale impact van het park op de veiligheid van het helikopterverkeer over de HMR KZ50 te waarborgen. Een mogelijke maatregel om hier in te voorzien is het verhogen van de ondergrens van de HMR zodat weer aan de verticale separatie eis kan worden voldaan.

Overwegingen en conclusie bij SAR-operaties

Het bevoegd gezag acht de effecten van het windturbinepark op SAR-operaties per helikopter minimaal. Voor 'search and rescue' (SAR)-vluchten gelden andere limieten, waardoor deze kunnen plaatsvinden onder omstandigheden waaronder reguliere vluchten niet meer zijn toegestaan. Dit is een wezenlijk andere vliegpraktijk dan het – visueel of op instrumenten – regulier aan- en afvliegen van heliplatforms op zee. Ook de redding van drenkelingen met een SAR-helikopter in het windturbinepark is daarbij mogelijk. In de voorschriften van dit besluit is opgenomen dat de windturbines op last van de Kustwacht op ieder moment kunnen worden stilgezet (zie voorschrift 14).

Conclusie van bevoegd gezag omtrent luchtvaartveiligheid

De Wbr spreekt van een doelmatig en veilig gebruik van bij het rijk in beheer zijnde waterstaatswerken.

Op grond van het MER en de inspraak daarop, het advies van de IVW en de overwegingen van het bevoegd gezag komt het bevoegd gezag tot de conclusie dat het windturbinepark Den Helder I op grond van luchtvaartveiligheid vergund kan worden.

3.2.5 Maatregelen en voorschriften

Markering en bekendmaking van het windturbinepark

Op grond van onder meer ICAO regelgeving en CAP 764 dienen windturbineparken op de Noordzee van hindernisverlichting te worden voorzien ten behoeve van de luchtvaartveiligheid. Afhankelijk van de locatie en de hoogte van het windturbinepark kunnen door IVW aanvullende eisen worden gesteld. Uitval van de stroomvoorziening dient ondervangen te worden. Daarnaast dienen de windturbines in een witte kleur uitgevoerd te worden ten behoeve van de luchtvaartveiligheid. Momenteel werkt IVW de eisen ten aanzien van markering en verlichting van offshore windturbineparken uit in beleid, waaraan de vergunninghouder zal moeten voldoen, zie voorschrift 13.

Op grond van ICAO regelgeving dienen alle objecten met een hoogte van 100 meter of meer aan de luchtvaart te worden bekend gesteld. Derhalve worden alle objecten welke 100 meter of hoger zijn in luchtvaartpublicaties en op luchtvaartkaarten gepubliceerd. Rijkswaterstaat dient daartoe de benodigde gegevens in bij de Inspectie Verkeer en Waterstaat.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Radio- en radardekking

In het MER wordt vermeld dat het windturbinepark effect kan hebben op luchtverkeer in verband met verstoring van de radar van dit luchtverkeer. In aansluiting op het advies van de Commissie m.e.r. en het advies en de inspraak van het LVNL zullen in het kader van het monitoring- en evaluatieprogramma de effecten op de radio- en radardekking onderzocht worden, zie bijlage 1 bij de voorschriften.

Indien zich significante effecten op de luchtvaartveiligheid voordoen en deze door maatregelen in of rondom het windturbinepark te verhelpen zijn, dient de aanvrager deze maatregelen op last van het bevoegd gezag te nemen.

Maatregelen ter voorkomen en verhelpen van noodsituaties

Indien zich noodsituaties voordoen of zich dreigen voor te doen in of nabij het windturbinepark kan het nodig zijn om enkele of meerdere windturbines tijdelijk stil te zetten ten behoeve van SAR-operaties met behulp van schepen en helikopters, dan wel ter vermindering van de effecten van een (dreigende) noodsituatie. In voorschrift 14 is opgenomen dat de aanvrager op last van de directeur van de Kustwacht de turbines direct stil zal zetten. Daarnaast dient de aanvrager in het kader van het Monitoring- en evaluatieprogramma een boekhouding bij te houden van alle incidenten en bijna-incidenten in het windturbinepark en bijbehorende veiligheidszone (zie bijlage 1 bij de voorschriften).

3.3 Effecten op mijnbouw

3.3.1 Ligging Den Helder I

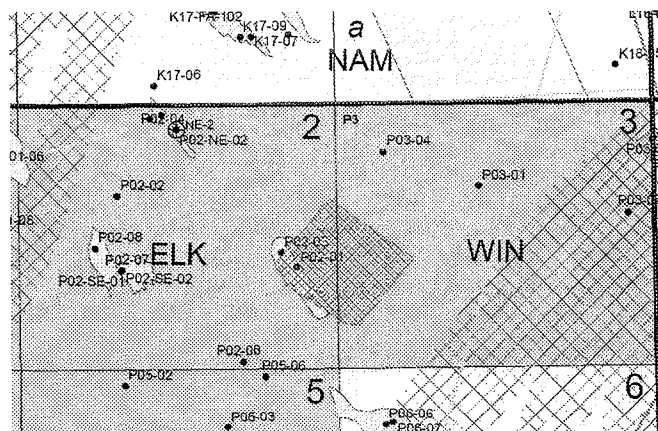
Het windturbinepark is gesitueerd in de blokken P2 en P3 (indeling volgens Mijnbouwwet). De vergunninghouders/uitvoerders in het gebied waar het windturbinepark gepland is zijn:

1. Elko Energy B.V. (voorheen: NickEnergy B.V.) opsporingsvergunning P2 (tot 2014).
2. Wintershall Noordzee B.V. opsporingsvergunning P3 (tot 2012).

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Figuur 5: Situering van windturbinepark Den Helder I t.o.v. platforms en boorgaten, prospects (groen: gas, rood: olie) en mijnbouwvergunningen (geel: winningvergunning, oranje: opsporingsvergunning) [Bron: GIS bestanden RWS en kaart 'Oil and gas in the Netherlands' oktober 2009, TNO, www.nlog.nl]

3.3.2 Het MER

De aanleg, het onderhoud en de verwijdering van het windpark hebben geen gevolgen voor de huidige olie- en gaswinning, omdat binnen het plangebied geen bestaande, vergunde en geplande platforms voor olie- en gaswinning liggen. Ter hoogte van windturbinepark Den Helder I is reeds 3D-seismisch onderzoek gedaan. Onder windturbinepark Den Helder I bevindt zich een gasveld.

Wintershall heeft aangegeven met name geïnteresseerd te zijn in het noordoostelijke gedeelte van het blok P03 waarvoor zij een opsporingsvergunning heeft. Gezien de ligging van Den Helder I aan de westkant van het blok lijken hier geen belemmeringen op te treden. Binnen twee jaar dient Wintershall te beslissen of zij een boring gaat doen.

Nick Energy zal, afhankelijk van technisch en economisch perspectief, in 2009 boringen verrichten, waarna er in 2010/2011 mogelijk kan worden begonnen met gaswinning. Eén van de (kleinere) gasvoorraden bevindt zich deels ter hoogte van windpark Den Helder I.

Inspraak op het MER

Er is geen inspraak op het MER met betrekking tot mijnbouw ontvangen.

3.3.3 Aanpassingen op het ontwerpbesluit

Aanpassing naar aanleiding van zienswijzen

Bij de zienswijze van Elko (Bijlage B volgnr. 6) is naar voren gekomen dat Elko opsporingsvergunningen heeft in blok P1 vanaf 27 juni 2007 voor 6 jaar en in blok P2 vanaf 21 februari 2008 voor 6 jaar. Op grond van de gegevens die zijn

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

aangedragen in de zienswijze door Elko zijn de overwegingen ten opzichte van het ontwerpbesluit aangepast.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

3.3.4 Overwegingen en conclusie van het bevoegd gezag

In het gebied Den Helder I zijn momenteel onderzoeksactiviteiten van de olie- en gasindustrie gaande welke de komende jaren nog zullen voortduren. Het bevoegd gezag heeft onderzocht of mogelijke toekomstige opsporings- en winningsactiviteiten belemmeringen ondervinden vanwege het windturbinepark. Bij de belangenafweging op dit punt hanteert het bevoegd gezag de uitgangspunten van voorzorg en 'meervoudig ruimtegebruik' (IBN 2015).

Het toetsingskader voor de vergunningverlening is opgenomen in artikel 3, lid 1, van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken (Wbr) en is nader uitgewerkt in de Beleidsregels inzake toepassing Wet beheer rijkswaterstaatswerken op installaties in de exclusieve economische zone (Beleidsregels). Ingevolge artikel 5, aanhef en onder a, van de Beleidsregels wordt bij de voorbereiding en de vaststelling van een beschikking inzake het verlenen, weigeren, wijzigen of intrekken van een Wbr-vergunning rekening gehouden met het behouden van mogelijkheden voor een doelmatig en veilig gebruik van de Noordzee door anderen dan de Wbr-vergunninghouder. Om bij de besluitvorming rekening te kunnen houden met het bestaande rechtmatig gebruik van de Noordzee door derden, dienen ingevolge de Beleidsregels bij de vergunningaanvraag gegevens te worden overgelegd over de gevolgen van de oprichting en instandhouding van de installatie op de beoogde plaats voor rechtmatig gebruik van de zee door derden. In onderhavige aanvraag zijn gegevens onderzocht in het MER. Van deze gegevens is het bevoegd gezag uitgegaan. Het bevoegd gezag heeft geen nadere reactie van Wintershall of Elko (voorheen Nick) op het MER mogen ontvangen. Wel heeft Elko een zienswijze op het ontwerpbesluit naar voren gebracht.

Uit de beschikbare gegevens blijkt dat voor blok P3 een opsporingsvergunning is verstrekt aan Wintershall, maar dat opsporingsactiviteiten vooralsnog geen belemmering zullen opleveren voor de ligging van Den Helder I. Binnen twee jaar dient Wintershall te beslissen of zij een boring gaat doen.

Uit de beschikbare gegevens en uit hetgeen in de zienswijzen door Elko naar voren is gebracht blijkt dat voor de blok P1 en P2 een opsporingsvergunning is verstrekt aan Elko. De mogelijkheid voor een opsporingsboring wordt onderzocht, dus concrete gegevens omtrent deze nog te verrichten boringen zijn vooralsnog niet bekend. De ligging van het prospect is wel bekend. De beslissing van belanghebbende om een prospect te ontwikkelen is van diverse factoren afhankelijk, waaronder de aanwezigheid van transportleidingen, prijsontwikkeling, en of wanneer er daadwerkelijk gas gewonnen kan dan wel gaat worden op de plaats waar de windturbines zijn gepland. Daarbij dient nog een besluit te worden genomen op grond van de mijnbouwregelgeving (winningsvergunning, goedkeuring winningsplan).

Het bevoegd gezag ziet, gelet op deze onzekerheden, in de verleende opsporingsvergunningen en huidige onderzoeksactiviteiten onvoldoende aanleiding om de vergunning voor de bouw van het onderhavige windturbinepark te weigeren. Bij de belangenafweging op dit punt hanteert het bevoegd gezag de uitgangspunten van voorzorg en 'meervoudig ruimtegebruik' (IBN 2015). Voor

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

zover bij de inrichting van het windturbinepark meer concrete gegevens bekend worden over de wijze waarop het gas gewonnen zal worden, zal de Wbr-vergunninghouder met deze bestaande rechten van de mijnbouw rekening dienen te houden. Concretere gegevens kunnen blijken uit een mogelijk toekomstige winningsvergunning en in het bijzonder uit een goedgekeurd winningsplan. Ten einde recht te doen aan bestaande rechten van mijnbouwvergunninghouders wordt dan ook aan de Wbr-vergunning het voorschrift verbonden dat de Wbr-vergunninghouder verplicht is al het mogelijke te doen om te voorkomen dat mijnbouwvergunning-houders ten gevolge van het gebruik van de vergunning schade lijden. De Wbr-vergunninghouder dient hiertoe rekening te houden met verleende winningsvergunning(en), in het bijzonder met een goedgekeurd winningsplan, in het inrichtingsplan van het windturbinepark.

Indien een voor de mijnbouw en windenergie acceptabele oplossing niet door concrete inrichtings- of uitvoeringsmaatregelen realiseerbaar blijkt en de bedrijven in de olie- en gasindustrie nadeel ondervinden als gevolg van de Wbr-vergunning bestaat de mogelijkheid een verzoek tot schadevergoeding in te dienen op grond van de Regeling nadeelcompensatie Verkeer en Waterstaat 1999 (RNC). Een verzoek om nadeelcompensatie wordt behandeld volgens de bepalingen van de RNC.

Alles in overweging nemende komt het bevoegd gezag tot de conclusie dat het belang van de mijnbouw zich voorshands niet verzet tegen de vergunningverlening ten behoeve van wind.

3.3.5 Maatregelen en voorschriften

Op grond van bovenstaande overwegingen is in de voorschriften behorende bij vergunning onder voorschrift 9 opgenomen dat de vergunninghouder verplicht is al het mogelijke te doen om te voorkomen dat mijnbouwvergunninghouders ten gevolge van het gebruik van de vergunning schade lijden. De vergunninghouder dient hiertoe rekening te houden met verleende winningsvergunning(en), in het bijzonder met een goedgekeurd winningsplan, bij het opstellen van het inrichtingsplan van het windturbinepark.

3.4 Effecten op ecologie

3.4.1 Ligging Den Helder I

De locatie van het windturbinepark onderscheidt zich ecologisch gezien niet van de nabijgelegen mariene omgeving. De planlocatie van het aangevraagde windturbinepark wordt in de huidige situatie benut door tal van organismen die beïnvloed kunnen worden door aanleg, exploitatie en ontmanteling van het windturbinepark.

De volgende Natura 2000 gebieden liggen binnen 100 km van het plangebied: Waddenzee, Duinen en Lage Land Texel, Duinen Vlieland en Zwanenwater & Pettemerduinen.

Effecten van het park kunnen zich op zeer grote afstand van het windmolenpark manifesteren. Deze effecten dienen daarom bij de overwegingen ten aanzien van deze vergunningaanvraag betrokken te worden.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

3.4.2 Het MER

Uit het MER is het volgende af te leiden:¹⁵

Vogels

Vogels kunnen in potentie veel effect ondervinden van het windpark. Van de risicofactoren – aanvaring, barrièrewerking en habitatverlies/verstoring – lijkt het aspect aanvaring relatief de meeste risico's met zich mee te brengen. Barrièrewerking van vliegroutes is zeer waarschijnlijk verwaarloosbaar klein voor de meeste trekvogels. Barrièrewerking kan relevant zijn voor kustvogels die op zee foerageren. Gezien het feit dat dergelijke vogels ter plaatse van het windpark weinig voorkomen en de relatief grote afstand tot de kust, zal dit effect waarschijnlijk zeer beperkt zijn en zeker niet significant. Wat betreft verstoring mag verondersteld worden dat sommige soorten ver weg zullen blijven van windparken; met name als daar werkzaamheden plaatsvinden. Het verloren habitat is zeer beperkt in omvang en zal zelfs in een worst-case scenario, wanneer het windpark volledig gemeden wordt, naar verwachting geen noemenswaardige gevolgen voor de aanwezige vogelpopulaties hebben.

Vissen

Vissen ondervinden door de aanleg van windparken hinder door onderwatergeluid. De inschatting is dat dit geen effecten op populatieniveau zal hebben. Doordat windparken niet meer toegankelijk zijn voor visserij, kunnen ter plaatse van windparken dichtheidstoenames van verschillende vissoorten optreden.

Zeezoogdieren

Zeezoogdieren zullen vooral tijdens de aanleg hinder ondervinden van onderwatergeluid door de heiwerkzaamheden voor de aanleg van fundaties. Deze effecten kunnen leiden tot een vermijdingszone voor de dieren van enkele tientallen kilometers rondom het park in aanleg. Indien het onderwatergeluid maximaal gemitigeerd wordt (palen trillen i.p.v. heien of door aan te vangen met een 'slow start') is de verwachting dat de effecten van het onderwatergeluid op de zeezoogdieren niet meer significant zijn.

Cumulatie andere windparken

In cumulatie met andere parken (deels gerealiseerd, deels gepland) worden de mortaliteitsgetallen voor de vogels groter, maar is het effect op de Kleine mantelmeeuw (sterkst getroffen) nog steeds minder dan 1% indien wordt uitgegaan van het basisalternatief. Dit geldt voor zowel het geclusterde scenario, waarbij de mogelijke ontwikkeling van windturbineparken is geclusterd rond Den Helder I (0,82% additionele sterfte) als het versnipperde scenario, waarbij de ontwikkeling sterk gespreid is (0,88% additionele sterfte). De cumulatieve effecten op de Kleine mantelmeeuw worden daarom als niet significant gekenmerkt.

In cumulatie met andere windparken zal het verlies aan leefgebied voor vissen en zeezoogdieren alleen toenemen als de funderingen voor de overige turbines tegelijkertijd geheid worden. Wel neemt in cumulatie met de andere parken de tijdsduur van het verlies van leefgebied tijdelijk toe.

¹⁵ Vanwege de omvang van het onderwerp ecologie in het MER worden hier slechts de voor de besluitvorming belangrijkste conclusies uit het MER samengevat.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Effecten op Natura 2000 gebieden

Gedurende de aanleg, het gebruik en de verwijdering van Windpark Den Helder I en de kabelverbinding naar de aansluiting met het landelijk hoogspanningsnet worden in het kader van de gebiedsbescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijn mogelijk effecten verwacht op kwalificerende soorten of habitats voor de Natura 2000 gebieden op of rond het Nederlandse deel van de Noordzee (inclusief buitenlandse Natura 2000 gebieden).

De effecten beperken zich tot de lokaal aanwezige zeevogels, trekvogels, zeezoogdieren en vissen, die beschermd zijn in het kader van de directe werking van het soortenbescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijn. In het MER is een locatiespecifieke passende beoordeling opgenomen waarin de mogelijke effecten op deze soorten verder worden uitgewerkt.

Leemten in kennis

Voor wat betreft de effectvoorspelling van onderwatergeluid, trillingen en magnetische velden bestaan grote onzekerheden en is nader onderzoek en lange termijn monitoring nodig.

Het MER stelt dat bij het samenvatten en het trekken van conclusies enige bescheidenheid past. In de eerste plaats moeten de gevonden resultaten gewogen worden in de enorme complexiteit van het ecosysteem van de Noordzee, waarin met name de ruimtelijke en temporele variatie groot is. In het kader van de referentiestudies naar het Offshore Windpark Egmond aan Zee (OWEZ) werd geconcludeerd dat in termen van ruimte en tijd de natuurlijke variëteit erg groot is voor de meeste faunagroepen. In de tweede plaats is de beschikbare kennis van het gebied en de complexe relaties binnen het ecosysteem simpelweg beperkt. En in de derde en laatste plaats is men wereldwijd eigenlijk pas sinds kort begonnen met het beschrijven van windparkinitiatieven op zee op een vergelijkbare wijze en volgens vergelijkbare methoden. Er kan vanuit gegaan worden dat op het terrein van methodologie (effectmetingen) nog veel ontwikkelingen gaan plaatsvinden.

De beschreven en gepresenteerde effectbeschrijvingen dienen nadrukkelijk in het kader van bovenstaande aspecten bezien te worden. Het is duidelijk dat deze aspecten een invloed hebben op de betrouwbaarheid van de conclusies. Hoe ernstig zijn deze leemten en onzekerheden voor het te nemen besluit? Op basis van het beschreven initiatief lijken de effecten beheersbaar en niet significant, ook wanneer meerdere parken ontwikkeld worden. Wel moeten hierbij natuurlijk de onzekerheden en leemten in kennis in acht worden genomen. De Europese Commissie erkent deze leemten ook in haar rapport over een Concerted Action for Offshore Wind Energy Deployment (COD). En vervolgens concludeert zij:

“Voortgang in kennisontwikkeling kan het beste gerealiseerd worden door twee wegen te bewandelen. In de eerste plaats moeten offshore windparken gerealiseerd worden en onderworpen worden aan een zorgvuldig monitoringsprogramma. Dit lijkt de enige manier om ook kennis op te bouwen over effecten van grotere windparken en van cumulatieve effecten. In de tweede plaats dienen onderzoeksprogramma's naar de bredere mariene omgeving opgezet te worden om een beter begrip te krijgen van de nulsituatie en van andere invloeden op het mariene milieu.”

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Passende Beoordeling

De Passende Beoordeling sluit aan op de Handreiking Passende Beoordeling (rapport nr. Z4513, juni 2008)¹⁶, uitgevoerd door het instituut Deltares. Het is gebleken dat het niet mogelijk is op voorhand significante negatieve effecten op Natura 2000 gebieden uit te sluiten. Bovendien blijkt uit het rapport dat het mogelijk is voor de betreffende onderwerpen een inschatting te maken van de gevolgen voor de Natura 2000 gebieden. Het bevoegd gezag heeft de aanvrager gevraagd om in aanvulling op dit onderzoek een locatiespecifieke passende beoordeling (PB) op te stellen in aanvulling op het MER. Hierbij heeft het bevoegd gezag op grond van de Wbr verzocht om alle noodzakelijke gegevens die de aanvrager redelijkerwijs tot zijn beschikking kan hebben aan te leveren voor de beoordeling van de effecten van de aanvraag op natuur en milieu (ecologie). In de door de aanvrager ingediende Passende Beoordeling Windturbinepark Den Helder 1 zijn de volgende bevindingen opgenomen ten aanzien van de significantie van de effecten van de bouw, exploitatie en verwijdering van het windturbinepark. Allereerst wordt er geconcludeerd dat er geen zodanige effecten optreden ten aanzien van fytoplankton, bodemfauna, vlemmuizen en vissen dat significante effecten op Natura 2000-gebieden mogelijk zijn.

Reductie vislarven

Uit de modelberekeningen blijkt dat effecten op de aanvoer naar de Voordelta ontbreken, en die naar de Waddenzee en de Noordzeekustzone van vergelijkbare omvang zijn. Voor deze laatste twee is de afname in de larvenaancoer 1 tot 4% voor Schol en 1 tot 2% voor Haring. Voor Tong zijn effecten (vrijwel) afwezig.

Doorwerking juvenielen en kinderkamerfunctie

Op basis van het belang van de Waddenzee als kinderkamer voor de verschillende soorten, is de doorwerking van de larvenreductie op de juvenielen bepaald. Voor sommige soorten wordt dit 1 op 1 doorvertaald (bijvoorbeeld schol), voor andere soorten (bijvoorbeeld haring) is deze doorvertaling 2/3 en voor andere soorten is deze doorvertaling 1/3 (bijvoorbeeld zandspiering).

De kinderkamerfunctie bestaat uit drie verschillende onderdelen, de randvoorwaarden voor de kinderkamerfunctie, het functioneren van de kinderkamer (doorwerking juvenielen), de doorvertaling naar de effecten op het gehele visbestand. In alle gevallen kunnen significante effecten worden uitgesloten.

Doorwerking vislarvenreductie op vogels en zeezoogdieren

De doorvertaling van de reductie van juvenielen naar visetende vogels en zeezoogdieren vond plaats door te kijken naar de samenstelling van het voedsel van deze dieren, de reductie van juvenielen van andere prooivissoorten dan de gemodelleerde soorten in te schatten op basis van hun biologie, een doorvertaling naar de reproductie van de vogels en zeezoogdieren en vervolgens een effect op populatieniveau te bepalen. In alle gevallen blijft het effect van de vislarvenreductie op de vogels en zeezoogdieren ruimschoots onder de 1% (aanwas) op populatieniveau en kunnen significante effecten worden uitgesloten.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

¹⁶ Het rapport ligt met dit besluit ter inzage.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Aanvaringsrisico's vogels

Van de kolonievogels zijn de Aalscholver, de Jan van gent en de Kleine mantelmeeuw de enige soorten die het windturbinepark Den Helder I kunnen bereiken vanuit hun kolonies.

Voor de Aalscholver geldt dat alleen vogels uit de broedkolonies Zwanenwater en Pettemerduinen het windturbinepark kunnen bereiken. Gezien de veerkracht van de aalscholverpopulatie, worden geen significante negatieve effecten op de Aalscholver verwacht.

Voor de Kleine mantelmeeuw kunnen vogels van de kolonies Duinen en Lage Land Texel en Duinen Vlieland het windturbinepark bereiken. Het effect op de kolonie Duinen en Lage Land Texel bedraagt 0,92% additionele sterfte. Het effect op de kolonie Duinen Vlieland bedraagt 0,31% additionele sterfte. Voor de Jan van gent gaat het om de kolonies uit Bempton Cliffs (VK) en Helgoland (D). Het effect voor de kolonie Bempton Cliffs bedraagt 0,01% additionele sterfte en dat voor de kolonie Helgoland 0,04% additionele sterfte. In geen van de gevallen gaat het om significante effecten.

Habitatverlies i.c.m. het verlies van foerageergebied is voor kolonievogels verwaarloosbaar klein, omdat er geen effecten op populatieniveau kunnen optreden. Ook hierdoor zijn significante effecten uitgesloten.

De aanvaringssterfte van de trekvogels (vogelsoorten die seizoensgebonden heen en weer trekken tussen hun broedplaats en winterkwartier; bv. Kievit, Scholekster, Wulp) is in alle gevallen verwaarloosbaar klein, maximaal 0,01% additionele sterfte. Significante effecten zijn derhalve uitgesloten voor de trekvogels tussen het Verenigd Koninkrijk en Nederland.

Zeezoogdieren

Voor de meest gevoelige zeezoogdierensoort, de Gewone zeehond, is voor het geluidsniveau waarop tijdens heiwerkzaamheden vermijding begint 80 kilometer aangehouden. Voor Bruinvissen is 12 kilometer aangehouden. Het habitatverlies dat hierdoor tijdens het heien optreedt op NCP schaal is voor de zeehonden ca. 34%, en voor de Bruinvis ca. 0,8%. Dit heeft een beperkte doorwerking naar de Natura 2000gebieden waarin deze dieren beschermd zijn. Voor de Bruinvis wordt ingeschat dat er geen effecten optreden op het aantal Bruinvissen in de Noordzeekustzone. Voor de effecten op de migratie van zeehonden tussen de Voordelta en de Waddenzee wordt ingeschat dat dit kan leiden tot 1 à 2 minder geboortes van jongen. Op het niveau van de Nederlandse populatie betekent deze eenmalige geboortebepaling een reductie van 0,1 à 0,3%. Beïnvloeding van het foerageergebied van de zeehonden in de Noordzeekustzone is omvangrijk: ca. 32% wordt in meer of mindere mate door het geluid beïnvloed.

De tijdsduur van beïnvloeding is beperkt. Het gaat bij het voorgestelde heischema om maximaal 8,3%¹⁷ van de totale tijd dat er geheid wordt dat het geluid ook aanwezig is in de Noordzeekustzone.

Omdat er ten aanzien van de Bruinvis geen concrete ecologische relatie bestaat tussen de locatie van het windturbinepark Den Helder I en de Natura 2000 gebieden waar de bruinvis wordt beschermd, en de Natura 2000 gebieden zelf niet

¹⁷ Tijdens de aanleg treedt per 72 uur maximaal gedurende 6 uur (2 x 3 uur) een toename van het geluidsniveau als gevolg van heien op (dit is 8,3 % van de tijd).

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

beïnvloed worden tijdens de bouwperiode is dit effect gezien de kleine omvang van het effect niet significant.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Een vermindering van 1 à 2 geboortes per jaar voor de zeehondenpopulatie van het Deltagebied, zal de omvang van de totale, autonoom snel groeiende Nederlandse populatie niet negatief beïnvloeden. Daarnaast zal het bereiken van het in het aanwijzingsbesluit Voordelta opgenomen instandhoudingsdoel voor de zeehondenpopulatie in het Deltagebied niet verhinderd worden. De omvang van de Deltapopulatie wordt namelijk vooral bepaald door de immigratie en emigratie van en naar de Waddenzee. Ook het effect betreffende de afname van de kwaliteit van het foerageergebied wordt als niet significant beoordeeld. Zeehonden hebben de mogelijkheid om tijdelijk naar andere, niet door heigeluid beïnvloede gebieden uit te wijken.

Interne accumulatie

De voorgenomen activiteit kan op verschillende manieren effect hebben op beschermde soorten en gebieden. In dat geval dient er binnen deze PB deze verschillende effecten opgeteld te worden. Het gaat hier *in concreto* om de effecten van de aanvaringen op de Kleine mantelmeeuw en de effecten van de vislarvenreductie op de Kleine mantelmeeuw. Voor Duinen en Lage Land Texel is het effect na accumulatie 1,02% van de achtergrondsterfte. Gezien de specifieke situatie voor de Kleine mantelmeeuw (zie par. 7.6 van de Passende Beoordeling) worden hier ook geen significante effecten op populatieniveau verwacht. Voor Duinen Vlieland is het effect na accumulatie 0,41%.

Cumulatie

Er worden geen cumulatieve effecten verwacht van toekomstige zandwinningen voor suppletie en ophoogzand, of voor de aanleg van de Tweede Maasvlakte op de migratiemogelijkheden en de kwaliteit van het leefgebied van de Gewone zeehond in de Voordelta. Wel zijn er cumulatieve effecten mogelijk van de aanleg en aanwezigheid van andere windparken met die van windpark Den Helder I, op zowel vogels (aanvaringen) als zeezoogdieren (onderwatergeluid, voedselsituatie).

Conclusie Passende Beoordeling

De aanleg en aanwezigheid van windturbinepark Den Helder I leidt niet tot significante negatieve effecten op de relevante Natura 2000 gebieden in Nederland, Duitsland of het Verenigd Koninkrijk.

Inspraak op het MER

1. Stichting voor Wetenschappelijk Natuur en Milieubeleid heeft op 14 april 2009 zijn inspraak gegeven op het MER. Volgens Stichting de Noordzee hebben windmolenparken geen toegevoegde waarde voor de natuur en zou ten gevolge van het heien alle habitat in een straal van 150 meter sterven en op lange afstand, de gehoororganen van dolfinen en bruinvissen en zwemblazen van vissen kunnen exploderen, met enorme gevolgen voor de uitstervende visstand. De Stichting de Noordzee stelt derhalve dat de gekozen heimethode onaanvaardbaar is. Verder stelt Stichting de Noordzee dat niet duidelijk is wat de invloed van windmolens in de exploitatiefase is op de rust in de natuur.
2. Het PWN Waterleidingbedrijf Noord Holland heeft op 23 maart 2009 zijn inspraak gegeven op het MER. Zij geven aan dat de beschikbare ruimte voor de aanlandingslocatie van de kabel steeds kleiner wordt, aangezien het tracé grenst aan het aangewezen Natura 2000 gebied Noord Hollands Duinreservaat

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

(NHD) en de kabels van de twee inmiddels operationele parken hier ook lopen. Ook verwijzingen naar ecologische effecten van de kabelstructuur op land zouden zij graag opgenomen zien in het MER (en PB). Verder merkt PWN op dat het NHD steeds ongenoemd is gebleven in het MER (en PB).

- Stichting de Noordzee heeft op 14 april 2009 zijn inspraak gegeven op het MER. Hierin stellen zij dat in de berekening van cumulatieve effecten de 2 reeds bestaande windparken OWEZ en Prinses Amalia windpark ten onrechte niet zijn meegenomen. Ook merken zij op dat de conclusie uit de PB dat de geluidshinder van het heien geen significante effecten zal hebben te voorbarig is. Om de huidige kennisleemten omtrent het heien op te vullen, adviseren zij een uitgebreid MEP op te zetten. Ook wordt verzocht om alternatieve bouwmethodes in overweging te nemen bij de vergunningverlening.

Aanvulling Passende Beoordeling

Tijdens de toetsing hebben de initiatiefnemers een aanvulling op de passende beoordelingen aangeleverd¹⁸. Deze aanvulling bevat aanvullende informatie over de gevolgen voor de zeehondenpopulaties uit Natura 2000 gebieden.

De Commissie heeft specifiek gevraagd naar een onderbouwing van de gevolgen voor de instandhoudingsdoelen van de gewone en de grijze zeehond in de Noordzeekustzone, Waddenzee en de Delta van de volgende twee vraagstukken:

- Hoe beïnvloedt het heien de foerageermogelijkheden?
- Hoe beïnvloedt het heien de dispersie van gewone en grijze zeehonden naar de Delta (vanuit de Waddenzee maar ook elders)?

Foerageergedrag en verspreiding

Op basis van de rapporten die gebruikt zijn voor de MER-en en PB's voor de windparken op de Noordzee en recentere inzichten op grond van onderzoek dat in het kader van het windpark OWEZ is verricht, is een model gemaakt dat een betrouwbaarder beeld van de verspreiding van de gewone zeehond geeft. Uit dit model kan geconcludeerd worden dat de gradiënt van zeehondendichtheid erg steil is, met 0,1 tot meer dan 100 zeehonden per km² rondom de ligplaatsen en 0,0001 tot 0,00001 zeehond per km² op ca. 10 kilometer afstand.

Voor de grijze zeehond geldt een vergelijkbaar verhaal, met twee voornaamste verschillen:

- de grijze zeehond is minder gevoelig voor verstoring dan de gewone;
- de verstoringafstand en het verlies aan foerageergebied zal derhalve dan ook minder zijn;
- de foerageertochten en de daarbij afgelegde afstanden zijn beduidend groter bij de grijze zeehond dan bij de gewone zeehond.

Effecten van heien op foeragerende zeehonden

Volgens de passende beoordelingen zouden voor de voorgenomen initiatieven van de windparken 30 à 40 % van de zeehonden van de gemiddelde populatie in de Waddenzee binnen de vermijdingsafstand komen. Als de avoidance afstand van 80 km aangehouden wordt en de dichtheden van het eerder genoemde OWEZ-onderzoek als uitgangspunt worden genomen, dan gaat het echter om een enkel procent van de Nederlandse zeehondenpopulatie. Gelet op het feit dat uit de

¹⁸ De aanvulling is genaamd 'Nadere informatie effecten aanleg windparken op zeehonden NCP', 1 juni 2009.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

OWEZ gegevens blijkt dat het om een toename van de foeragedruk van (veel) minder dan een procent gaat, kan dan ook een significant effect op de instandhoudingsdoelstellingen voor de gewone zeehond in de Voordelta, de Noordzeekustzone en de Waddenzee redelijkerwijs worden uitgesloten, voor zover dit het punt betreft van verlies van foerageergebied.

Voor de grijze zeehond geldt dat, gezien de langere en verdere foerageertochten dan de gewone zeehond, lagere gevoeligheid voor onderwatergeluid, vanwege de specifieke levenswijze in staat is om uit te wijken naar een groter foerageergebied en er hoge interactie is tussen de Britse en Nederlandse kolonies, tijdelijke verplaatsing door onderwatergeluid geen effecten zal hebben op de populaties en significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen voor deze soort in de Nederlandse N2000gebieden daarom is uit te sluiten.

Verlies dispersiemogelijkheden en migratie naar de Deltawateren

Uit onderzoek blijkt dat, bij een worst-case scenario, kleine en tijdelijke beperking in de aanvoer van gewone zeehonden niet tot een duurzame aantasting leidt van de mogelijkheid tot uitbreiding van de populatie in Deltawateren. Hierbij is het van groot belang om te merken dat de instandhoudingsdoelstelling voor de Deltawateren niet bereikt kan worden door een gebrek aan voldoende rust in het gebied. Verstoring door recreatie wordt daar als hoofdoorzaak gezien van de achterblijvende aantallen geboortes en grote sterfte van de pups aldaar. Met de inwerkingtreding van het beheerplan van de Voordelta is bovendien de autonome groei van de populatie gewone zeehond mogelijk geworden. De verwachting is dat daarmee de afhankelijkheid van de migratie vanuit de Waddenzee zal verdwijnen.

Gezien het migratiegedrag van de grijze zeehond, de sterke groei van de (meta)populatie, de grote foerageerafstanden en de lagere gevoeligheid van de soort voor onderwatergeluid is het niet aannemelijk dat deze soort beperkt zal worden in zijn behoud en ontwikkeling in de Voordelta, mede vanwege de goede uitwisselingsmogelijkheden met groeiende populaties in binnen- en buitenland.

3.4.3 Adviezen

Advies Commissie m.e.r.

De Commissie toetst begin 2009 gelijktijdig 17 afzonderlijke initiatieven voor offshore windenergie op de Noordzee. Deze toetsingen bestaan uit een MER en een passende beoordeling. Voor een aantal van deze projecten heeft de Commissie eerder al een toetsingsadvies uitgebracht over het MER. Daarom toetst zij in die gevallen nu alleen de passende beoordeling. Hierbij wordt wel relevante informatie uit het MER betrokken. Tijdens de toetsing heeft Airticity een aanvulling op de passende beoordelingen aangeleverd¹⁹. De Commissie heeft deze aanvulling betrokken bij de toetsing.

Het MER en de passende beoordeling voor het windpark Den Helder I bevatten niet alle essentiële informatie om het milieu een volwaardige rol te geven bij het te nemen besluit. Echter wanneer dit MER, de passende beoordeling en 'de aanvulling' hierop samen met de informatie van de 17 initiatieven in de totale context bekeken worden en aangevuld worden met de in dit advies door de Commissie opgenomen informatie, is er naar het oordeel van de Commissie

¹⁹ De aanvulling is genaamd 'Nadere informatie effecten aanleg windparken op zeehonden NCP', 1 juni 2009.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

voldoende informatie aanwezig om het milieu een volwaardige rol te geven bij het te nemen besluit.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Zeezoogdieren en vislarven

Vanwege de complexiteit van de effectvoorspelling van onderwatergeluid en belangrijke kennisleemtes sluit de Commissie niet uit dat er wel belangrijke gevolgen op Grijze en Gewone zeehonden kunnen optreden. Gezien de tijdelijkheid van het effect (éénmalig en gedurende de minst gevoelige periode van de Grijze zeehond) meent de Commissie dat deze gevolgen niet leiden tot wezenlijke "aantasting van de natuurlijke kenmerken" van Natura 2000gebieden door de effecten van heien.

De Commissie concludeert op basis van de beschikbare informatie dat voor de Gewone en de Grijze zeehond "aantasting van de natuurlijke kenmerken" van Natura 2000 gebieden wel uit te sluiten is, mits de heiverkzaamheden beperkt blijven tot maximaal één heiseizoen (waarin het onderhavige windpark en mogelijk ook andere parken gebouwd kunnen worden) en in ieder geval de gevoelige periode van de Grijze zeehond gemeden wordt.

De Commissie concludeert het volgende:

- Gewone zeehond: op basis van de huidige populatiegrootte, de instandhoudings-doelstellingen en de informatie uit de aanvulling is "aantasting van de natuurlijke kenmerken" van Natura 2000 gebieden Noordzeekustzone en Waddenzee vooralsnog uit te sluiten. De Commissie verwacht op basis van de beschikbare informatie, dat een tijdelijke vermindering (gedurende maximaal één heiseizoen) van het aantal zeehonden dat de Natura 2000 gebieden in de Voordelta bereikt, geen "aantasting van de natuurlijke kenmerken" tot gevolg heeft;
- Grijze zeehond: mogelijk treden tijdelijke effecten op de instandhoudingsdoelstellingen in Natura 2000 gebieden op, maar die hebben geen "aantasting van de natuurlijke kenmerken" tot gevolg (uitgaande van maximaal één heiseizoen en heien buiten de periode december tot en met maart);
- Bruinvis: ondanks belangrijke onzekerheden, is wel de zekerheid verkregen dat er geen "aantasting van de natuurlijke kenmerken" in het Natura 2000gebied Noordzeekustzone optreedt als gevolg van het heien op de Bruinvis. Het voornemen kan negatieve gevolgen hebben voor de zeer ongunstige staat van instandhouding van de Bruinvis op het Nederlands Continentaal Plat (de Bruinvis staat vermeld in bijlage IV van de Habitatrichtlijn);
- Vislarven: ondanks de onzekerheden in het model is het navolgbaar dat de passende beoordeling concludeert dat mortaliteit van vislarven niet leidt tot "aantasting van de natuurlijke kenmerken" van Natura 2000gebieden.

Om te voorkomen dat door cumulatie met de gevolgen van een volgend heiseizoen alsnog "aantasting van natuurlijke kenmerken" kan optreden is het belangrijk te monitoren en de resultaten hiervan te toetsen alvorens met een volgende heiperiode te starten.

Uit de beschikbare informatie blijkt verder dat met de maximale inzet van mitigerende maatregelen negatieve effecten van onderwatergeluid waarschijnlijk aanzienlijk te beperken zijn (voor al het onderwaterleven). Het gaat hierbij om:

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

- een combinatie van (innovatieve) technische maatregelen die de geluidsproductie tijdens het heien verminderen en
- het in gevoelige periodes uitsluiten van heiverkzaamheden. De passende beoordeling geeft deze periode weer voor vislarven (december – juni). De Commissie adviseert bovengenoemde mitigerende maatregelen bij de besluitvorming te betrekken.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Ten aanzien van het voorkomen van zeezoogdieren en de onzekerheden in de modellering van de verstoringafstanden adviseert de Commissie bij de besluitvorming uit te gaan van de in het toetsingsadvies genoemde hogere dichtheden en een 'worst-case'-scenario bij de modellering.

Daarnaast wil de Commissie de aandacht vestigen op een niet in het MER beschreven alternatieve funderingstechniek waarbij niet geheid hoeft te worden. Dit is de zogenaamde 'gravity base' fundering. Het toepassen van deze fundering geeft de zekerheid dat de natuurlijke kenmerken van Natura 2000 gebieden niet zullen worden aangetast, omdat de effecten veroorzaakt door heien niet optreden. Dit is voor de besluitvorming ook een relevant gegeven.

Vogels

De Commissie constateert dat de effecten op vogels in het MER en de passende beoordeling goed beschreven zijn. De Commissie concludeert op basis van de informatie in de passende beoordeling dat geen "aantasting van de natuurlijke kenmerken" van de Natura 2000gebieden langs de Nederlandse kust optreden als gevolg van aanvaringen van Kleine mantelmeeuwen met het windpark.

Vanuit het wettelijk kader dient getoetst te worden aan bestaande windparken en aan reeds vergunde andere parken. In hoeverre verdere "aantasting van de natuurlijke kenmerken" van Natura 2000gebieden langs de Nederlandse kust kan optreden, is afhankelijk van hoeveel en welke parken vergund zullen worden. Dit vormt daarmee een belangrijk aandachtspunt bij de besluitvorming over de te vergunnen parken. De Commissie adviseert bij de besluitvorming de cumulatieve effecten met de 16 andere initiatieven voor windmolenparken en de effecten door bestaand gebruik te betrekken bij de beoordeling.

Effecten landtracé kabel

In het MER en de passende beoordeling zijn de milieueffecten van het landtracé van de elektriciteitskabel niet uitgewerkt. Het is mogelijk dat een keuze gemaakt zal worden voor een tracé dat door het Natura 2000-gebied Noord-Hollands Duinreservaat loopt. Dit is een aandachtspunt bij de toekomstige beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet van dit tracé.

Monitoring

De Commissie adviseert om bij het onderdeel vogels expliciet aandacht te besteden aan de Kleine mantelmeeuw en tevens aan de gevolgen voor de groep 'landvogels' en de Noordse stormvogel.

Gezien de aanwezige kennisleemtes en onzekerheden in de effectbepaling, adviseert de Commissie het onderwatergeluid en de aanwezigheid en het gedrag van zeezoogdieren nauwgezet te monitoren zowel in de jaren voorafgaand aan de bouw (T0), tijdens de bouw vanaf het moment dat begonnen wordt met heien en na afloop van de bouw. Om te voorkomen dat in cumulatie "aantasting van

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

natuurlijke kenmerken" optreedt, is het belangrijk te monitoren en de monitoringsresultaten te toetsen.

De Commissie adviseert de kennisontwikkeling ten aanzien van de mogelijke effecten van geluidemissies als gevolg van bodemonderzoek nauwlettend te volgen en als daar aanleiding toe is mitigerende maatregelen in de vergunningvoorschriften op te nemen.

Behalve voor offshore windpark Den Helder I lopen er procedures voor diverse andere offshore windparken op het Nederlandse deel van de Noordzee, ook van andere initiatiefnemers. De Commissie is van mening dat het meerwaarde heeft de monitoringprogramma's van de diverse parken op elkaar af te stemmen, of liever nog in een gezamenlijke monitoring uit te voeren.

3.4.4 Aanpassingen op het ontwerpbesluit

Aanpassingen naar aanleiding van zienswijzen

Naar aanleiding van de zienswijze van Airtricity (Bijlage B volgnummer 10) is in par 3.4.3 onder kopje 'Aanvaringsrisico's vogels' het fragment '...i.c.m. het verlies van foeragegebied...' toegevoegd.

Naar aanleiding van de zienswijze van Airtricity (Bijlage B volgnummer 10) is in Bijlage 1 punt 10 'beide soorten' veranderd in 'deze soort'.

Ambtshalve aanpassingen

Zwanenwater en Pettemerduinen

Uit de brief²⁰ omtrent 'Tenderregeling windenergie op zee' van het Ministerie van Economische Zaken aan de Tweede Kamer van 1 oktober 2009, blijkt dat de minister van LNV voornemens is in het definitieve aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied Zwanenwater en Pettemerduinen geen instandhoudingsdoelstelling voor de Kleine mantelmeeuw (als broedvogel) op te nemen.

Het is gebleken dat deze soort zich niet kwalificeert te worden opgenomen in het aanwijzingsbesluit, aangezien van de Kleine mantelmeeuw niet minimaal 1% van de landelijke broedpopulatie in het desbetreffende gebied voorkomt. Derhalve heeft het bevoegd gezag alle stukken omtrent de Kleine mantelmeeuw in Zwanenwater en Pettemerduinen uit de besluiten verwijderd.

Bij par. 3.4.2 onder het kopje 'Doorwerking juvenielen en kinderkamerfunctie' en 'Doorwerking vislarvenreductie op vogels en zeezoogdieren' is de tekst vervangen teneinde dit deel begrijpelijker te maken.

Bij par. 3.4.2 onder het kopje 'Zeezoogdieren' is 'leefgebied' vervangen door 'foeragegebied'.

Bij par. 3.4.3 is het kopje 'Effecten landtracé kabel' toegevoegd.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

²⁰ Brief met kenmerk ET/ED / 9152959. (TK 2009-2010, 31239 nr. 71).

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Bij par. 3.4.5 onder het kopje 'Overwegingen omtrent cumulatie' zijn 4 alinea's toegevoegd die de redeneerlijn omtrent de cumulatievogorde duidelijker uitleggen.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Bij par. 3.4.5 onder het kopje 'Cumulatie vogels' zijn de windturbineparken Scheveningen Buiten en Q4-WP toegevoegd aan de cumulatievogorde, aangezien deze parken aanvankelijk (in ontwerp) afgewezen zijn en nu, na het vervallen van de afwijzingsgronden, toegekend zijn. Samen met het feit dat het aantal vergunde windturbines bij windpark Beaufort gewijzigd is, heeft dit tot effect gehad dat de cumulatieve percentages voor ecologische effecten veranderd zijn. Deze percentages zijn waar van toepassing tevens aangepast in de tekst.

Bij par. 3.4.5 onder het kopje 'Overwegingen omtrent advies Commissie m.e.r.' is de alinea 'In verband ... stormvogel meenemen.' verplaatst van par. 3.4.6 onder kopje 'Monitoring- en evaluatieprogramma', wat de duidelijkheid en overzichtelijkheid ten goede komt.

Naar aanleiding van de zienswijze van Norton Rose op windturbinepark Tromp Binnen is in par. 3.4.5 onder kopje 'Conclusie bevoegd gezag omtrent ecologie' de passage '...en ziet daarom geen reden om de door de aanvrager ingediende Passende Beoordeling in twijfel te trekken' verwijderd.

Bij de Voorschriften onder voorschrift 6, lid 8 is toegevoegd '...onder lid 5 en 6.'

Naar aanleiding van de zienswijze van Norton Rose op Tromp Binnen is bij Bijlage 1 onder kopje 'Algemene eisen' de tekst aangepast.

3.4.5 Overwegingen en conclusie bevoegd gezag

Algemeen

Door aan vergunningen het voorschrift met de heibeperking van 1 januari tot 1 juli te verbinden worden negatieve effecten van het heien zoveel mogelijk voorkomen. Hiertoe heeft het bevoegd gezag een voorschrift in dit besluit opgenomen (zie par. 3.4.6).

Door het opnemen van dit voorschrift worden voedselketeneffecten door de bouw van windturbinepark Den Helder I, op de van juveniele vis afhankelijke vogelsoorten van Natura 2000 gebieden uitgesloten. Immers, door de vislarvensterfte die optreedt op de locatie Den Helder I ten gevolge van heiacтивiteiten in juli en later in het jaar zal dit pas tot een reductie in juveniele vis leiden nadat de jongen van de betreffende vogelsoorten de kolonie al hebben verlaten. Dat wil zeggen dat het broedsucces van deze vogelsoorten niet afhankelijk is van vislarvensterfte die op de locatie Den Helder I optreedt ten gevolge van heiacтивiteiten in juli of later. Concreet gaat het om de soorten Kleine Mantelmeeuw, Grote Stern, Vissdief, Noordse Stern in de Natura 2000 gebieden Noordzeekustzone en Waddenzee. Effecten op vogelsoorten van Natura 2000 gebieden, op zichzelf staand of in cumulatie, kunnen derhalve alleen nog optreden op basis van het aantal aanvaringslachtoffers.

Overwegingen omtrent Passende beoordeling

Met betrekking tot de onderwerpen besproken in de passende beoordeling is de conclusie van het bevoegd gezag dat de effecten van het windturbinepark Den

BESLUIT Wbr-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Helder I, gegeven de consequente manier waarop het zogenaamde 'worst case scenario' wordt toegepast, op zichzelf staand niet significant zijn.

Overwegingen omtrent cumulatie

Voor de bepaling van de cumulatieve effecten als gevolg van de voorgenomen realisering van meerdere windturbineparken op zee heeft het bevoegd gezag aansluiting gezocht bij de volgorde waarop het bevoegd gezag voor de wet op grond van artikel 7.18 Wm, in samenhang met 7.28 Wm over reële vergunningaanvragen beschikt. Vergunningaanvragen zonder tijdig volledig en juist verklaard MER kunnen niet leiden tot vergunningverlening en zouden daarmee voor de bepaling van de cumulatieve gevolgen niet van belang zijn. Slechts vergunningaanvragen voorzien van een volledig en juist verklaard MER kunnen, mede gelet op artikel 7.28 Wm, leiden tot inhoudelijke besluitvorming door het bevoegd gezag. Artikel 7.28 Wm bevat in dit verband een dwingend kader voor het buiten behandeling stellen van een aanvraag waarvoor een MER- of m.e.r.beoordelingsplicht geldt (aanvaardbaarheidsoordeel).

Van 2006 tot juli 2008 is voor een aantal aanvragen voor windturbineparken op zee een MER overgelegd. Het betreft op chronologische volgorde de parken West Rijn, Beaufort (voorheen Katwijk), Scheveningen Buiten, Breeveertien II, Rijnveld Noord en Rijnveld Oost. Na beoordeling van de inhoud van de afzonderlijke MER's heeft het bevoegd gezag bij afzonderlijke besluiten het MER, gelet op de daarvoor afgegeven richtlijnen en adviezen, aanvaardbaar en de aanvraag volledig verklaard en de procedure overeenkomstig hoofdstuk 7 Wm vervolgd. Onderdeel van deze procedure is de verplichte advisering door de Commissie. De Commissie constateerde dat het MER onvoldoende informatie inhield om uit te sluiten dat de windturbineparken in cumulatie significante effecten op de Natura 2000 gebieden zouden hebben. Dit betekende dat in aanvulling op het MER een locatiespecifieke passende beoordeling diende te worden opgesteld. Op 8 juli 2008 is aan de windsector de handreiking passende beoordeling uitgereikt welke informatie bevatte voor het opstellen van een locatiespecifieke passende beoordeling. Voor de aanvragen waarbij het MER reeds volledig en juist was verklaard, had dit tot gevolg dat het MER op basis van dit advies van de Commissie alsnog parallel aan de behandeling van de vergunningaanvraag met een passende beoordeling diende te worden aangevuld.

Voor initiatieven zonder volledig en juist verklaard MER, diende de passende beoordeling onderdeel uit te maken van het (nog in te dienen) MER. Het bevoegd gezag heeft hierbij gebruik gemaakt van haar bevoegdheid om deze initiatiefnemers te wijzen op de onvolledigheid van het MER overeenkomstig artikel 7.18 Wm. Voor de beoordeling van de gezamenlijke, cumulatieve gevolgen van windturbineparken op de Noordzee is voor deze initiatieven de volgorde van indiening van volledige aanvragen, met inbegrip van een volledig en juist verklaard MER, doorslaggevend. Voor de aanvragen Q4-WP, Brown Ridge Oost, Rijnveld West, Den Helder I, Callantsoog Noord, Q10, Helmveld, BARD Offshore NL1, EP Offshore NL1, GWS Offshore NL1, Tromp Binnen en Rotterdam Noord-West is daarvoor de (tijdige) datum van ontvangst van de passende beoordeling als onderdeel van het MER het bepalende gegeven.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT Wbr-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Het voorgaande leidt tot de volgende cumulatievogorde:

1. West Rijn, 2. Beaufort (voorheen Katwijk), 3. Scheveningen Buiten, 4. Breeveertien II, 5. Rijnveld Noord, 6. Rijnveld Oost, 7. Q4-WP, 8. Brown Ridge Oost, 9. Rijnveld West, 10. Den Helder I, 11. Callantsoog Noord, 12. Q10, 13. Helmveld, 14. BARD Offshore NL1, 15. EP Offshore NL1, 16. GWS Offshore NL1, 17. Tromp Binnen en 18. Rotterdam Noord-West.

Reeds bestaande windmolenparken zijn bij de berekening van de cumulatieve effecten niet meegenomen, daar deze reeds gerealiseerd zijn en dus niet meer kwalificeren in de zin van een project zoals gedefinieerd in de Habitatrichtlijn. Daarom zijn de effecten die deze bestaande windmolenparken afzonderlijk of tezamen met overige storende factoren op de te beschermen gebieden hebben, reeds meegenomen in het MER, respectievelijk in de passende beoordeling, als huidige situatie.

Cumulatieve effecten zijn mogelijk op zowel zeezoogdieren (onderwatergeluid, voedselsituatie) als vogels (aanvaringen) en zijn in deze gevallen additief of minder dan additief; dat wil zeggen dat het cumulatieve effect de som van de afzonderlijke effecten of minder zal zijn.

Cumulatie zeezoogdieren

Verstoringseffecten op zeezoogdieren ten gevolge van heilactiviteiten kunnen cumuleren in zowel tijd als ruimte. De precieze gevolgen van de gecumuleerde effecten zijn niet bekend. In een *worst case* benadering is er van uitgegaan dat het verloren gebied niet alleen ontoegankelijk is tijdens het daadwerkelijke heien, maar dat bruinvissen en zeehonden gedurende de gehele heiperiode geen gebruik maken van het gebied.

Bij zeehonden wordt er vanuit gegaan dat de afstand vanaf de heiplaats waarbinnen een gedragsreactie plaatsvindt maximaal 80 km kan bedragen. Ook deze verstoringafstand betreft een *worst case* aanname. Bij een cumulatief scenario waarbij meerdere parken per jaar worden gebouwd, en er niet of nauwelijks overlap in de ruimtelijke verstoring is, kan vrijwel het hele NCP verstoord worden. In het geval er binnen één kalenderjaar 2 parken worden gebouwd waarvan de verstoringcontouren niet of nauwelijks overlappen wordt ca 60% van het NCP verstoord voor zeehonden. Het voorgaande houdt in dat bij de aanleg van meerdere parken per jaar een groot deel van het NCP, gedurende de gehele heiperiode niet meer toegankelijk is voor zeehonden om te foerageren of voor andere activiteiten.

Gelet op de kennisleemtes die bestaan omtrent de verstoringseffecten door heilactiviteiten, het advies van de Commissie m.e.r. inzake de (cumulatieve) effecten van onderwatergeluid op zeezoogdieren en het belang van de in het kader van de Wbr te betrachten voorzorg, is het bevoegd gezag van mening dat een dergelijke grootschalige verstoring van het leef- en foeragegebied van zeehonden zoveel mogelijk voorkomen dient te worden. Hiertoe heeft het Bevoegd Gezag in de voorschriften bij de vergunningen opgenomen dat in het Nederlands deel van de Noordzee gedurende één bouwseizoen steeds één windturbinepark geheld mag worden. Hierdoor zal de genoemde 60% verstoring niet voorkomen.

Vanwege het voorkomen van effecten op de migratie van zwangere vrouwtjes van de Gewone Zeehond in de periode januari – juni is het bevoegd gezag van mening

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

dat in dit verband slechts voor één windturbinepark per kalenderjaar enkel in de periode juli-december geheid mag worden. Hiertoe heeft het bevoegd gezag voorschriften in dit besluit opgenomen. Als gevolg van de genoemde voorschriften worden grootschalige ruimtelijke verstoringen voor zeehonden binnen een kalenderjaar zoveel mogelijk beperkt.

Door het opnemen van de voorschriften in de vergunningen wordt cumulatie van effecten door het heien van windparken grotendeels voorkomen. Er kan echter niet uitgesloten worden dat over meerdere jaren cumulatie plaatsvindt.

Wanneer meerdere jaren achter elkaar windparken gebouwd worden, kan de aanwas afkomstig van zeehonden uit andere gebieden over een langere periode verder afnemen, waardoor "aantasting van de natuurlijke kenmerken" van Natura 2000 gebieden kan optreden.

Om het effect van heien op de aanwas door immigratie van zeehonden uit andere gebieden inzichtelijk te maken, zal in de vergunningen een uitbreiding van al bestaand zenderonderzoek worden voorgeschreven. Ook zullen resultaten worden betrokken uit de overige lopende monitoringsprogramma's naar zeehonden op het NCP.

Cumulatie vogels

Cumulatie kan optreden door de cumulatie van het aantal aanvaringslachtoffers. Met betrekking tot aanvaringslachtoffers kunnen alleen de effecten op de Kleine mantelmeeuw en de Jan van gent cumuleren. Ook gecumuleerd is het effect op de Jan van gent niet significant (maximaal 0,38% additionele sterfte voor Helgoland). Het cumulatieve effect op de Kleine mantelmeeuw voor wat betreft het aanvaringsrisico, met daarbij inbegrepen de uitvoeringsvoorschriften van West Rijn, Beaufort, Scheveningen Buiten, Breeveertien II, Q4-WP en Brown Ridge Oost bedraagt voor Texel 3,09% en voor Vlieland 0,67%. Voor de andere Natura 2000 gebieden is er geen sprake van cumulatie.

In de passende beoordeling wordt beargumenteerd dat de bij iedere kolonie voorkomende floaters, de vrijgekomen plekken van gestorven dieren innemen waardoor het effect van additionele sterfte geen effect heeft op populatieniveau. Bij een, volgens de passende beoordeling, zeer laag percentage van 10% floaters, kan de populatie, 5,82% additionele sterfte aan. De 5,82% additionele sterfte is in dat geval te beschouwen als een soortspecifieke uitwerking van de 1% additionele sterfte volgens het ORNIS-criterium²¹. Bij een dergelijk effect wordt het herstellend vermogen van de populatie immers niet aangetast.

In de passende beoordeling wordt genoemd dat de kolonie Kleine mantelmeeuwen op Texel zich momenteel op het instandhoudingsdoel bevindt. Uitgaande van het zeer lage percentage van 10% floaters die de vrijgekomen plekken van gestorven dieren innemen, heeft het effect van additionele sterfte voor Texel geen effect op populatieniveau. Het instandhoudingsdoel rondom de kolonie op Texel komt dus niet in gevaar. Op grond van het voorgaande wordt geconcludeerd dat in het licht

²¹ Volgens dit criterium, opgesteld door het ORNIS comité, moet iedere additionele sterfte van minder dan één procent van de totale jaarlijkse sterfte aan de betrokken populatie (gemiddelde waarde) als niet significant worden beschouwd. Het Hof van Justitie gebruikt dit criterium als maatstaf om te beoordelen of sprake is van significantie (o.a. zaak C-79/03 (Commissie/Spanje)).

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

van de instandhoudingsdoelen voor de Natura 2000 gebied Duinen en Lage Land Texel er geen significante effecten zullen optreden.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Overwegingen omtrent nieuw aangemelde Natura 2000 gebieden

Onder de Habitatrictlijn zijn op 22 december 2008 de Kustzee ten Noorden van Bergen, de Vlake van Raan, de Doggersbank en de Klaverbank aangemeld. Deze gebieden zijn aangemeld om redenen van het voorkomen van een aantal habitattypen (riffen zandbanken), zeezoogdieren (Bruinvis, zeehonden) en diadrome vissen (prikken, elft en fint). Bovenstaande gebieden staan nog niet op de communautaire lijst.

Ten overvloede: uit de passende beoordeling blijkt dat op basis van de analyses die zijn uitgevoerd voor de andere dan bovengenoemde, voor dit gebied relevante Natura 2000 gebieden, significante effecten voor zeezoogdieren kunnen worden uitgesloten. De Doggersbank en de Klaverbank bevinden zich buiten de 80 km contour van het windpark; voor de twee andere gebieden geldt dat de effecten van onderwatergeluid door heien van tijdelijke aard zijn terwijl onderwatergeluid tijdens de exploitatiefase van zeer beperkte aard is. De aantallen van de aangewezen vissoorten in de gebieden zijn laag. Significante effecten op de populatie kunnen worden uitgesloten.

Overwegingen omtrent advies Commissie m.e.r.

Het bevoegd gezag heeft kennis genomen van het advies van de Commissie met betrekking tot het MER en de passende beoordeling van Den Helder I. Het bevoegd gezag neemt het advies van de Commissie grotendeels over, maar verschilt van inzicht met betrekking tot de volgende punten:

- Het MER gaat voor de bruinvis uit van dichtheden en een verstoringsafstand die te laag zijn voor een situatie tijdens de bouw. Mede gezien de zeer ongunstige staat van instandhouding van de bruinvis binnen het NCP is deze onderschatting een belangrijk aandachtspunt bij de besluitvorming.

Het bevoegd gezag deelt de conclusie van de Commissie dat de landelijke staat van instandhouding voor bruinvissen zeer ongunstig is. Bij de passende beoordeling is gebruik gemaakt van de gegevens uit SCANS II, deze gegevens daterend uit 2005, worden aangemerkt als meest representatief voor de huidige situatie. Het bevoegd gezag kent de opvatting over hotspots en seizoensmigratie, maar er is onvoldoende feitelijke onderbouwing om hier andere dichtheidscijfers op te baseren.

De theoretische vermijdingsafstand waarvan in de passende beoordeling wordt uitgegaan wordt ondersteund door empirische waarnemingen in het veld. Bevoegd gezag ziet dan ook geen aanleiding om van een andere verstoringsafstand en dichtheidspercentages uit te gaan.

Het deel van de Noordzee dat tijdens de bouwfase van het windpark Den Helder I tot een reactie bij Bruinvissen zou kunnen leiden, vormt normaliter het leefgebied voor ongeveer 180 Bruinvissen (uitgaande van een dichtheid van 0,4 per km²). Dit betreft ongeveer 0,12% van het maximale aantal, in het Zuidelijk deel van de Noordzee voorkomende Bruinvissen en 0,04 tot 0,06 % van het aantal in de hele Noordzee. Dit is op populatieniveau een dermate klein effect dat effecten op het aantal, op het NCP voorkomende Bruinvissen kunnen worden uitgesloten.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

- De Commissie stelt dat de toetsing aan de bestaande parken Prinses Amalia en OWEZ een belangrijk aandachtspunt vormt voor de besluitvorming. De Commissie adviseert bij de besluitvorming de effecten door bestaand gebruik te betrekken bij de beoordeling.

In het MER is bij de cumulatieve rekening gehouden met de realisatie van andere windturbineparken met een gezamenlijk vermogen van tenminste 1000 MW, inclusief de reeds vergunde windturbineparken Prinses Amalia en OWEZ. Conclusies uit het MER zijn door het bevoegd gezag betrokken bij de besluitvorming. In de Passende Beoordeling zijn deze parken niet beschouwd als plannen of projecten in de zin van de Habitatrichtlijn, maar als bestaand gebruik meegenomen. Bevoegd gezag is samenvattend van mening dat toetsing aan de bestaande windparken ruimschoots onderdeel uitmaakt van de besluitvorming.

In verband met de genoemde onzekerheden met betrekking tot de Noordse stormvogel zijn in het monitorings- en evaluatieprogramma de onderdelen "Monitoring zeevogels in relatie tot het windturbinepark", "Fluxmetingen zeevogels en koloniebroeders" en "Ontwijkgedrag van zeevogels en koloniebroeders of metingen van slachtoffers" opgenomen. In deze onderdelen zal onder andere de soortspecifieke flux worden bepaald, dus ook die van de Noordse stormvogel. De initiatiefnemer dient conform de Voorschriften een gedetailleerd monitorings- en evaluatieprogramma op te stellen. Bij de toetsing van dit programma zal het bevoegd gezag de overwegingen van de Commissie ten aanzien van de Noordse stormvogel meenemen.

Conclusie bevoegd gezag omtrent ecologie

Met betrekking tot de onderwerpen besproken in de passende beoordeling is de conclusie van het bevoegd gezag dat de effecten van het windturbinepark Den Helder I, gegeven de consequente manier waarop de zogenaamde 'worst case' wordt toegepast, op zichzelf staand niet significant zijn.

Tijdens de effectbeschrijving van het MER zijn leemtes in kennis geconstateerd met betrekking tot de milieu-effecten van de aanleg, aanwezigheid en verwijdering van het windmolenpark Den Helder I.

Bevoegd gezag heeft op basis van de passende beoordeling en de stukken die ter aanvulling hierop zijn binnengekomen, voldoende inzicht in de aard en omvang van deze effecten verkregen om tot een besluit te komen. In navolging van het advies van de Commissie is er daarnaast een pakket aan monitoring- en evaluatievoorschriften opgesteld.

Onderzocht is of het project tezamen met andere plannen of projecten significante effecten heeft op de instandhouding van de beschermde gebieden. De effecten van Den Helder I die cumuleren met de effecten van andere vergunde windmolenparken zijn in het kader van dit besluit overwogen. Hierbij is rekening gehouden met de uitkomsten van de passende beoordeling voor deze parken, inclusief de beperkingen die aan de vergunningen worden verbonden. Hieruit volgt dat significante effecten uitgesloten kunnen worden.

Uit artikel 3 lid 2 van de Wbr volgt dat rekening dient te worden gehouden met de bescherming van belangen van andere dan waterstaatskundige aard, voor zover daarin niet reeds is voorzien bij of krachtens andere wet. Hier wordt met name

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

gedoeld op belangen ten aanzien van natuur en milieu (ecologie). Bij de beoordeling van de aanvraag is derhalve bekeken of de activiteit niet leidt tot onaanvaardbare gevolgen voor het milieu. Uit artikel 1 lid 2 van de beleidsregels volgt dat onder milieu ook natuur wordt verstaan.

Het bevoegd gezag houdt bij de onderhavige besluitvorming rekening met de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn.

Het bevoegd gezag is géén onderzoeksresultaten of andere gegevens bekend waaruit het tegendeel blijkt. Op grond daarvan staan op dit moment de bepalingen van de Habitat- en Vogelrichtlijnen een positief besluit ten aanzien van de effecten van het windturbinepark Den Helder I op Natura 2000 gebieden niet in de weg.

3.4.6 Maatregelen en voorschriften

Voorschriften

Gelet op het belang van de vislarven voor de voedselketens op de Noordzee en de in het kader van de Wbr te betrachten voorzorg, is het bevoegd gezag van mening dat de negatieve effecten van het heien zoveel mogelijk voorkomen dienen te worden.

Het bevoegd gezag is van mening dat in dit verband in de onderzochte periode, te weten 1 januari tot 1 juli, geen heiwerkzaamheden mogen plaatsvinden. Het bevoegd gezag verbindt aan deze vergunning een voorschrift op grond waarvan niet geheid mag worden in de periode van 1 januari tot 1 juli teneinde de effecten van het heien op het transport van vislarven naar de Waddenzee en de Voordelta zoveel mogelijk te beperken. (Zie voorschrift 6 lid 5.)

Met het voorschrift worden significante voedselketeneffecten als gevolg van de bouw van windturbinepark Den Helder I, voor juveniele vislarven afhankelijke vogelsoorten van Natura 2000 gebieden, uitgesloten. Concreet gaat het hier om de soorten Kleine mantelmeeuw, Grote stern, Visdief, Noordse stern in de Natura 2000 gebieden Noordzeekustzone en Waddenzee, en de Natura 2000 gebieden in het Deltagebied (voor zover deze gebieden voor deze soorten zijn aangewezen). Doordat dit voorschrift is opgenomen wordt tevens een effect van de bouw van het windturbinepark Den Helder I, op de aanwas van de populatie van de Gewone zeehond nagenoeg uitgesloten.

Gelet op de gehanteerde norm voor aanvaardbaar effect in termen van verstoring van zeezoogdieren in Natura 2000 gebieden is het bevoegd gezag van mening dat effecten boven deze norm voorkomen dienen te worden. Het bevoegd gezag verbindt aan deze vergunning het voorschrift dat op de Noordzee gedurende één bouwseizoen één windturbinepark geheid mag worden. (Zie voorschrift 6 lid 6 en verder.)

Met het voorschrift worden verstoringseffecten op zeezoogdieren in Natura 2000 gebieden binnen aanvaardbare normen gehouden.

Monitoring- en evaluatieprogramma

In het MER worden kennisleemtes aan de orde gesteld. Door in het kader van het MER en de passende beoordeling consequent 'worst case' analyses toe te passen is voor deze vergunning de zekerheid verkregen dat er geen significante effecten op zullen treden.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Gelet op de in het MER beschreven kennisleemtes, de overwegingen ten aanzien van de ecologie en de inschatting van effecten van toekomstige ontwikkelingen van windturbineparken op zee, is het bevoegd gezag tot de conclusie gekomen dat een monitoring- en evaluatieprogramma voorgeschreven dient te worden. Hiertoe is een voorschrift met bijlagen in deze vergunning opgenomen.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Het bevoegd gezag behoudt het recht om, na overleg met de initiatiefnemer, op grond van voortschrijdend inzicht, wijzigingen in de voorschriften aan te brengen evenals wijzigingen in de (bestuurlijke) organisatie, financieringsstructuur en opzet van het Monitoring- en Evaluatieprogramma.

Als resultaten van Monitoring- en Evaluatieprogramma's van derden c.q. onderzoeken van kennisinstellingen hiertoe aanleiding geven kan het bevoegd gezag besluiten de voorschriften ten aanzien van de desbetreffende aspecten aan te passen.

Het bevoegd gezag behoudt het recht om het Werkplan/Uitvoeringsplan te toetsen aan de meest recente inzichten, dus inclusief voortschrijdend inzicht, en, indien daartoe aanleiding is, aanvullende voorschriften en mitigerende maatregelen te eisen.

Ook de vergunninghouder kan verzoeken om op basis van voortschrijdend inzicht, aanpassingen te doen in het Monitorings- en Evaluatieprogramma.

3.5 Meest Milieuvriendelijk Alternatief

Het bevoegd gezag constateert dat de aanvrager als voorkeursalternatief heeft gekozen voor het Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA).

3.6 Eindconclusie bevoegd gezag

Het bevoegd gezag komt op basis van de overwegingen met betrekking tot de effecten op scheepvaartveiligheid, luchtvaartveiligheid, mijnbouw en ecologie tot de conclusie dat voor het windturbinepark Den Helder I een vergunning onder voorwaarden kan worden verleend aan de aanvrager.

De voorwaarden ten behoeve van de scheepvaartveiligheid zijn beschreven onder paragraaf 3.1.6 en bijbehorende voorschriften en bijlagen. De voorwaarden ten behoeve van de luchtvaartveiligheid zijn beschreven onder paragraaf 3.2.5 en bijbehorende voorschriften en bijlagen. De voorwaarden ten behoeve van mijnbouw zijn beschreven onder paragraaf 3.3.5 en bijbehorende voorschriften en bijlagen. De voorwaarden ten behoeve van ecologie zijn beschreven in paragraaf 3.4.6 en bijbehorende voorschriften en bijlagen.

Hetgeen in het inrichtingsplan, verlichtingsplan, onderhoudsplan, veiligheids- en calamiteitenplan, verwijderingsplan en in het monitoring- en evaluatieplan is gesteld als werkwijze c.q. onderzoek dient daadwerkelijk conform de door de hoofdingenieur-directeur van Rijkswaterstaat dienst Noordzee of andere bevoegde instanties verleende goedkeuring te worden uitgevoerd. Indien de vergunninghouder geen gevolg geeft aan de verplichting om de plannen na te komen, handelt zij daarmee in strijd met de vergunning(-voorschriften). Indien uit de rapportage dan wel uit toezicht blijkt dat geen of onvoldoende onderzoek heeft plaatsgevonden naar de effecten van de vergunde activiteiten, bestaat aanleiding om bestuursrechtelijke dan wel strafrechtelijke instrumenten in te zetten. In de Wet beheer rijkswaterstaatswerken in samenhang bezien met hoofdstuk 5 van de

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Algemene wet bestuursrecht, is de grondslag voor bestuursrechtelijk optreden vastgelegd.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT Wbr-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

4) BESLUIT

De Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat besluit op grond van de opgenomen overwegingen aan Den Helder Wind Farm B.V., Weena 290, 3012 NJ Rotterdam, verder te noemen 'de vergunninghouder', vergunning te verlenen op grond van artikel 2 van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken. De vergunning betreft de aanleg, het in stand houden en verwijderen van het windturbinepark 'Den Helder I' op het Nederlands Continentaal Plat en de aanleg, het in stand houden en het verwijderen van kabelleidingen ten behoeve van voornoemd windturbinepark op het Nederlands Continentaal Plat, in de territoriale wateren en op het land tot aan de duinvoet.

De vergunning geldt vanaf publicatie van het definitieve besluit tot 20 jaar na de aanvang van de bouwperiode plus de tijd die nodig is voor de verwijdering van het werk en de bekabeling naar land, met daaraan verbonden de hierna volgende voorschriften. De voorschriften maken integraal onderdeel uit van deze vergunning.

Hoogachtend,

DE STAATSSECRETARIS VAN VERKEER EN WATERSTAAT,
namens deze,
het Hoofd van de Afdeling Vergunningverlening
Rijkswaterstaat dienst Noordzee

Dhr. ir. A.J.M. Geurts van Kessel

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT Wbr-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

VOORSCHRIFTEN

Voorschrift 1. Begripsbepalingen

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a) 'het bevoegd gezag', de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat (voor het gedeelte zeewaarts vanaf 1 km uit de laag-laag-waterlijn (LLWS), vertegenwoordigd door de hoofdingenieur-directeur van Rijkswaterstaat Noordzee (adres: Lange Kleiweg 34, Postbus 5807, 2280 HV Rijswijk (Z-H), voor het gedeelte landwaarts vanaf die 1 km uit de laag-laag-waterlijn en tot aan de duinvoet, vertegenwoordigd door de hoofdingenieur-directeur van Rijkswaterstaat Noord-Holland (adres: Toekanweg 7, Postbus 3119, 2001 DC Haarlem).
- b) 'de aanvraag', de aanvraag van 15 januari 2009 van een vergunning voor het oprichten, het in stand houden en het verwijderen van het windturbinepark 'Den Helder I'. De vergunningsaanvraag bestaat uit:
 - Brief d.d. 15 januari 2009 inzake indiening Wbr aanvraag, MER en Passende Beoordeling (kenmerk SVDBI/707006/006);
 - "Vergunningaanvraag Wet beheer rijkswaterstaatswerken Offshore windpark Den Helder I";
 - "Milieueffectrapport, Offshore windpark Den Helder I";
 - "Milieueffectrapport: Bijlagen, Offshore windpark Den Helder I";
 - "Passende Beoordeling, Offshore windpark Den Helder I";
 - "Addendum 1 – Aanvulling MER en Wbr-vergunningaanvraag Windpark Den Helder I, 23 februari 2009";
 - "Erratum bij addendum 1 – Aanvulling MER en Wbr-vergunningaanvraag Windpark Den Helder I, 26 februari 2009";
 - "Addendum 2 – MER en Wbr-vergunningaanvraag Windpark Den Helder I, 26 maart 2009";
 - "Document: Nadere informatie effecten aanleg windparken op zeehonden NCP, A.R. Boon, F. Heinis (HWE), 1 juni 2009".
 En de door vergunninghouder als vertrouwelijk ingediende documenten:
 - Bijlage 2 van de Wbr-vergunningaanvraag "Schetsontwerp (rapportage) Ramboll";
 - Bijlage 3 van de Wbr-vergunningaanvraag "Certificaat DNV";
 - Bijlage 12 van het Milieu Effect Rapport "Windenergieberekeningen".
- c) 'het werk', een windturbinepark, genaamd 'Den Helder I', bestaande uit 78 windturbines, twee transformatorstations en de kabels tussen de windturbines onderling en tussen het transformatorstation. De windturbines zijn van het type Repower 5M met een geïnstalleerd vermogen van 6 MW per turbine. Elke windturbine is geplaatst op een fundering bestaande uit monopile. Eén en ander is nader beschreven in de aanvraag;
- d) 'de bekabeling naar land', twee hoogspanningskabels vanaf het trafostation naar land tot aan de duinvoet, Beverwijk/Velsen. Eén en ander is nader beschreven in de bij deze vergunning behorende aanvraag;
- e) 'de bouwperiode', de periode vanaf het eerste moment dat de bodem in beroering gebracht wordt door plaatsing van het werk dan wel de bekabeling naar land tot aan het begin van de operationele periode;
- f) 'de operationele periode', de periode vanaf het eerste moment dat elektriciteit van het werk door de bekabeling naar land gaat tot aan het begin van de verwijderperiode;
- g) 'de verwijderperiode', de periode vanaf het begin van demontage van het werk tot de totale verwijdering van het werk;

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

- h) 'de combinatie van de bouw- en operationele periode als genoemd onder e en f, mag op grond van dit besluit niet langer dan 20 jaar duren, tenzij het bevoegd gezag na een gemotiveerd verzoek hiertoe anders beslist;
- i) 'de contactambtenaar', de voor deze vergunning aangewezen ambtenaar werkzaam bij de afdeling Vergunningverlening van Rijkswaterstaat dienst Noordzee en voor het eerst in de aanbiedingsbrief bij deze vergunning gespecificeerd, te bereiken via het algemene nummer telefoon 070-33 66 600. Buiten kantooruren is Rijkswaterstaat dienst Noordzee bereikbaar via het Hydro Meteo Centrum Nederland (HMCN) 070-33 66 800 en/of faxnummer 070-39 51 724.
- j) 'de handhavingsambtenaar', de voor deze vergunning aangewezen ambtenaar werkzaam bij de afdeling Handhaving van Rijkswaterstaat dienst Noordzee en voor het eerst in de aanbiedingsbrief bij deze vergunning gespecificeerd, te bereiken via de hierboven onder i genoemde contactgegevens;
- k) 'de Kustwacht', het Kustwachtcentrum, Postbus 10000, 1780 CA Den Helder, telefoon: 0900 - 0111 (alarmnummer) of 0223 - 542300 / 542603 (Duty Officer), fax 0223 - 658358, marifoon VHF 16, verdere informatie te vinden op website: www.kustwacht.nl;
- l) 'schriftelijk', per brief, per fax of per e-mail.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Voorschrift 2. Aanvraag

- Alle activiteiten dienen conform de aanvraag te worden uitgevoerd, tenzij de aan deze vergunning verbonden voorschriften anders bepalen.
- Wijzigingen in de in lid 1 genoemde documenten dienen schriftelijk te worden gemeld aan het bevoegd gezag, welke vervolgens zal beoordelen of aanleiding bestaat de vergunning te wijzigen.

Voorschrift 3. Plaatsbepaling en vormgeving

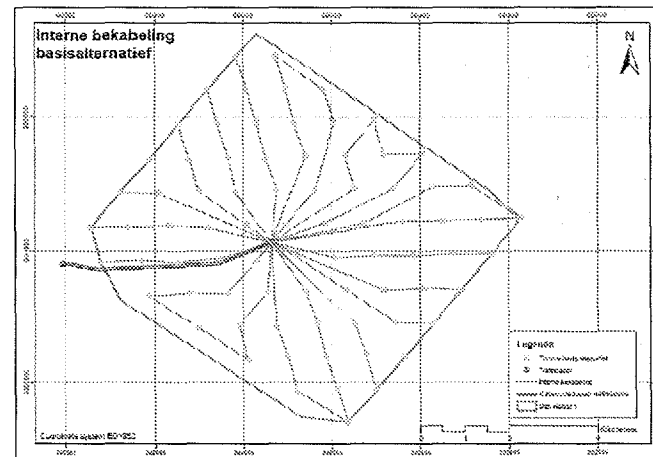
- Het werk, exclusief de kabels in de territoriale zee en van de territoriale zee tot aan de duinvoet, is gelegen op het Nederlands deel van het continentaal plat, bevindt zich binnen de volgende posities (in UTM op basis van het stelsel WGS 84 en ED50 zone 31):

	ED50		WGS84	
	x-coördinaat	y-coördinaat	E	N
1	540577	5861528	3,601851	52,90001
2	544306	5865888	3,657878	52,93891
3	550271	5861736	3,745986	52,90106
5	546355	5857100	3,687113	52,85974
4	545264	5857229	3,670928	52,86099
6	541260	5859877	3,611795	52,88512

- De windturbines en de twee transformatorstations zijn gesitueerd op de coördinaten zoals aangegeven in Figuur 6.
- Het tracé van de bekabeling naar land dient te lopen vanaf het windturbinepark Den Helder I naar Beverwijk/Velsen, zoals aangegeven op de bij deze vergunning behorende tekening nr. NZWS-2009-0210 (zie Bijlage 2).
- Rondom het park (inclusief transformatorstations) wordt een veiligheidszone ingesteld van 500 meter conform de Beleidsregels 'Toepassing van de Wbr op installaties in de EEZ' (december 2004).

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Figuur 6: Lay-out en interne bekabeling windturbinepark Den Helder I

Voorschrift 4. Onderwateropname van de zeebodem voorafgaand aan de bouw

- Tenminste 9 maanden voorafgaand aan de bouwperiode maakt de vergunninghouder een onderwateropname ('site survey') van de zeebodem op de locatie van het werk om te bepalen of de bodem vrij is van obstakels.
- Uiterlijk 3 maanden voordat het in het eerste lid bedoelde onderzoek wordt uitgevoerd, dient de vergunninghouder bij het bevoegd gezag een schriftelijk voorstel hiertoe in. Dit voorstel dient te voldoen aan de uitgangspunten voor hydrografisch meetwerk conform de richtlijn van de International Hydrographic Organization (IHO) order 1 S44.
- Het in het voorgaande lid beschreven onderzoeksvoorstel dient ter goedkeuring voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag.
- Alleen wanneer de onderwateropname is uitgevoerd conform het goedgekeurde voorstel, is er sprake van een geldige onderwateropname.
- Binnen 3 maanden na beëindiging van de onderwateropname, doch uiterlijk 6 maanden voor aanvang van de bouwperiode, stuurt de vergunninghouder het bevoegd gezag een volledige schriftelijke eindrapportage van de onderwateropname.

Voorschrift 5. Onderzoek bodemgesteldheid

- Tenminste 9 maanden voorafgaand aan de bouwperiode voert de vergunninghouder een gedetailleerd onderzoek uit naar de bodemgesteldheid en bodemvormen ter plaatse van alle voorgenomen windturbinefundaties en het transformatorstation waaruit blijkt dat de inrichting conform het inrichtingsplan kan geschieden.
- Uiterlijk 3 maanden voordat het in het eerste lid bedoelde onderzoek wordt uitgevoerd, dient de vergunninghouder bij het bevoegd gezag een schriftelijk voorstel hiertoe in.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

3. Het in het voorgaande lid beschreven onderzoeksvoorstel dient ter goedkeuring voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag.
4. Alleen wanneer het bodemonderzoek is uitgevoerd conform het goedgekeurde voorstel, is er sprake van een geldig bodemonderzoek.
5. Binnen 3 maanden na beëindiging van het bodemonderzoek, doch uiterlijk 6 maanden voorafgaand aan de bouwperiode, dient de vergunninghouder bij het bevoegd gezag een schriftelijke eindrapportage met betrekking tot het voornoemde bodemonderzoek in. In de eindrapportage wordt aangegeven of, en zo ja welke, wijzigingen in het ontwerp zullen worden voorgesteld. Voorschrift 2 lid 2 is hierop onvoorwaardelijk van toepassing.

Voorschrift 6. Plaatsing en constructie van de windturbines en transformatorstations

1. Tenminste 2 maanden voorafgaand aan de bouwperiode stelt de vergunninghouder zich door middel van een bankgarantie aan de Staat, of een ander door de Staat goedgekeurde zekerheidsstelling, garant voor voldoende middelen ten bate van de verwijdering, gedurende de gehele bouw-, operationele en verwijderperiode.
2. Tenminste 1 maand voorafgaand aan de bouwperiode worden in een door de vergunninghouder te initiëren overleg afspraken gemaakt tussen de vergunninghouder, het bevoegd gezag en de Kustwacht over de te nemen maatregelen tijdens de bouwperiode. Partijen moeten het eens zijn over de afspraken voordat daadwerkelijk aan de bouw wordt begonnen.
3. Tenminste 1 maand voorafgaand aan de bouwperiode meldt de vergunninghouder, met verwijzing naar het nummer van deze vergunning, schriftelijk aan de handhavingsambtenaar en de Kustwacht:
 - a) de naam van alle in te zetten werkvaartuigen/ platformen, inclusief 'callsign' en contact details;
 - b) de dag waarop de werkzaamheden zullen beginnen en de verwachte duur daarvan;
 - c) de voor de vergunninghouder werkzame, 24 uur per dag bereikbare, contactpersoon (zie ook voorschrift 18, aanwijzing contactpersoon);
 - d) de door de vergunninghouder getroffen veiligheidsmaatregelen voor de scheepvaart.
4. Tenminste 3 maanden voorafgaand aan de start van de bouwperiode wordt door de vergunninghouder in een werkplan beschreven hoe en wanneer de heiwerkzaamheden plaatsvinden. Dit werkplan dient ter beoordeling en goedkeuring voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag. Zonder goedgekeurd werkplan mag de bouwperiode niet aanvangen.
5. Heiwerkzaamheden mogen niet plaatsvinden in de periode van 1 januari tot 1 juli.
6. In het Nederlands deel van de Noordzee mag gedurende één bouwseizoen steeds één windturbinepark geheid worden.
7. De heiwerkzaamheden vinden plaats na goedkeuring van het bevoegd gezag en nadat gebleken is dat aan de voorschriften in deze vergunning als genoemd onder voorschrift 9 is voldaan.
8. Het bevoegd gezag kan toestemming geven om af te wijken van het bepaalde onder lid 5 en 6. Het bevoegd gezag betreft hierbij:
 - i. De afstand tot andere windparken en de vermijdingsafstand van zeehonden tengevolge van heigeluid. Indien de vermijdingszone in voldoende mate samenvalt met die van het windpark waarvoor al heiwerkzaamheden plaatsvinden, zulks ter beoordeling van het bevoegd

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

9. gezag, dan kan het bevoegd gezag toestemming verlenen voor de heiwerkzaamheden in hetzelfde bouwseizoen als bedoeld onder 6.
 - ii. De in het inrichtingsplan opgenomen funderingswijze of voorstellen voor mitigatie van het heigeluid in relatie tot het terugbrengen van de vermijdingsafstand voor de Gewone en Grijze Zeehond.
9. Gedurende de bouwperiode rapporteert de vergunninghouder wekelijks, of vaker indien de vergunninghouder of het bevoegd gezag dat noodzakelijk acht, schriftelijk over de voortgang van de werkzaamheden aan de Kustwacht en de handhavingsambtenaar, onder vermelding van:
 - a) de werkzaamheden van de afgelopen week;
 - b) de voorgenomen werkzaamheden van de komende week;
 - c) afwijkingen van de in lid 3 van dit voorschrift genoemde aspecten.
10. Tijdens de bouw van het park is een begeleidingschip met VTS-operator aan boord aanwezig welke de omliggende scheepvaart volgt. Over de exacte werkzaamheden van dit schip en de eisen waaraan dit schip dient te voldoen worden voorafgaand aan de bouw afspraken met de Kustwacht gemaakt.
11. De Kustwacht kan tijdens de bouwperiode aanvullende veiligheidsvoorwaarden stellen ten behoeve van de veiligheid van het park zelf, alsmede het omringende scheepvaartverkeer.
12. Binnen 24 uur na afronding van alle werkzaamheden in de bouwperiode, meldt de vergunninghouder dit schriftelijk aan de handhavingsambtenaar en de Kustwacht.
13. De vergunninghouder doet na de plaatsing van de funderingen voor zowel de turbines als het transformatorstation zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen 6 maanden na voltooiing van de heiwerkzaamheden opgave aan de contactambtenaar over de exacte positie van de monopalen ('as build').
14. In het belang van de scheepvaart en de luchtvaart draagt de vergunninghouder zorg, dat de in lid 13 bedoelde gegevens na instemming van de contactambtenaar ter kennis worden gebracht van de Dienst der Hydrografie – Bureau inwinning (te bereiken via info@hydro.nl) en Inspectie Verkeer en Waterstaat Toezichteenheid luchtvaart en luchtruim opdat de windturbines en het transformatorstation door genoemde diensten op luchtvaart- en zeekaarten kunnen worden aangegeven.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Voorschrift 7. Aanleg van de bekabeling naar land

1. Het scheepvaartverkeer dient tijdens de bouwperiode en bij eventuele reparatie van de kabels en de bekabeling naar land in de operationele periode zoveel mogelijk ongehinderd doorgang te kunnen vinden.
2. De vergunninghouder vraagt ten behoeve van eventuele maatregelen zoals omleiding van het verkeer ten minste vier weken voor de aanleg en reparatie van de bekabeling schriftelijk toestemming bij de Kustwacht en meldt het voornemen aan de Dienst der Hydrografie – Bureau inwinning (te bereiken via info@hydro.nl) met een afschrift aan de handhavingsambtenaar onder vermelding van:
 - a) een duidelijke omschrijving van de plaats der werkzaamheden;
 - b) de aard, de tijdsduur en omvang der werkzaamheden door middel van een werkplan en tijdschema;
 - c) de te gebruiken vaartuigen;
 - d) een beschrijving van de in het belang van de scheepvaart te nemen maatregelen;
 - e) de dag waarop de werkzaamheden zullen beginnen;

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

- f) de voor de vergunninghouder werkzame, 24 uur per dag bereikbare, contactpersoon;
- g) afwijkingen van het onder b genoemde werkplan en tijdschema. Indien bijzondere omstandigheden hiertoe aanleiding geven, kan de Kustwacht een kortere termijn toestaan.
3. Wanneer de aanvang van de werkzaamheden niet op het aangegeven tijdstip kan plaats hebben, maakt de vergunninghouder daar zo spoedig mogelijk tevoren schriftelijk melding van aan de Kustwacht en de handhavingsambtenaar.
4. Tijdens het leggen van de bekabeling naar land en bij de uitvoering van grootschalig onderhoud aan de kabel(s) dient een daartoe opgeleide en gecertificeerde Noordzeeloods als 'VTS-operator' aan boord te zijn.
5. De vergunninghouder rapporteert wekelijks schriftelijk over de voortgang van de werkzaamheden aan de Kustwacht en de handhavingsambtenaar, onder vermelding van:
- de werkzaamheden van de afgelopen week;
 - de voorgenomen werkzaamheden van de komende week;
 - de positie van de diverse vaartuigen;
 - eventuele afwijkingen van het in lid 2.b genoemde werkplan en tijdschema.
6. Binnen 24 uur nadat de werkzaamheden zijn beëindigd, meldt de vergunninghouder dit schriftelijk aan het Kustwachtcentrum en de handhavingsambtenaar.
7. De vergunninghouder doet over het tracé van de bekabeling naar land z.s.m. doch uiterlijk binnen 6 maanden na voltooiing van de werkzaamheden opgave aan de contactambtenaar over de exacte ligging van de bekabeling naar land in horizontale en verticale posities t.o.v. de zeebodem ('as laid').
8. In het belang van de scheepvaart draagt de vergunninghouder zorg, dat de in lid 7 bedoelde gegevens na instemming van de contactambtenaar ter kennis worden gebracht van de Dienst der Hydrografie – Bureau inwinning (te bereiken via info@hydro.nl) opdat de bekabeling naar land door genoemde dienst op de zee kaarten van Nederland kan worden aangegeven.

Voorschrift 8. Diepteligging en gronddekking kabels

- Indien nodig naar het oordeel van de vergunninghouder wordt de bodem voorafgaand aan de aanleg door baggeren geëgaliseerd.
- De bij het baggeren en egaliseren van de bodem vrijkomende specie zal in overleg met de contactambtenaar worden verspreid op een door hem aan te wijzen locatie nabij de ontgravinglocatie.
- De vergunninghouder legt de bekabeling naar land aan op een diepte van tenminste 3 meter in de zeebodem voor dat deel van de kabels gelegen binnen 3 kilometer uit de kust (LLWS) en tenminste 1 meter in de zeebodem voor dat deel van de kabels verder zeewaarts tot het transformatorstation, waarbij de natuurlijke bodemopbouw en gronddekking zoveel als mogelijk in stand zal worden gehouden.
- De vergunninghouder onderzoekt de horizontale ligging van de kabel (positie) en de verticale ligging van de kabel ten opzichte van de omringende zeebodem (dekking) jaarlijks door middel van een geldige onderwateropname waarbij de ligging van de kabel in het zeebed bepaald kan worden (bijvoorbeeld middels subbottom profiling).
- Uiterlijk 3 maanden voordat de in lid 4 van dit voorschrift bedoelde survey wordt uitgevoerd, dient de vergunninghouder bij het bevoegd gezag een

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

- schriftelijk voorstel hiertoe in. Dit voorstel wordt beoordeeld door het bevoegd gezag. Zonder goedkeuring van het voorstel is de onderwateropname niet geldig.
6. Indien uit een in lid 4 van dit voorschrift bedoeld survey, of op enigerlei andere wijze, geconstateerd wordt dat op de kabel(s) minder dekking aanwezig is dan gespecificeerd in lid 3, meldt de vergunninghouder dit binnen 1 week aan de contactambtenaar. De contactambtenaar stemt vervolgens met de vergunninghouder af op welke wijze en binnen welke termijn overgegaan wordt tot het herstel van de vereiste dekking.
7. Binnen 3 maanden na beëindiging van de in het lid 4 bedoelde survey dient de vergunninghouder bij het bevoegd gezag een schriftelijke eindrapportage in.
8. Wanneer na achtereenvolgende surveys blijkt dat de ligging van de kabel(s) stabiel is en de dekking op de kabel(s) ten minste in overeenstemming met lid 3 van dit voorschrift blijft, kan de contactambtenaar goedkeuren dat de frequentie van de controle op de kabel(s) wordt verminderd. Hiertoe dient de vergunninghouder schriftelijk te verzoeken.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-904

Voorschrift 9. Inrichting en Certificering

- Tenminste 6 maanden voor aanvang van de bouwfase dient de vergunninghouder een herzien inrichtingsplan ter goedkeuring in bij het bevoegd gezag.
- Alleen na schriftelijke goedkeuring door het bevoegd gezag is er sprake van een geldig inrichtingsplan.
- Het is de vergunninghouder alleen toegestaan aan te vangen met de bouwperiode wanneer een geldig inrichtingsplan aan de contactambtenaar overlegd is.
- Vergunninghouder is verplicht al het mogelijke te doen om te voorkomen dat mijnbouwvergunninghouders ten gevolge van het gebruik van de vergunning schade lijden. De vergunninghouder dient hiertoe rekening te houden met verleende winningsvergunning(en), in het bijzonder met een goedgekeurd winningsplan, in het herziene inrichtingsplan.
- Voor het definitieve ontwerp van het werk dient, specifiek voor elke windturbine en transformatorstation, inclusief mastconstructie en fundering, een certificaat afgegeven te zijn door een bij de Raad van Accreditatie aangesloten certificeringsbureau.
- De vergunninghouder dient elk certificaat, zoals beschreven in lid 5 van dit voorschrift, minimaal een maand voorafgaand aan de bouwperiode schriftelijk aan de contactambtenaar te overleggen.
- Het is de vergunninghouder alleen toegestaan bouwwerkzaamheden uit te voeren aan constructies waarvoor een geldig certificaat, zoals beschreven in lid 5 van dit voorschrift, afgegeven is.
- Voor eventuele wijzigingen in de constructie dient een certificaat te worden verkregen, zoals beschreven in lid 5 van dit voorschrift, en aan de contactambtenaar voorgelegd te worden, zoals beschreven in lid 1 en 2 van dit voorschrift.

Voorschrift 10. Aanvang van de operationele periode

- Uiterlijk twee weken voor aanvang van de operationele periode meldt de vergunninghouder schriftelijk aan de directeur Kustwacht en het bevoegd gezag dat het werk en de bekabeling naar land gereed zijn en wanneer de operationele periode aan zal vangen.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Voorschrift 11. Veiligheid

1. De vergunninghouder voorziet het werk en de bekabeling naar land van controle-, waarschuwings- en besturingssystemen, inclusief de noodvoorziening voor het zowel ter plaatse als vanaf de wal kunnen bedienen en bewaken van het werk.
2. De vergunninghouder draagt er zorg voor dat de elektrische installaties van het werk en de bekabeling naar land voldoen aan de norm NEN 1010 (Veiligheidseisen laagspanning) of een gelijkwaardige norm overeenkomstig de laatst geldende normen op dit terrein. De vergunninghouder draagt er zorg voor dat de bekabeling voldoet aan de norm NEN 1041 (Safety regulations for high voltage installations) of een gelijkwaardige norm overeenkomstig de laatst geldende normen op dit terrein.
3. De vergunninghouder draagt er zorg voor dat het werk beveiligd is tegen blikseminslag volgens NEN 1014 (Bliksembeveiliging) of een gelijkwaardige norm overeenkomstig de laatst geldende normen op dit terrein.
4. Tenminste 1 maand voorafgaand aan de bouwperiode worden in een door de vergunninghouder te initiëren overleg afspraken gemaakt tussen de vergunninghouder, het bevoegd gezag en de Kustwacht over de te nemen maatregelen bij calamiteiten.
5. De vergunninghouder overlegt tenminste 1 maand voorafgaand aan de bouwperiode schriftelijk een gedetailleerde uitwerking van het tot de aanvraag behorende calamiteitenplan waarin de onder lid 4 bedoelde afspraken terugkomen ter beoordeling voor aan de Kustwacht en de handhavingsambtenaar.
6. Het calamiteitenplan dient jaarlijks te worden herzien en zowel het eerste plan als de daaropvolgende herzieningen dienen schriftelijk goedgekeurd te worden door de Kustwacht en het bevoegd gezag.

Voorschrift 12. Onderhoud

1. Onderhoud en reparatie vindt plaats volgens het door de vergunninghouder bij de vergunningaanvraag ingediende Onderhoudsplan.
2. Onderhoud en inspecties worden uitgevoerd volgens de normen NEN EN 50110, (Bedrijfsvoering van elektrische installaties, Algemene bepalingen), NEN 3140 (Bedrijfsvoering van elektrische installaties, Aanvullende Nederlandse bepalingen voor laagspanningsinstallaties) en NEN 3840 (Bedrijfsvoering van elektrische installaties, Aanvullende Nederlandse bepalingen voor hoogspanningsinstallaties) of gelijkwaardige normen en overeenkomstig de laatst geldende normen op dit terrein.
3. Onderhoud en reparatie in afwijking van het onderhoudsplan als in het eerste lid bedoeld, meldt de vergunninghouder uiterlijk 1 maand van tevoren schriftelijk aan het bevoegde gezag, tenzij sprake is van spoedeisende omstandigheden.
4. Bij (groot) onderhoud waarbij (kraan)schepen nodig zijn, geldt het gestelde in voorschrift 6.
5. De vergunninghouder overhandigt de contactambtenaar vanaf aanvang van de operationele periode jaarlijks een inspectierapport van het gepleegde onderhoud aan het werk en de bekabeling.

Voorschrift 13. Verlichting, geluidssignalen en markering

1. De vergunninghouder overlegt tenminste 1 maand voorafgaand aan de bouwperiode schriftelijk een gedetailleerde uitwerking van het tot de aanvraag behorende verlichtingsplan aan de contactambtenaar.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

2. Alleen na schriftelijke goedkeuring door het bevoegd gezag is sprake van een geldig verlichtingsplan.
3. Het in lid 1 beschreven plan dient tenminste gedetailleerd in te gaan op de plaatsing van AIS-markering, radar-reflectoren, misthoorns en verlichting op de (buitenste) turbines.
4. Het is de vergunninghouder alleen toegestaan bouwwerkzaamheden uit te voeren wanneer deze in het bezit is van een geldig verlichtingsplan.
5. Het plan als bedoeld in lid 1 dient jaarlijks te worden herzien en voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag.
6. De vergunninghouder overhandigt de contactambtenaar vanaf aanvang van de bouwperiode jaarlijks een inspectierapport aangaande het naleven van het verlichtingsplan.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Voorschrift 14. In werking en buiten werking stellen van de windturbines

1. Indien een windturbine als gevolg van het optreden van een beveiliging buiten werking is gesteld, wordt de installatie pas weer in werking gesteld nadat de oorzaak (oorzaken) van het buiten werking stellen is (zijn) opgehouden te bestaan, dan wel doelmatig is (zijn) opgeheven.
2. De vergunninghouder beschrijft elk geval van het buiten werking stellen van een windturbine in het logboek, beschreven in voorschrift 15, waarbij de oorzaak en de oplossing van de oorzaak beschreven worden.
3. Tenminste 6 maanden voor aanvang van de operationele periode dient de vergunninghouder een schriftelijke procedure in die geldt voor het stopzetten en weer opstarten van windturbines. In die procedurebeschrijving dient ook te worden omschreven onder welke omstandigheden de procedure in werking treedt (zoals bijvoorbeeld door de vergunninghouder in het geval van technische defecten, zware storm of tijdens grote vogeltrek met verhoogde kans op vogelsterfte). Deze procedure moet in ieder geval worden gevolgd als de windturbines worden stopgezet of gestart bij de volgende gebeurtenissen:
 - a) op last van het bevoegd gezag;
 - b) ten gevolge van een bevel van de directeur Kustwacht, bijvoorbeeld bij SAR-operaties of ten gevolge van een verzoek van de managers van nabije mijnbouwplatforms ten behoeve van de veiligheid van het platform en/of het vliegverkeer.
4. De in het vorige lid bedoelde procedure behoeft de schriftelijke goedkeuring van het bevoegd gezag en dient in overleg met deze te worden opgesteld.

Voorschrift 15. Logboek

1. Vanaf het van kracht worden van de vergunning houdt de vergunninghouder een logboek bij, waarin tenminste de volgende zaken opgenomen worden:
 - Deze vergunning, alsmede overige relevante (publiekrechtelijke) besluiten;
 - De resultaten van de in deze vergunning voorgeschreven keuringen en/of metingen en registraties;
 - De (tussentijdse) resultaten van de in deze vergunning voorgeschreven onderzoeken;
 - De bevindingen van alle inspecties (milieu, onderhoud, veiligheid, etc.);
 - Datum, tijdstip en alle van belang zijnde gegevens (zoals tijdstip, tijdsduur, aard, hoeveelheid, oorzaak, plaats en windrichting) van voorgevallen incidenten met vermelding van de genomen maatregelen;

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

2. Het logboek zoals beschreven in lid 1 dient te allen tijde beschikbaar te zijn voor inzage door het bevoegd gezag.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Voorschrift 16. Monitoring- en evaluatieprogramma

1. De vergunninghouder dient een gedetailleerde uitwerking van een monitoring- en evaluatieprogramma op te stellen en uit te voeren conform het gestelde in bijlage 1 bij deze voorschriften.
2. De vergunninghouder overlegt het in lid 1 beoogde monitoring- en evaluatieplan schriftelijk voor aan de contactambtenaar ter beoordeling.
3. Alleen na schriftelijke goedkeuring door het bevoegd gezag is sprake van een geldig monitoring- en evaluatieplan.
4. Het is de vergunninghouder alleen toegestaan bouwwerkzaamheden uit te voeren en het park operationeel te hebben wanneer deze in het bezit is van een geldig monitoring- en evaluatieplan.
5. Daar waar het geldige monitoring- en evaluatieplan vraagt om onderzoeken die plaats dienen te vinden voorafgaand aan de bouw (T_0) dienen deze onderzoeken voltooid en gerapporteerd te zijn voor aanvang van de bouwperiode.
6. Eventuele wijzigingen in het monitoring- en evaluatieplan dienen schriftelijk ter goedkeuring aan de contactambtenaar voorgelegd te worden.
7. Tussen- en eindrapportages, alsmede de met het onderzoek verzamelde basisgegevens, conform bijlage 1 van deze vergunning overlegt de vergunninghouder schriftelijk aan de contactambtenaar ter beoordeling.
8. Alleen na schriftelijke goedkeuring door het bevoegd gezag is sprake van een geldig tussen- of eindrapport.
9. Het bevoegd gezag kan naar aanleiding van (tussen)resultaten van het monitoring- en evaluatieplan aanvullende eisen gericht op het mitigeren van de voorkomende effecten stellen.

Voorschrift 17. Verwijdering

1. Tenminste 2 maanden voorafgaand aan de verwijderperiode worden in een door de vergunninghouder te initiëren overleg afspraken gemaakt tussen de vergunninghouder, het bevoegd gezag en de Kustwacht over de te nemen maatregelen tijdens de verwijderperiode.
2. De vergunninghouder overlegt minimaal 1 maand voorafgaand aan de verwijderperiode schriftelijk een gedetailleerde uitwerking van het tot de aanvraag behorende verwijderingsplan aan de contactambtenaar ter goedkeuring.
3. Alleen na schriftelijke goedkeuring door het bevoegd gezag is sprake van een geldig verwijderingsplan.
4. Het is de vergunninghouder alleen toegestaan verwijderwerkzaamheden uit te voeren wanneer deze in het bezit is van een geldig verwijderingsplan.
5. Eventuele wijzigingen in het verwijderingsplan dienen de contactambtenaar ter goedkeuring voorgelegd te worden.
6. De vergunninghouder verwijdert het werk binnen 24 maanden na beëindiging van de operationele periode conform het bij deze vergunning behorende verwijderingsplan en de nadere uitwerking daarvan, zoals beschreven in lid 2.
7. De vergunninghouder verricht binnen 3 maanden na beëindiging van de verwijderperiode een onderwateropname conform de richtlijn van de International Hydrographic Organization (IHO) order 1 S44 om aan te tonen dat de zeebodem redelijkerwijs in oorspronkelijke toestand is en er geen resten op de zeebodem zijn achtergebleven als gevolg van de uitgevoerde activiteiten.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

De gegevens van de onderwateropname worden door de vergunninghouder overhandigd aan het bevoegd gezag.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Voorschrift 18. Aanwijzing contactpersoon

1. De vergunninghouder wijst één of meerdere personen aan die in het bijzonder belast is (zijn) met het toezicht op de naleving van het bij dit besluit bepaalde of bevolen. De vergunninghouder deelt binnen 14 dagen nadat dit besluit in werking is getreden het bevoegd gezag de naam, het adres, het telefoonnummer en het e-mail adres van degene(n) die door hem of vanwege hem is (zijn) aangewezen mee.
2. De vergunninghouder meldt eventuele wijzigingen van de in lid 1 bedoelde personen onmiddellijk aan de contactambtenaar.

Voorschrift 19. Handhaving

1. Een exemplaar van deze vergunning met bijbehorende tekening(en) moet steeds op het werk of aan boord van het vaartuig dat het werk begeleidt aanwezig zijn en aan de bevoegde Rijksambtenaren op hun verzoek worden getoond.
2. De vergunninghouder geeft gevolg aan een vordering van het bevoegd gezag tot onmiddellijke stopzetting van windturbines of werkzaamheden, welke vordering uitsluitend kan worden gedaan in het kader van toezicht en handhaving van deze vergunning.

Voorschrift 20. Wijziging werk door de vergunninghouder

1. De vergunninghouder meldt elke wijziging aan het werk vooraf aan het bevoegd gezag, tenzij sprake is van een calamiteit en een voorafgaande melding redelijkerwijs niet van de vergunninghouder verlangd kan worden.
2. De vergunninghouder dient een wijzigingsvergunning aan te vragen in geval van een, naar oordeel van het bevoegd gezag wezenlijke wijziging van het werk.
3. Indien het bevoegd gezag niet binnen 2 maanden na datum van ontvangst van de melding als bedoeld in lid 1 van dit voorschrift schriftelijk heeft gereageerd, mag de vergunninghouder tot de gemelde wijziging overgaan.

Voorschrift 21. Historisch belangrijke, archeologische vondsten

1. Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden voorwerpen, sporen of overblijfselen worden aangetroffen welke, naar redelijkerwijs kan worden vermoed, van historisch, oudheidkundig of wetenschappelijk belang zijn, markeert de vergunninghouder de vindplaats en maakt onverwijld melding aan de handhavingsambtenaar en de directeur van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten, Afdeling Beleid Maritiem Internationaal, t.a.v. drs. P. Stassen of drs. M.R. Manders, Postbus 1600, 3800 BP Amersfoort, telefoon 033-4217799 of 06-53712836, e-mail p.stassen@cultureelerfgoed.nl. Meldingen kunnen tevens aan het Kustwachtcentrum worden doorgegeven (zie contactgegevens in voorschrift 1).

Voorschrift 22. Overdracht vergunning

1. De vergunninghouder mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het bevoegd gezag de vergunning niet aan derden overdragen.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Voorschrift 23. Overige bepalingen

1. Eventuele kosten, direct en/of indirect, investeringen of door te voeren wijzigingen in het werk of in onderliggende activiteiten voortvloeiende uit of in relatie tot de voorschriften in dit besluit zijn voor rekening en risico van de betrokken vergunninghouder. De vergunninghouder heeft geen recht op compensatie en/of schadevergoeding of anderszins, voortvloeiende uit aanwijzingen gegeven door het bevoegd gezag of door organisaties betrokken bij de uitvoering van hun wettelijke taak of taken.
2. Indien de vergunninghouder geen gevolg geeft aan de verplichtingen in deze voorschriften, handelt zij daarmee in strijd met de vergunning. Indien uit rapportage dan wel uit toezicht blijkt dat geen of onvoldoende uitvoering is gegeven aan de voorschriften, bestaat aanleiding om bestuursrechtelijke dan wel strafrechtelijke instrumenten in te zetten.

Voorschrift 24. Geldigheid vergunning

1. Deze vergunning vervalt van rechtswege indien uiterlijk 3 jaar na afgifte van definitieve vergunning de operationele periode niet aangevangen is.
2. Vóór het in lid 1 beschreven vervallen van de vergunning kan de vergunninghouder een gemotiveerde schriftelijke aanvraag tot verlenging van de periode als bedoeld in lid 1 indienen bij het bevoegd gezag.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

BIJLAGE 1 bij vergunningvoorschriften: Monitoring van de effecten van het windturbinepark

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Algemene eisen

In het monitoring- en evaluatieplan dient door de vergunninghouder in beeld gebracht te worden welk bestaand onderzoek er aan ieder onderzoeksonderwerp plaatsvindt. Voor ieder onderwerp dient hierbij aangegeven te worden of er in het kader van het monitoringsprogramma bij dit bestaande onderzoek aangesloten kan worden.

Uit het monitoring- en evaluatieplan moet blijken dat er per onderwerp, vanaf het kalenderjaar van de aanvang van het eerste onderzoek jaarlijks d.w.z. per kalenderjaar, een zelfstandig leesbaar, wetenschappelijke voortgangsrapportage opgeleverd wordt. Tevens moet blijken dat er aansluitend aan het eind van de monitoringsperiode een Engelstalige eindrapportage met Nederlandse samenvatting wordt opgeleverd dat van voldoende wetenschappelijke kwaliteit is. Dit onderdeel is ter goedkeuring door het Bevoegd Gezag.

In het monitoring- en evaluatieplan dient opgenomen te worden, dat voordat de definitieve voortgangsrapportage, dan wel eindrapportage wordt ingediend, het Bevoegd Gezag gedurende tenminste 6 weken de gelegenheid krijgt om inhoudelijk commentaar op een concept-rapportage te geven. De vergunninghouder wordt geacht dit inhoudelijk commentaar in de definitieve rapportage te verwerken. De concept-rapportages dienen net als de definitieve rapportages voldoen aan de eis van zelfstandige leesbaarheid. Dit onderdeel is ter goedkeuring door het bevoegd gezag.

In het monitoring- en evaluatieplan moet een jaarlijkse (per kalenderjaar) presentatie van de onderzoeksresultaten worden opgenomen. Deze presentatie dient plaats te vinden voordat de concept voortgangsrapportage, dan wel de concept eindrapportage van het onderzoek, wordt ingediend. Op verzoek van het bevoegd gezag wordt vergunninghouder verzocht aan het bevoegde gezag (al dan niet bijgestaan door onafhankelijke deskundige) een mondelinge toelichting op de onderzoeksresultaten te geven.

Uit het monitoring- en evaluatieplan moet blijken dat jaarlijks (per kalenderjaar) de basisgegevens worden opgeleverd. Tevens moet blijken in welk format de basisgegevens worden aangeleverd. Dit laatste is ter goedkeuring door het Bevoegd Gezag.

In het monitoring- en evaluatieplan dient opgenomen te worden dat uiterlijk 6 maanden na afloop van het kalenderjaar waarover gerapporteerd dient te worden, de definitieve voortgangsrapportagerapportage, dan wel de eindrapportage alsmede de verzamelde basisgegevens worden opgeleverd.

Het monitoring- en evaluatieplan dient tenminste de volgende onderwerpen te bevatten, en te voldoen aan de bij de onderwerpen gestelde eisen en criteria, tenzij vergunninghouder aantoont reeds op een ander wijze (bijvoorbeeld door verkrijging van de gegevens van andere reeds uitgevoerde onderzoeken) over de in de onderwerpen genoemde gegevens te beschikken. Dit dient ter goedkeuring te worden voorgelegd aan het bevoegd gezag.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

1. Onderwatergeluid ten gevolge van heien

Beoogd resultaat

Doel van de metingen is om gegevens te verzamelen over het voortplantingsgedrag van heigeluid in de Noordzee. Om het voortplantingsgedrag van geluid onder water over de lange en middenlange afstand te kunnen voorspellen, wordt gebruik gemaakt van een "ray-tracing" model. Voor de kalibratie en validatie van zo'n model zijn in situ meetgegevens nodig.

Te gebruiken methodes

De vergunninghouder dient gebruik te maken van een permanente meetopstelling. Aanvullend hierop moeten transecten worden gevaren met een aantal hydrofoons die op verschillende dieptes geïnstalleerd worden, zodat een goed ruimtelijk beeld kan worden verkregen van de propagatie van het heigeluid. De hierbij te meten waardes zijn de L_p , SEL en L_{eq} , zoals beschreven in de passende beoordeling. De metingen dienen betrekking te hebben op een voor zeezoogdieren en vissen relevant frequentiebereik.

Tijdsaspecten en begrenzing meetgebied

De metingen vinden plaats tijdens de heiactiviteiten. Daarnaast moeten er ook metingen aan het "ambient noise" tussen de heiactiviteiten door worden uitgevoerd.

Bij de te varen transecten moet extra aandacht worden besteed aan het gebied vanaf de geluidsbron richting kustzone.

De lengte van de transecten wordt bepaald tot de afstand waarop het geluidsniveau door heien niet langer te onderscheiden is van de "ambient noise".

Gewenste nauwkeurigheid

Het aantal te varen transecten en het aantal te gebruiken hydrofoons en meetopstellingen moet zo gekozen worden dat een voor de modellering voldoende gedetailleerd ruimtelijk beeld van de propagatie van het heigeluid kan worden verkregen. Dit is ter beoordeling aan het bevoegd gezag.

Overige punten

Naast de gegevens die opgeleverd moeten worden, dienen de resultaten van de metingen ook in een wetenschappelijke rapportage samengevat en beschreven te worden.

2. Geluidsmeting operationeel windturbinepark

Beoogd resultaat

Doel van dit meetonderdeel is het vaststellen van de (langdurig-gemiddelde) L_{eq} -niveaus, alsmede van de L_p -niveaus van eventueel (kortdurend) optredende 'transients', van het geluid dat door een operationeel windmolenpark wordt geproduceerd.

Te gebruiken methodes

Er dient gebruik gemaakt te worden van een permanente meetopstelling. De metingen dienen betrekking te hebben op een voor zeezoogdieren en vissen relevant frequentiebereik.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Tijdsaspecten en begrenzing meetgebied

De metingen vinden plaats vanaf het begin van de operationele periode. De metingen moeten een jaar lang continu worden uitgevoerd. De metingen moeten worden uitgevoerd in het windturbinepark en in een gebied rond het windturbinepark, tot op een afstand waarop de geluidsniveau niet langer fysisch te onderscheiden is van de "ambient noise".

Gewenste nauwkeurigheid

De metingen moeten informatie opleveren over de geluidsproductie onder alle weersomstandigheden.

3. Effecten van heien op vis

Beoogd resultaat

Het doel van dit monitoringsonderdeel is tweeledig.

Doel is het vaststellen van het voorkomen van vis in het plangebied in relatie tot heiactiviteit. Daarnaast dient de vissterfte in relatie tot de afstand van de heilocatie te bepaald te worden.

Te gebruiken methodes

Voor het eerste meetdoel dienen er vissurveys voor het plangebied en in een referentiegebied te worden uitgevoerd.

Voor het vaststellen van de vissterfte moet er gewerkt worden met een meetopstelling waarbij op diverse afstanden van de heilocatie vissen gevangen worden gezet.

Bij de proefopstelling moet met diverse vissoorten, met een verschillende gevoeligheid voor onderwatergeluid worden gewerkt.

Tijdsaspecten en begrenzing meetgebied

De fish surveys moeten voor aanvang van de heiwerkzaamheden, tijdens de heiwerkzaamheden en enkele uren later worden uitgevoerd in het plangebied en in een representatief referentiegebied.

De vissterfte moet worden vastgesteld vlak voor het heien, tijdens de heiwerkzaamheden en enkele uren later nog eens. Bij de vissterfemeting, moet er ook een blancoproef in een gebied zonder heiactiviteit worden uitgevoerd om de vissterfte door overige oorzaken, ten gevolge van de proefopzet uit te kunnen sluiten.

Gewenste nauwkeurigheid

De survey moet met een zodanige ruimtelijke resolutie en frequentie worden opgezet, dat een statistisch voldoende betrouwbaar resultaat wordt verkregen. Dit is ter beoordeling aan het bevoegd gezag. Eenzelfde eis geldt voor de opzet van de vissterfemeting.

Bij de monitoring moeten zoveel mogelijk de methodes worden aangehouden die bij de jaarlijkse "fish surveys" door IMARES worden gebruikt.

Overige punten

De meetopstelling dient indien mogelijk gecombineerd te worden met overige monitoringsonderdelen op het gebied van onderwatergeluid.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

4. Monitoring bruinvissen in relatie tot het windturbinepark

Beoogd resultaat

Doel van het onderzoek is het vermijdingsgedrag van bruinvissen ten gevolge van heien te bepalen.

Te gebruiken methodes

De te volgen methode is het aanleggen van een c-pod netwerk in combinatie met het uitvoeren van visuele waarnemingen met bootsurveys. De boot dient hierbij tevens te worden uitgerust met gevoelige hydrofoons waarmee het geluid van aanwezige bruinvissen kan worden geregistreerd.

Tijdsaspecten en begrenzing meetgebied.

Het C-pod netwerk moet binnen en rond het windturbinepark worden aangelegd. Het netwerk moet continu meten vanaf één jaar voor aanvang van de bouwperiode tot 3 jaar na aanvang van de operationele periode. De vaartochten moeten worden uitgevoerd vanaf één jaar voor aanvang van de bouwperiode tot 3 jaar na aanvang van de operationele periode. De tellingen dienen tenminste maandelijks uitgevoerd te worden.

De tellingen dienen binnen en buiten het windturbinepark tot tenminste 15 km uit het windturbinepark, gemeten vanaf de randen van het windturbinepark, plaats te vinden.

De configuratie van het c-pod netwerk dient zodanig ontworpen te worden dat inzicht kan worden verkregen in de effecten van het heien op het eventuele vermijdingsgedrag.

De vaartochten moeten met een dusdanige resolutie in tijd en ruimte worden opgezet dat eventuele vermijdinggedrag gedetecteerd kan worden. Het gehele onderzoek moet zodanig worden opgezet, dat een statisch voldoende betrouwbaar resultaat wordt verkregen. Dit laatste is ter beoordeling aan het bevoegd gezag.

Overige punten

De monitoring van de bruinvissen kan gecombineerd worden met de vaartochten voor de vogeltellingen.

5. Monitoring zeehonden in relatie tot het windturbinepark

Beoogd resultaat

Doel van de meting is om gegevens over de migratieroutes van de Gewone zeehond en de Grijze zeehond te verzamelen.

Te gebruiken methodes

Voor dit onderzoek moet er worden aangesloten bij het zenderonderzoek dat door IMARES wordt uitgevoerd.

Tijdsaspecten begrenzing meetgebied

Het zenderonderzoek dient zodanig te worden uitgebreid zodat inzicht kan worden verkregen in de migratieroutes van beide soorten op het NCP ter hoogte van de Voordelta en Hollandse kustzone. Dit is ter beoordeling aan het bevoegd gezag. Er wordt continu gemeten vanaf één jaar voor aanvang van de bouwperiode tot 3 jaar na aanvang van de operationele periode.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Gewenste nauwkeurigheid

Het onderzoek dient voor wat betreft de nauwkeurigheid, 'state of the art' uitgevoerd te worden. Dit is ter beoordeling aan het bevoegd gezag.

Overige punten

Er dient aangesloten te worden bij bestaand onderzoek aan gezenderde zeehonden

6. Monitoring zeevogels in relatie tot het windturbinepark

Beoogd resultaat:

Met voldoende statistische zekerheid is vermijding van zeevogels ten gevolge van het windturbinepark in kaart gebracht. Dit dient als toetsing van de aannames in het MER met betrekking tot vermijdingseffecten van zeevogels ten gevolge van het windturbinepark Den Helder I.

Te gebruiken methodes

Hiervoor moeten er op de planlocatie en het omliggende gebied vogeltellingen volgens de ESAS standaard worden uitgevoerd. De tellingen dienen uitgevoerd te worden door waarnemers die deze standaard kunnen toepassen.

Tijdsaspecten en begrenzing gebied

De tellingen dienen plaats te vinden binnen en buiten het windturbinepark (tot tenminste 15 km uit het windturbinepark gemeten vanaf de randen van het windturbinepark) plaats te vinden.

De vaartochten moeten worden uitgevoerd vanaf één jaar voor aanvang van de bouwperiode tot 3 jaar na aanvang van de operationele periode. De tellingen dienen tenminste maandelijks uitgevoerd te worden.

De tellingen dienen binnen en buiten het windturbinepark tot tenminste 15 km uit het windturbinepark, gemeten vanaf de randen van het windturbinepark, plaats te vinden.

Gewenste nauwkeurigheid

In het MEP dient inzichtelijk te worden gemaakt met welke statische betrouwbaarheid effecten kunnen worden gedetecteerd. De vaartochten moeten met een dusdanige resolutie in tijd en ruimte worden opgezet dat eventuele vermijdinggedrag gedetecteerd kan worden. Het bevoegd gezag beoordeelt of de te verwachten betrouwbaarheid voldoende is.

Overige punten

Dit onderwerp kan tegelijkertijd met monitoring ten aanzien van bruinvissen uitgevoerd worden.

7. Fluxmetingen zeevogels en koloniebroeders

Beoogd resultaat:

Doel van de meting is om gegevens te verzamelen van soortspecifieke fluxen van zeevogels en koloniebroeders, zoals omschreven in de Passende Beoordeling, in en om het windturbinepark Den Helder I.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Te gebruiken methodes

Radarmetingen, visuele waarnemingen en zo mogelijk observaties met behulp van restlichtversterkers of vergelijkbare methodes. De visuele waarnemingen en waarnemingen met restlichtversterkers zijn ter ondersteuning van de radarbeelden en noodzakelijk om soortspecifieke fluxen te bepalen.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Tijdsaspecten en begrenzing gebied

Met de radar dient een permanente fluxmetingen uitgevoerd te worden bij het windturbinepark Den Helder I. De radarmetingen, visuele waarnemingen en zo mogelijk waarnemingen met restlichtversterkers worden uitgevoerd tot ten minste 5 jaar na aanvang van de operationele periode van het park.

Gewenste nauwkeurigheid

De visuele waarnemingen dienen met een zodanige frequentie plaats te vinden dat wat betreft soortspecificiteit van de fluxen een voldoende betrouwbaar resultaat kan worden verkregen. Het laatste is ter beoordeling aan het bevoegd gezag. Bij de nachttellingen voldoet determinatie op genusniveau.

Overige punten

Dit onderwerp dient tegelijkertijd met overige monitoring met gebruikmaking van radar uitgevoerd te worden.

8. Ontwikgedrag van zeevogels en koloniebroeders of metingen van slachtoffers

Beoogd resultaat:

Het kwantitatief en soortspecifiek bepalen van zowel macro- als micro-avoidance om derhalve het aanvaringsrisico te kunnen bepalen.

Te gebruiken methodes

Macro-avoidance: Radarmetingen, visuele waarnemingen zo mogelijk gebruik makend van restlichtversterkers of vergelijkbare methodes. De visuele waarnemingen en waarnemingen met restlichtversterkers zijn ter ondersteuning van de radarbeelden en noodzakelijk om soortspecifieke uitwijking kwantitatief te bepalen.

Micro-avoidance: In het MEP dient te worden uitgewerkt welke methoden gebruikt zullen worden om de micro-avoidance vast te stellen.

Indien het niet mogelijk blijkt micro-avoidance te meten is het noodzakelijk dat aanvaringssslachtoffers worden gemeten. Dit is ter beoordeling aan het Bevoegd Gezag.

Tijdsaspecten en begrenzing gebied

Het onderzoek met betrekking tot ontwikkelgedrag vindt voor wat betreft het radaronderzoek continu plaats tot tenminste 5 jaar na aanvang van de operationele periode. De visuele waarnemingen worden ook tot tenminste 5 jaar na aanvang van de operationele periode uitgevoerd.

Gewenste nauwkeurigheid

In het MEP dient duidelijk te worden gemaakt met welke statistische betrouwbaarheid macro-avoidance, micro-avoidance en/of aanvaringssslachtoffers kunnen worden gedetecteerd.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

De visuele waarnemingen dienen met een zodanige frequentie plaats te vinden dat wat betreft soortspecificiteit van het ontwikkelgedrag een voldoende betrouwbaar resultaat kan worden verkregen. Het bevoegd gezag beoordeeld of de te bereiken betrouwbaarheid voldoende is.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Overige punten

Dit onderwerp dient tegelijkertijd met overig onderzoek ten aanzien van koloniebroeders uitgevoerd te worden.

9. Ruimtelijke verspreiding van koloniebroeders

Beoogd resultaat:

Het beoogde doel met betrekking tot de ruimtelijke verspreiding van koloniebroeders heeft betrekking op de kleine mantelmeeuw. Voor de kleine mantelmeeuw is het beoogde doel de onderbouwing van de aannames met betrekking tot het verspreidingsmodel van de kleine mantelmeeuw uit de passende beoordeling Den Helder I. Het beoogde resultaat hierbij zijn kwantitatieve verspreidingsgegevens van kleine mantelmeeuwen vanuit broedkolonies.

Te gebruiken methodes

Vanaf schepen transecttellingen uit voeren vanaf de broedkolonie richting zee tot een afstand van 120 km. Via deze tellingen de dichtheidsvariatie van de kleine mantelmeeuw vaststellen. Dit onderzoek dient volgens de ESAS standaard te worden uitgevoerd.

Het uitrusten van kleine mantelmeeuwen met satellietzenders zodat inzicht wordt verkregen in het foerageerhabitat en foerageer afstand van deze soort in het broedseizoen.

Tijdsaspecten en begrenzing gebied

Voor de kleine mantelmeeuw dient met name de kolonie Duinen en Lage Land van Texel onderzocht te worden. De transecttellingen dienen jaarlijks te worden herhaald tot minimaal 5 jaren na aanvang van de operationele periode. Het eerste jaar begint met het eerstvolgende broedseizoen na aanvang van de operationele periode. De transecten moeten binnen het broedseizoen gevaren worden. Het telemetrieonderzoek vindt eveneens continu plaats gedurende 5 jaren te beginnen bij het eerste broedseizoen na aanvang van de operationele periode.

Gewenste nauwkeurigheid

De transecttellingen dienen met een zodanige frequentie en resolutie te worden opgezet dat een statistische betrouwbaar resultaat wordt verkregen. Het aantal met satellietzenders uit te rusten vogels dient zodanig te zijn dat een statistisch betrouwbaar resultaat kan worden verkregen. Dit dient in het MEP te worden uitgewerkt. Het bevoegd gezag beoordeelt of de te bereiken nauwkeurigheid voldoende is.

Overige punten

In het MEP dient onderzocht te worden of er voor het telemetrieonderzoek van kleine mantelmeeuwen kan worden aangesloten bij het onderzoek van SOVON. SOVON voert op beperkte schaal onderzoek uit naar de vliegbewegingen van de kleine mantelmeeuw vanaf de broedkolonie naar foerageerplekken.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

10. Effecten op de luchtvaart, inclusief radio- en radardekking

Beoogd resultaat:

Het doel van dit monitoringsonderdeel is drieledig:

- Het bepalen van de aard en omvang van incidenten en bijna-incidenten in relatie tot aard en omvang van het luchtverkeer.
- Aan de hand van deze incidentenboekhouding inzichtelijk maken wat de milieu-effecten van de incidenten zijn.
- Effecten van het windturbinepark op de radio- en radardekking voor laagvliegend verkeer.

Te gebruiken methodes

De methode is vrij te kiezen, in zoverre het beoogde resultaat bereikt wordt en het voorstel voldoet aan de hierna volgende punten.

Tijdsaspecten en begrenzing gebied

Het onderzoek moet onder alle weersomstandigheden uitgevoerd worden in en bij het operationele windturbinepark. Tevens moet bepaald worden tot op welke afstand van het windturbinepark effecten op de radio- en radardekking, met de gangbare apparatuur, waarneembaar zijn.

Gewenste nauwkeurigheid:

In het MEP dient een zodanige methode worden gekozen dat statistisch betrouwbare resultaten worden verkregen. Dit ter beoordeling aan het bevoegd gezag.

Overige punten:

Het monitoring en evaluatieprogramma voor dit onderdeel zal in het kader van de goedkeuring van bovengenoemd programma door het bevoegd gezag, voor advies aan het LVNL worden voorgelegd.

11. De effecten op de scheepvaart, inclusief radarverstoring

Beoogd resultaat:

Het doel van dit monitoringsonderdeel is drieledig:

- Het bepalen van de aard en omvang van incidenten en bijna-incidenten in relatie tot aard en omvang van het scheepvaartverkeer.
- Aan de hand van deze incidenten-boekhouding inzichtelijk maken wat de milieu-effecten hiervan zijn.
- De optredende radarverstoringen op de radarinstallaties van schepen in de verkeersstromen om het windturbinepark zijn bekend en de invloed daarvan op het gedrag van schepen zijn bekend.

Te gebruiken methodes

De methode is vrij te kiezen, in zoverre het beoogde resultaat bereikt wordt en het voorstel voldoet aan de hierna volgende punten.

Tijdsaspecten en begrenzing gebied

- Het onderzoek moet onder alle weersomstandigheden uitgevoerd worden bij het operationele windturbinepark.
- Er moet bepaald worden tot op welke afstand van het windturbinepark effecten op de radarinstallaties, met de gangbare apparatuur, waarneembaar

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

zijn en welke effecten dit heeft op het gedrag van de scheepvaart rondom het windpark.

Gewenste nauwkeurigheid

In het MEP dient een zodanige methode te worden gekozen dat statistisch betrouwbare resultaten worden verkregen. Dit ter beoordeling aan het bevoegd gezag.

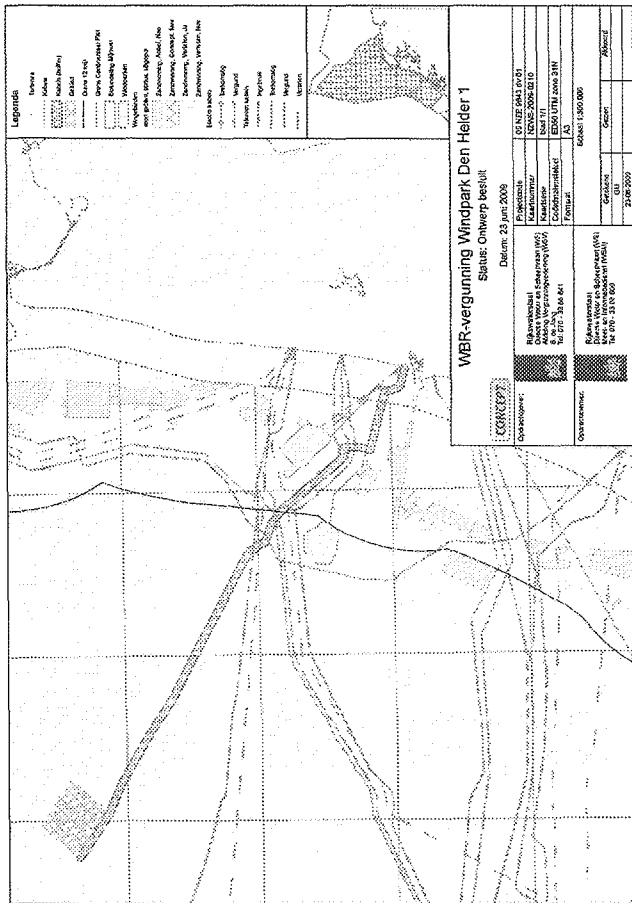
Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

BIJLAGE 2 bij de vergunningvoorschriften: Kabeltracé

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

MEDEDELING

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-904

Beroep

Belanghebbenden die hun zienswijze tegen het ontwerpbesluit naar voren hebben gebracht, of die redelijkerwijs niet verweten kan worden tegen het ontwerpbesluit geen zienswijze naar voren te hebben gebracht, kunnen op grond van de Algemene wet bestuursrecht gedurende zes weken tegen dit besluit beroep instellen.

De beroepstermijn vangt aan met ingang van de dag na de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd. Om in beroep te gaan tegen het besluit dient het beroepsschrift te worden gericht aan de rechtbank in het rechtsgebied waarin belanghebbende woonplaats houdt dan wel gevestigd is.

Het definitief besluit en bijbehorende stukken liggen gedurende reguliere openingstijden op de volgende locaties ter inzage:

- de hoofdvestiging van Rijkswaterstaat Noordzee in Rijswijk,
- de hoofdvestiging van Rijkswaterstaat Noord-Nederland in Leeuwarden,
- de hoofdvestiging van Rijkswaterstaat Noord-Holland in Haarlem,
- de hoofdvestiging van Rijkswaterstaat Zuid-Holland in Rotterdam,
- de hoofdvestiging van Rijkswaterstaat Zeeland in Middelburg,
- het Ministerie van Verkeer en Waterstaat in Den Haag.

Het ondertekende beroepsschrift dient ten minste te bevatten:

- uw naam en adres;
- de dagtekening;
- een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht;
- de gronden van het beroep.

Voorlopige voorziening

Voorts bestaat de mogelijkheid om - gelijktijdig met of na de indiending van het beroepsschrift - een verzoek te doen tot het treffen van een voorlopige voorziening. Een zodanig verzoek dient te worden gericht tot de voorzieningenrechter van de rechtbank waarbij het beroep wordt ingesteld.

Zowel in verband met de behandeling van het beroep als in verband met het verzoek om voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Omtrent de hoogte daarvan, de wijze waarop en de termijn waarbinnen u dient te betalen, krijgt u na indiening van het beroep c.q. het verzoek om voorlopige voorziening bericht van de griffie.

Voor inlichtingen over de beroepsprocedure kunt u zich wenden tot het Centrum Publieksparticipatie, telefoon 070 - 456 96 04. Het besluit en de daarop betrekking hebbende stukken kunt u downloaden of opvragen via www.centrumpp.nl.

Meer achtergronden over windturbineparken op de Noordzee zijn te vinden op www.noordzeeloket.nl.

Voor nadere informatie over de inhoud van het besluit, kunt u contact opnemen met Rijkswaterstaat Noordzee, secretariaat Water en Scheepvaart, telefoon 070 - 33 66 843.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I**BIJLAGE A: Inspraakreacties op het MER Den Helder I**

Toelichting: Het MER als onderdeel van de Wbr-aanvraag heeft van 3 maart 2009 tot en met 14 april 2009 ter inzage gelegen. Van de terinzagelegging is kennis gegeven door plaatsing in de Staatscourant van 2 maart 2009, nr. 41. In totaal zijn er 96 inspraakreacties ontvangen. Hieronder worden deze (samengevat) weergegeven, incl. reactie van het bevoegd gezag. Indien de inspraak naar oordeel van het bevoegd gezag geen betrekking heeft op de volledigheid en juistheid van het MER wordt hier in dit stadium geen inhoudelijke reactie op gegeven.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Volnummer: 1 t/m 74 (1, 47)		Afzender:
Naamvolledig	Adres	Postcode, Plaats
mevr. M.C.M.de Bruijn	Ezingerweg 47	7943 AX MEPEL
dhr. M. Pullen	Van Starckenborghhof 30	3527 HA UTRECHT
mevr. J. van den Berg	Antonius Mattheusln 38 C	3515 AT UTRECHT
dhr. M.N. van Langen	Tasmanstraat 41 h/a	1013 PX AMSTERDAM
dhr. S.P. Luttk	Bankastraat 8	5215 AV DEN BOSCH
mevr. M.J.H. Weel-Schmeits	Harderwijkerweg 115	6952 AG DIEREN
dhr. J. Meijer	Pijlstaart 2	3263 BK OUD BEIJERLAND
dhr. J.T. Wiersma	Rijksweg 141	9734 AP GRONINGEN
mevr. B. Albertsmeier	Mgr. Bannenberglaan 9	5581 AH WAALRE
dhr. R.P. de Groot	Denemarkenstraat 32	2034 AC HAARLEM
dhr. R.J.M. Scheres	Fuut 6	7423 CN DEVENTER
dhr. L. Tebbens	Sontstraat 12	2014 DA HAARLEM
mevr. M.T. van Opzeeland	Molendwarsstraat 90	7311 PV APELDOORN
dhr. F. van der Hulst	Lange Koestraat 12	3511 RN UTRECHT
dhr. E. Kramer	Chet Bakerstraat 26	1066 GK AMSTERDAM
dhr. R.J. de Bruin	Oelerbeek 3	8033 AG ZWOLLE
dhr. E. Schotsman	Jacob Hepkemastraat 19	8441 CB HEERENVEEN
dhr. H. de Jong	Trompstraat 37	2518 BL DEN HAAG
dhr. D.H.J. Gobits	Adm. de Ruijterweg 531-III	1055 MK AMSTERDAM
mevr. L. van Aggele	Dokter Benderslaan 8	1901 KM CASTRICUM
mevr. G.W.F. Wiertz	Hakhorst 3	3833 WB LEUSDEN
mevr. W. Berends	Dantelaan 89	3533 VB UTRECHT
dhr. P.N. Blokland	Klaverweide 274	2272 CA VOORBURG
dhr. F.J. Bakker	Generaal Urquhartlaan 41	6861 GE OOSTERBEEK
dhr. H.J. Bijlsma	Ceresstraat 31	4811 CA BREDA
dhr. H.J.A. Visschers	Wittemolenweg 18	6061 EN POSTERHOLT
mevr. J.G.M. Boshouwers	Alfons Ariansstraat 92	6221 SK MAASTRICHT
mevr. M. de Geus	Ottoburgstraat 34	2282 EJ RIJSWIJK ZH
mevr. G.J.H. Doeswijk	Gladiolenstraat 36	2161 KN LISSE

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

dhr. J.H. Klunder	Vulcanusstraat 25	7321 EN APELDOORN
mevr. L. Koelma	Meije 64 b	2411 PK BODEGRAVEN
dhr. G.J.P. de Wilt	Schelphoek Zuid 51	1749 BG MENHUIZEN
mevr. K. Laarveld	Adriaan van Zwietenstr 7	3554 XE UTRECHT
dhr. H.D. Hofman	Hoogmeer 2634	6605 CH WIDCHEN
mevr. Z. Weggemans	Hazelaarhof 19	9408 AT ASSEN
mevr. G.E. Zanen	Copernicuslaan 173	2561 VE DEN HAAG
dhr. C.M. Brakenhoff	G Hendrik Breitnerln 9	1394 ET NEDERHORST DENBERG
mevr. B.C. de Waard	Goeman Borgesiuslaan 39	3843 XA HARDERWIK
mevr. K.H. Kouwenberg	Keizerstraat 194	3512 EB UTRECHT
dhr. H. Vierhout	Amazonestraat 49	2524 LB 'S-GRAVENHAGE
dhr., mevr. A. van Helden	V. Weerden Poelmanln 128	3527 KS UTRECHT
dhr., mevr. R. Westerbroek	Groenland 16	3645 LH VINKEVEEN
mevr. W. Wormgoor	Minahassastraat 18	3531 KX UTRECHT
dhr., mevr. M.P. Slingerland	Zeeltstraat 8	3525 TG UTRECHT
dhr., mevr. G.M.B. Siebelink	Johannes Wierlaan 76	3734 XE DEN DOLDER
dhr., mevr. F.J. Schoenmakers	Sophiastraat	2805 HA GOUDA
dhr., mevr. S.L. de Vries	Ruigenhoek 16	1805 EN ROTTERDAM
dhr. O. de Vries	Pottenbakkerij 12	2993 CN BARENDRECHT
mevr. K. Terpstra	Schelde 10	1703 JJ HEERHUGOWAARD
mevr. C. Waan	Catharina van Cleveaan 14	1181 BH AMSTELVEEN
dhr., mevr. S.H. Thijs	Heetakker 22	3762 AZ SOEST
dhr., mevr. H.J.A. Collette	Dorpsweg 234	3738 CM MAARTENSDIJK
dhr. H. Veltkamp	Reidswal 6	9123 KD METSLAWIER
dhr. E. Schafu	Deurloostraat 33 2	1078 HS AMSTERDAM
mevr. C. Verhoeff	Dommelerdijk 38	7722 TG DALFSEN
dhr., mevr. J. Voordouw	Camphuisenstraat 36	3451 BE VLEUTEN
dhr., mevr. A.M.G. Vuister	Johannes Vermeerstraat 11	3583 RL UTRECHT
dhr. B. van Witteloostuijn	St. Antonilaan 22	6821 GJ ARNHEM
dhr., mevr. J. Donkers	Varelaar 14	5423 TZ HANDEL
dhr. P. Raatgever	Hugo Verrieststraat 30	5044 PL TILBURG
dhr., mevr. E. Oude Vrieling	Eikendreef 4	6581 PE MALDEN
dhr., mevr. W.H.J. Kars	Jacob Kapteynstraat 9 b	7447 HL HELLENDOORN
dhr. B. Verhoek	Haverlanden 209	6708 GL WAGENINGEN
dhr., mevr. L. Nieuwenhuijse	Reijnier Vinkeslaskade 37 III	1071 SV AMSTERDAM
dhr., mevr. T. de Vries	Goudvinkenstraat 6	7101 GK WINTERSWIJK
dhr., mevr. P.T. de Brabander	Pinksterbloempad 9	7921 LM ZUIDWOLDE DR
dhr., mevr. D.J.C. Slood	Acaciastraat 121	2565 JX 'S-GRAVENHAGE
dhr., mevr. A.J. Zwartschulten	Van Ommerenhaven 65	2993 EE BARENDRECHT
mevr. C.W. v. Krallingen -Kroon	Hoofdstraat 133	2235 CE VALKENBURG ZH
dhr., mevr. P.P. Bezemer	Schothorsterlaan 48	3822 NB AMERSFOORT
dhr., mevr. T. Barenbrug	Dr. Hermansstraat 12	3971 CK DRIEBERGEN-RIJSENBURG
dhr., mevr. J.G.H. Bröcheler	Willy Dolsstraat 11	6136 TG SITTARD

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

dhr., mevr. A. Ouwens	Theothissensingel 23	2652 HM BERKEL EN RODENRIJS
dhr., mevr. R. Geers	Langestraat 4	2312 SL LEIDEN
Kernpunt(en) van de inspraak:		Reactie van Bevoegd gezag:
1 Inspreker vindt windmolens op zee van groot belang en verzoekt de vergunningaanvragen met spoed af te handelen.		1 Uw reactie heeft geen betrekking op de volledigheid en juistheid van het MER. De reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Volnummer: 75 (2)	Afzender: De heer Rijke Vlinderveen 308 33205 ELK Spijkenisse
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:
1 Inspreker vindt groene energie en milieuvriendelijke energiewinning erg belangrijk en verzoekt snel tot een vergunningverlening over te gaan.	1 Uw reactie heeft geen betrekking op de volledigheid en juistheid van het MER. De reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.

Volnummer: 76 (3), 77 (20), 78 (36)	Afzender: 76 (3) De heer Jasper Dusseljee, Rijsterborgherweg 16, 7412 VA Deventer 77 (20) Meneer K. Kros, Mient 427, 2564 LB, Den Haag 78 (36) Meneer van Veen, Arne 20, 8032 EH Zwolle
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:
1 Inspreker vindt de bouw van windmolenparken op korte termijn belangrijk.	1 Uw reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.

Volnummer: 79 (4)	Afzender: Mevrouw Kuis Foulkesweg 38D 6703 BS Wageningen
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:
1 Inspreker steunt het initiatief van windmolens in zee en volgt de ontwikkelingen van alternatieve duurzame energie.	1 Uw reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Volnummer: 80 (5)	Afzender: Drs. Mv. Borm Haagplein 6 3811 GW Amersfoort
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:
1 Inspreker is lid van Zeekracht en kan daardoor als particulier initiatieven voor meer schone energie steunen.	1 Uw reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Volnummer: 81 (8)	Afzender: Mevrouw L. Nieuwenhuijse R. Vinkleskade 37 111 1071 SV Amsterdam
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:
1 Inspreker geeft aan dat windenergie een rendabele vorm van energielevering is voor de toekomst.	1 Uw reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.

Volnummer: 82 (9), 83 (34), 84 (35)	Afzender: 82 (9) Meneer Hein van Delft, J.F. van hengelstraat 10, 1019 DC Amsterdam 83 (34) Meneer Doedens, Schubertlaan 159, 5653 EE Eindhoven 84 (35) Meneer Brontsema, Hoofdstraat 35, 9944 AB, Nieuwolda
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:
1 Inspreker moedigt windmolens op zee aan.	1 Uw reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.

Volnummer: 85 (11)	Afzender: Mevrouw Pierre Agten De Roosen 66 3910 Neerpelt
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:
1 Inspreker moedigt Nederlands initiatief groene energie aan.	1 Uw reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Volgnummer: 86 (12)		Afzender: Meneer J. Boer Marwixstraat 31 9726 CB Groningen
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:	
1 Inspreker hoopt dat er snel meer offshore windparken worden gerealiseerd zodat klimaatverandering wordt tegengegaan.	1 Uw reactie wordt ter kennisgeving aangenomen. Binnen "wind op zee" zijn meerdere initiatieven van windmolenparken op zee.	
2 Inspreker doet suggesties voor het transport van de windstroom op de Noordzee.	2 Uw suggesties zien niet op de in het MER beschreven initiatief of de beschreven alternatieven.	

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Volgnummer: 87 (13)		Afzender: Mevrouw Anouk Kraster Patrijsakkers 14 1852 EP Heiloo
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:	
1 Inspreker steunt wind op zee.	1 Uw reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.	

Volgnummer: 88 (14)		Afzender: Meneer G.P. Uitermark Anemoonstraat 8 3911 WK Rhenen
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:	
1 Inspreker vindt windenergie op zee belangrijk.	1 Uw reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.	

Volgnummer: 89 (19)		Afzender: Stichting voor Wetenschappelijk Natuur- en Milieubeleid Dhr. J. Post Julianalaan 2 7918 AJ NIEUWELANDE
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:	
1 Inspreker stelt dat windmolenparken geen toegevoegde waarde hebben aan de natuur, maar een sta in de weg zijn voor vogels, dolfinen en de natuur.	1 In de vastgestelde richtlijnen wordt verwezen naar de Nota Ruimte/IBN 2015. Volgens de Nota Ruimte/IBN 2015 moeten negatieve effecten van een activiteit worden beperkt (gemitigeerd). In de richtlijnen is voorgeschreven dat het initiatief getoetst moet worden op	

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Volgnummer: 86 (12)		Afzender: Meneer J. Boer Marwixstraat 31 9726 CB Groningen
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:	
1 Inspreker hoopt dat er snel meer offshore windparken worden gerealiseerd zodat klimaatverandering wordt tegengegaan.	1 Uw reactie wordt ter kennisgeving aangenomen. Binnen "wind op zee" zijn meerdere initiatieven van windmolenparken op zee.	
2 Inspreker doet suggesties voor het transport van de windstroom op de Noordzee.	2 Uw suggesties zien niet op de in het MER beschreven initiatief of de beschreven alternatieven.	
Volgnummer: 87 (13)		Afzender: Mevrouw Anouk Kraster Patrijsakkers 14 1852 EP Heiloo
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:	
1 Inspreker steunt wind op zee.	1 Uw reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.	
Volgnummer: 88 (14)		Afzender: Meneer G.P. Uitermark Anemoonstraat 8 3911 WK Rhenen
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:	
1 Inspreker vindt windenergie op zee belangrijk.	1 Uw reactie wordt ter kennisgeving aangenomen.	
Volgnummer: 89 (19)		Afzender: Stichting voor Wetenschappelijk Natuur- en Milieubeleid Dhr. J. Post Julianalaan 2 7918 AJ NIEUWELANDE
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:	
1 Inspreker stelt dat windmolenparken geen toegevoegde waarde hebben aan de natuur, maar een sta in de weg zijn voor vogels, dolfinen en de natuur.	1 In de vastgestelde richtlijnen wordt verwezen naar de Nota Ruimte/IBN 2015. Volgens de Nota Ruimte/IBN 2015 moeten negatieve effecten van een activiteit worden beperkt (gemitigeerd). In de richtlijnen is voorgeschreven dat het initiatief getoetst moet worden op	
Volgnummer: 90 (21)		Afzender: Zeehaven IJmuiden NV Drs. P.H.L.M. van de Meerakker Halkade 4 Postbus 541 1970 AM IJmuiden
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:	
1 Zeehaven IJmuiden staat positief tegenover de realisatie van het windturbinepark Den Helder I.	1 Uw inspraakreactie wordt ter kennisgeving aangenomen.	
2 Verzocht wordt om op de hoogte te worden gehouden van de verdere ontwikkelingen met betrekking tot de windturbineparken op zee.	2 Op de website www.noordzeeloket.nl wordt informatie verstrekt over de voortgang van windturbineparken op zee.	

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Volgnummer: 91 (28)		Afzender: PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland Ir. P.W. Veel Postbus 2113 1990 AC VELSERBROEK
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:	
1 Inspreker stelt vast dat de kabels aanlanden rond de grens van het Natura 2000 gebied 'Noord-Hollands Duinreservaat en het duingebied dat deel uitmaakt van de Ecologische Hoofdstructuur'. Inspreker wijst op de beperkte ruimte en bijzonderheid van het gebied.	1 Naar oordeel van het bevoegd gezag zijn deze specifieke eigenschappen van het gebied ten volle meegewogen in het MER. Bij de besluitvorming houdt het bevoegd gezag rekening met mogelijke effecten van de aanlanding van de kabel.	
2 De inspreker vraagt ter aanvulling op het MER om een beoordeling van de te verwachten natuureffecten van de kabelinfrastructuur op de duingebieden.	2 In het MER is aandacht besteed aan de mogelijke effecten van een duindoorkruising. De effecten op de natuur (waaronder broedvogels, kleine zoogdieren en reptielen) als gevolg van de aanleg en verwijdering van de kabel worden als beperkt negatief aangeduid en worden in de Passende Beoordeling als niet-significant beoordeeld. In de vastgestelde richtlijnen voor het MER is bij de keuze van alternatieven voor tracés en aanlandingsplaatsen aandacht gevraagd voor gebieden die een speciale status in het beleid krijgen. Het Noordhollands Duinreservaat (NHD) is in ontwerp aangewezen. Het bevoegd gezag is van mening dat met de beschrijving van de effecten voldoende aan de richtlijnen is voldaan.	
3 Volgens een TNO-rapport heeft de aanwezigheid van windparken voor de kust op grote schaal heeft significante effecten op het windregime op de kust. De inspreker vraagt ter aanvulling op het MER om een beoordeling van de te verwachten natuureffecten van een onderbroken windregime op de duingebieden.	3 Het bevoegd gezag is niet bekend met het door Inspreker bedoelde TNO-onderzoek. Wel is het bekend met de ECN publicatie Modelling the effect of wind farming on mesoscale flow - Part 2: Modification of the velocity profile van Arno J. Brand. Hieruit blijkt dat stroomafwaarts gelegen parken minder windenergie ontvangen en dat het windregime zich binnen een afstand van 15 km herstelt. Aangezien de geplande windparken meer dan 12 mijl (ruim 22 km) uit de kust liggen, mag aangenomen worden dat het windregime niet door de parken verandert. Het bevoegd gezag acht een aanvulling van het MER op dit punt dan ook niet noodzakelijk.	

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Volgnummer: 92 (29)		Afzender: Centraal Nautisch Beheer, Mvr. A Kee Postbus 19406 1000 GK Amsterdam
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:	
1 Het voornemen is volgens inspreker in een lijn met het ruimtelijk beleid van het Nationaal Waterplan, het park leidt niet tot een verhogende werking ten aanzien van de nautische veiligheid, de veiligheidsmarges zijn in een lijn met de aanbevelingen van de nautische werkgroep Noordzee. Het afgeven van een vergunning levert derhalve een positieve bijdrage aan de doelstellingen van het kabinet en een duidelijk en veilig verkeersbeeld op de Noordzee.	1 Inspraakreactie wordt ter kennisgeving aangenomen.	
Volgnummer: 93 (30)		Afzender: Stichting de Noordzee Dhr. Alex Ouweland Drieharingstraat 25 3511 BH Utrecht
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:	
1 Stichting de Noordzee is verheugd dat er vaart gemaakt wordt met de vergunningverlening en is voorstander van windparken op zee	1 Deze inspraakreactie wordt ter kennisgeving aangenomen.	
2 De cumulatietoets is juist bedoeld voor de beoordeling van de verschillende activiteiten die afzonderlijk geen significant effect hebben, maar waarvan gezamenlijk niet kan worden uitgesloten of cumulatieve effecten bestaan. De twee bestaande windparken moeten om deze reden meegenomen worden in de Passende Beoordeling.	2 In het MER is bij de cumulatie rekening gehouden met de realisatie van andere windturbineparken met een gezamenlijk vermogen van tenminste 1000 MW, inclusief de reeds vergunde windturbineparken Prinses Amalia en OWEZ. Conclusies uit het MER zijn door het bevoegd gezag betrokken bij de besluitvorming. Bevoegd gezag is derhalve van mening dat toetsing aan bestaande windturbineparken onderdeel uitmaakt van de besluitvorming. Conform habitatrichtlijn artikel 6 lid 3 zijn nieuwe plannen en projecten betrokken in de cumulatietoets.	

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

3 Geconstateerd wordt dat cumulatie door effecten van activiteiten als visserij en scheepvaart niet wordt beoordeeld. Hierdoor is niet inzichtelijk welke effecten het windpark heeft.	3 De effecten van scheepvaart en visserij zijn wel degelijk meegewogen in het MER. In de vastgestelde richtlijnen voor het MER is dit expliciet meegenomen. Daarnaast heeft in het MER een beoordeling plaatsgevonden van cumulatie met overige gebruiksfuncties, waaronder offshore mijnbouw. Uit het MER blijkt dat er op dit onderdeel geen significante effecten zijn te verwachten die een nadere analyse behoeft in een passende beoordeling. Ook het advies van commissie MER geeft geen aanleiding tot een andere conclusie.
4 De conclusie dat er geen significant effecten op de populatie zeehonden en bruinvissen te verwachten is, is te voorbarig. Het heien heeft een potentieel negatief effect op het gedrag en welbevinden van zeehonden en bruinvissen. Dit effect zal groter worden naarmate er meer vergunningen uitgegeven worden waar monopiles geheid worden.	4 In aanvulling op het MER en de PB is door initiatiefnemers aanvullende informatie opgesteld. Deze informatie betreft de effecten van de aanleg van windparken op de zeehonden. De informatie is overgelegd aan de Commissie voor de MER. Met deze informatie meent het bevoegd gezag over voldoende informatie te beschikken om de effecten op de zeehonden en bruinvissen te beoordelen. Daarnaast neemt het bevoegd gezag maatregelen in de vorm van aan de vergunning verbonden voorwaarden om negatieve effecten bij voorbaat te voorkomen en om meer gegevens over de effecten te verkrijgen. Tot de maatregelen behoort het inperken van de heiperiode en het voorschrijven van een monitorings- en evaluatieplan.
5 Verzocht wordt om een uitgebreid monitoringsprogramma op te zetten. Bij de geplande opschaling naar 6.000 MW wind op zee voor 2020 voorzien wij problemen met de vergunningverlening als de huidige kennisleemten niet adequaat ingevuld worden.	5 Aan het opstellen van een monitoringsprogramma wordt thans invulling gegeven. Het bevoegd gezag gebruikt de resultaten van de monitoring- en evaluatieprogramma's die in de vergunningen worden voorgeschreven om invulling te geven aan de huidige kennisleemte.
6 In de ontwerpvergunning worden alle monitoringsverplichtingen bij de initiatiefnemer gelegd. Dit is niet de juiste weg. Verzocht wordt om niet zondermeer alle verplichtingen tot monitoring bij de initiatiefnemer te leggen, maar in samenspraak met de initiatiefnemers en direct belanghebbende een programma op te stellen om de kennisleemten in te vullen.	6 Het bevoegd gezag vindt het van belang dat monitoring en evaluatie plaatsvindt. In de praktijk kan blijken dat het bevoegd gezag hierin een voortrekkersrol kan vervullen. De meet- en monitoringsverplichtingen van de verschillende parken kunnen overlap vertonen. Het bevoegd gezag oriënteert zich op dit punt nog nader.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

7 Verzocht wordt om zorg te dragen voor een goede openbaarheid van de rapporten wat betreft het MEP.	7 Van de rapporten zal naar verwachting na goedkeuring door het bevoegd gezag, kennis worden gegeven op het Noordzeeloket. Op de website www.noordzeeloket.nl wordt informatie verstrekt over de voortgang van windturbineparken op zee.
8 Inspreker verzoekt alternatieve bouwmethodes nader te onderzoeken i.v.m. hoge geluidsniveaus veroorzaakt door heien.	8 Voor de windparken worden maatregelen genomen om nadelige gevolgen vanwege het heien bij voorbaat te voorkomen (beperking heiperiode en het voorkomen van cumulatie van heiwerkzaamheden). Voor zover door initiatiefnemer een alternatieve funderingsmethode is aangevraagd, baseert het bevoegd gezag het besluit op deze alternatieve funderingsmethode.
9 Inspreker pleit voor een gestage ontwikkeling van windparken zodat nieuwe inzichten leiden tot verdere minimalisering van negatieve effecten op het ecosysteem.	9 Het monitoring- en evaluatieprogramma heeft als doel om de overwegingen ten aanzien van de ecologie en de inschatting van effecten van toekomstige ontwikkelingen van windturbineparken op zee, zoals deze in het MER en de PB beschreven worden, in de praktijk te toetsen. De gegevens die hieruit komen worden gebruikt voor toekomstige initiatieven.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Volgnummer: 94 (41)		Afzender: Meneer Rooseboom Thorbeckelaan 176 2564 BT Den Haag
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:	
1 Het aantal windmolens moet worden gereduceerd. Dit dient als MMA beschreven te worden en door de overheid vereist te worden bij de realisatie.	1 Het is wettelijk verplicht om in het MER het Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA) aan te geven. Dit betekent echter niet dat dit alternatief automatisch gekozen moet worden. In het onderhavige MER is het MMA aangegeven op basis van de voor het MER vastgelegde Richtlijnen. Deze Richtlijnen vermelden onder meer dat het MMA samengesteld moet worden door te bezien of er een optimale opstelling en een turbinespecificatie bestaat waarbij de negatieve effecten worden geminimaliseerd bij een zo groot mogelijke energieopbrengst.	

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

	De Richtlijnen verplichtten de initiatiefnemer niet om bij beschrijving van het MMA uit te gaan van een kleiner aantal windmolens. De in het MER beschreven MMA voldoet aan de richtlijnen.
2 Helikopter vluchten dienen zoveel mogelijk te worden beperkt, wegens lawaai en milieuvuiling. Dit moet als MMA worden beschreven. Voor het onderhoud dient er een speciale boot gebruikt te worden. De helikopter mag alleen worden gebruikt bij nood. Voor reguliere vervoer is een schip een veel vriendelijker alternatief.	2 Het is wettelijk verplicht om in het MER het Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) te beschrijven. Op basis van de vastgestelde richtlijnen is in dit MER in het MMA een onderscheid gemaakt in de verschillende fasen van het project waaronder de operationele fase. In het MER is beschreven dat onderhoud plaatsvindt per boot of helikopter. Gemiddeld zal men de turbines bereiken per boot, maar mocht haast geboden zijn en de weersomstandigheden het toelaten, dan kan ook gebruik van de helikopter worden gemaakt.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-904

Volgnummer: 95 (42)	Afzender: Koninklijk Nederlands Watersport Verbond Mevrouw Polet – de Vreeze Postbus 2658 3430 GB Nieuwegein
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd gezag:
1 Inspreker sluit zich aan bij de 'Nautische Visie Windturbineparken op Zee', versie juni 2008.	1 Voor de reactie van het bevoegd gezag op het rapport 'Nautische Visie Windturbineparken op Zee' verwijst ik naar volgnummer 95a.
2 De windturbineparken liggen direct tegen aangrenzende scheepsverkeerroutes en veroorzaken daarmee een grotere vaardichtheid in die routes.	2 De windmolenparken zijn buiten de 12 mijl zone geprojecteerd. Het aandeel recreatievaart maakt daar geen substantieel deel van de totale scheepvaart uit. Door de aanleg van een of meerdere windparken resteren voldoende vaarmogelijkheden voor recreatievaart. Er blijven voldoende alternatieve vaarroutes buiten de zeescheepvaarroutes bestaan.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

3 Gevraagd wordt in hoeverre bij de beoordeling van de thans liggende aanvragen rekening wordt gehouden met de lange termijnontwikkeling.	3 Het toetsingskader voor de huidige vergunningverlening is neergelegd in de Wbr en de daarop gebaseerde Beleidsregels inzake toepassing Wbr op installaties in de exclusieve economische zone. De toekomstige initiatieven zullen worden getoetst aan het toekomstige, nieuw gevormde beleid. Bij de huidige vergunningverlening wordt de locatiekeuze overgelaten aan de aanvrager, met als beperking de uitsluitingsgebieden, zoals verwoord in de Beleidsregels. Dit is tevens verwoord in de brief aan de Tweede Kamer van 30 juni 2008 en het daarbij behorende draaiboek committing van 450 MW windenergie op de Noordzee (TK 2007-2008, 31209 en 31239, nr. 35).
---	---

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-904

Volgnummer: 95a	Afzender: Nautische Visie Windturbineparken op Zee September 2008 Opsteller: J.W. Verkiel
Kernpunt(en) van de inspraak:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1 In de overwegingen bij de locatiekeuze dienen het enorme economische belang van de zeehavens en hun aanlopen, veiligheid op zee en duurzaamheid met elkaar in balans te zijn.	1 Het toetsingskader voor de vergunningverlening voor windturbineparken is neergelegd in de Wbr en de daarop gebaseerde Beleidsregels inzake toepassing Wbr op installaties in de exclusieve economische zone. In de Beleidsregels wordt op onderdelen verwezen naar het Integraal Beheerplan Noordzee 2015 (IBN). De uitgangspunten van het IBN 2015 zijn een gezonde, veilige en rendabele zee. Het IBN biedt voor de korte termijn een afwegingskader voor diverse vormen van ruimtegebruik op zee, waaronder windenergie. De door inspreker genoemde belangen zijn in het IBN in algemene zin afgewogen. Het bevoegd gezag toetst de aanvraag voor een Wbr-vergunning. Deze toetsing dient op grondslag van de aanvraag plaats te vinden. Van locatiekeuze is bij de toetsing geen sprake meer. Bij het 'aanwijzen' van een andere locatie zou de grondslag van de aanvraag worden verlaten.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

	Het beleid op de lange termijn richt zich op realisering van 6000 MW aan windenergie in 2020. Het kabinet zal in verband met dit lange termijn beleid, dat deel uitmaakt van het nieuwe Nationaal Waterplan, een beperkt aantal grote windenergiegebieden uitkiezen.
2 De ideale locatie voor een windmolenpark is op een ondiepte of zandbank waar schepen toch al niet kunnen komen en waar de vaarroutes ruim vrij van blijven.	2 Het bevoegd gezag deelt de mening dat vanuit de scheepvaart gezien dit de ideale locatie is voor windparken. Bij de locatiekeuze voor windparken spelen echter ook andere factoren een rol, zoals (niet uitputtend): ligging ten opzichte van natuurgebieden, mijnbouwinstallaties, pijpleidingen en kabels, zandwingebieden, militaire oefenterreinen, de afstand tot de kust en aanlandingspunt van de kabel van het park en de windkracht in het gebied. Zoals aangegeven onder punt 1 wordt bij de huidige vergunningverlening de locatiekeuze overgelaten aan de aanvrager, met als beperking de uitsluitingsgebieden zoals verwoord in de Beleidsregels inzake toepassing Wbr op installaties windturbineparken in de EEZ (december 2004).
3 De verkeerssituatie op de Noordzee en met name in de aanlopen van Amsterdam en Rotterdam wordt gekenmerkt door aanzienlijke en groeiende verkeersdichtheid. Deze vaargebieden komen in nautische zin het minst in aanmerking om windmolenparken te situeren.	3 In de overwegingen omtrent de scheepvaartveiligheid in het ontwerpbesluit is de verkeersdichtheid meegenomen als factor om te bepalen hoeveel ruimte het scheepvaartverkeer nodig heeft. Over de groei in verkeersdichtheid worden verschillende uitspraken gedaan (ref. IDON Identification of Suitable Sea Areas for Wind Farms with Respect to Shipping and Safety, Dec. 2008 (DNV, Marin, Dirkzwager, STC B.V. & ECN). De impact van de huidige crisis op het aantal schepen geeft aan hoe moeilijk het is om hierover langlopende voorspellingen te doen. De verwachting van het bevoegd gezag op basis van de beschikbare informatie is dat het aantal schepen op de Noordzee niet zal toenemen maar wel de grootte van de schepen. Daarom rekent het bevoegd gezag met schepen van 400 meter lengte (grootste formaat). De

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

	toename van scheepvaartverkeer van/naar Rotterdam vanwege Maasvlakte II wordt voorzichtig geprognosticeerd op enkele procenten over de komende 20 jaar. Een dergelijke lichte stijging van het aantal schepen heeft echter nauwelijks invloed op de behoefte aan ruimte voor de scheepvaart.
4 De gemiddelde manoeuvreereigenschappen van schepen in het gebied, de regelgeving, ervaring en internationaal onderzoek wijzen allen op een minimale afstand tussen de buitengrenzen van verkeersbanen (ofwel clearways) en windmolenparken (eveneens buitengrenzen) van tenminste 2 tot 5 zeemijl.	4 Het bevoegd gezag volgt inspreker niet in zijn stellingname om meerdere redenen. Voor een goed begrip wordt opgemerkt dat clearways in werkelijkheid voor zeevarende onzichtbare (niet op zeekaarten aangegeven) verbindingroutes zijn tussen de verplichte verkeersbanen van verkeersscheidingsstelsels en andere 'logische' routes die bedoeld zijn als uitsluitingsgebied voor het bouwen van mijnbouwinstallaties en windturbineparken. Sinds 2008 kunnen we middels het Automatic Identification System alle scheepsbewegingen op de Noordzee van schepen groter dan 300 Bruto Ton plotten, en kan dus worden vastgesteld waar de werkelijke verkeersstromen lopen, hoeveel schepen daarin varen en hoe deze liggen ten opzichte van het voorgenomen windpark. Het bevoegd gezag gaat in haar overwegingen uit van deze data omdat zij deze betrouwbaar vindt, in plaats van de clearways als uitgangspunt te nemen die lang niet altijd 'kloppen' met de werkelijke verkeersstromen. Bij het bevoegd gezag is voorts geen regelgeving bekend die genoemde afstanden voorschrijft. (Mogelijk bedoelt inspreker dat de interpretatie door de nautische sector van regelgeving leidt tot de genoemde afstanden.) Daarnaast vindt het bevoegd gezag de toepasbaarheid van de genoemde internationale onderzoeken beperkt omdat deze in andere (niet vergelijkbare) omstandigheden plaatsvonden dan in de Nederlandse EEZ, gebaseerd zijn op of theoretische studies met vele discutabele aannames of korte tijdsperiodes waarin 'gemonitord' is, of anderszins

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

	<p>wetenschappelijk onverantwoord zijn. In de derde plaats kan uit de risicoanalyse met het SAMSON model zoals opgenomen in het MER worden afgeleid dat ook bij afstanden kleiner dan 2 zeemijl de kans op significante ongevallen beperkt is. Het SAMSON model is ook gehanteerd bij de veiligheidsanalyse bij de aanleg van Maasvlakte II. Het model houdt rekening met de gemeten scheepsdichtheid rondom het windpark en baseert zich daarmee op de locatie specifieke omstandigheden. Het model gaat uit van de risicoberekening 'kans x effect' en neemt dus ook mee wat het effect is wanneer een schip in een windpark verdaagt. Dit effect wordt vaak overschat; in het merendeel van de gevallen lopen schepen en windmolens beperkte schade op maar het leidt zelden tot catastrofale gevolgen.</p> <p>Als laatste merkt het bevoegd gezag op dat de manoeuvre-eigenschappen van schepen en de vaarpraktijk worden meegenomen in de overwegingen in het besluit maar niet leiden tot 2-5 zeemijlen afstand tot clearways. Bij het vaststellen van de benodigde ruimte voor de scheepvaart wordt desondanks een 'crashmanoeuvre' meegerekend. Overigens wordt uitgegaan van een berekening van de benodigde vaarwegbreedte zoals volgt uit Joint PIANC-IAPH report on approach channels - a guide for design. Daarbij is gerekend met de minst gunstige aannames (weer, stroming, grootte en type schip etc.) Daarnaast wordt kritisch gekeken naar andere obstakels in de buurt van het windpark die de scheepvaart kunnen hinderen.</p> <p>In aanvulling op het MER heeft het bevoegd gezag de vaarpraktijk betrokken bij de overwegingen van het bevoegd gezag, zie hoofdstuk 3 van het besluit.</p>	<p>Datum 2 november 2009</p> <p>Nummer WSV/2009-904</p>
<p>5 Juist de combinatie van</p> <ul style="list-style-type: none"> - veel grote schepen en verwachte groei binnen afzienbare tijd van meer dan 45%, - relatief hoge snelheden, - veel kruisend verkeer en complexiteit, 	<p>5 Alle hier genoemde factoren worden in overweging genomen door het bevoegd gezag, zie punt 4. Voor de afwegingen die in dit besluit zijn gemaakt verwijzen wij inspreker naar hoofdstuk 3 van het besluit.</p>	

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

<p>5 Juist de combinatie van</p> <ul style="list-style-type: none"> - veel grote schepen en verwachte groei binnen afzienbare tijd van meer dan 45%, - relatief hoge snelheden, - veel kruisend verkeer en complexiteit, - benodigde ruimte voor uitwijken, - afleiding door aanloop van havens, - regelmatig beperkt zicht en krachtige wind, - afwijkend vaargedrag bij slecht weer, - geen loods aan boord en buiten VTS gebied, <p>pleiten voor het vinden van ruimte op zee in een gebied dat zo veel mogelijk vrij blijft van de drukste scheepvaartroutes en rekening houdend met de reeds genoemde veiligheidsafstanden van minimaal 2 zeemijl tussen buitengrenzen van windmolenpark en vaarroutes.</p>	<p>5 Alle hier genoemde factoren worden in overweging genomen door het bevoegd gezag, zie punt 4. Voor de afwegingen die in dit besluit zijn gemaakt verwijzen wij inspreker naar hoofdstuk 3 van het besluit.</p>	<p>Datum 2 november 2009</p> <p>Nummer WSV/2009-904</p>
<p>6 Het aanbevolen gebied voor windmolenparken wordt globaal begrensd door de coördinaten, zoals aangegeven op bladzijde 19 van de Nautische Visie.</p>	<p>6 Zie de reactie van het bevoegd gezag onder punt 1 en 2.</p>	
<p>7 Geen versnippering en verspreiding van diverse parken, maar beperken tot 1 of 2 grote gebieden (verder op zee), routes vrijhouden en corridors waar nodig.</p>	<p>7 In het MER en bij het beoordelen van de aanvraag wordt rekening gehouden met de cumulatieve effecten van meerdere windparken voor de scheepvaart. Zie hoofdstuk 3 van het besluit. Onder 1. is reeds gewezen op het toekomstige beleid ten aanzien van windenergie op zee.</p>	
<p>8 Niet alleen kijken naar de aanlooproutes naar de Nederlandse havens, maar ook de doorgaande reisplanning en vaart zo min mogelijk hinderen.</p>	<p>8 De mate van hinder wordt beoordeeld op basis van de ligging van het park ten opzichte van de verkeersstromen, de scheepsdichtheid in de verkeersstromen en andere obstakels voor de scheepvaart in het omliggende gebied. Dat geldt zowel voor verkeersstromen met doorgaande vaart als voor scheepvaart in aanloopgebieden. In de aanloopgebieden wordt echter daarbovenop rekening gehouden met de extra risico's die spelen bij het aanlopen of verlaten van een haven. In aanvulling op het MER heeft het bevoegd gezag de hier genoemde aspecten betrokken bij de overwegingen in het besluit, zie hoofdstuk 3 van het besluit.</p>	
<p>9 Ten einde te komen tot zo min mogelijk</p>	<p>9 In het MER zijn verschillende</p>	

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

<p>9 Ten einde te komen tot zo min mogelijk ruimtebeslag op zee en dus zo min mogelijk windmolens, zouden de molens van een zo hoog mogelijk vermogen moeten zijn (5 MW in plaats van 2 tot 3).</p>	<p>9 In het MER zijn verschillende inrichtingsalternatieven onderzocht, voor wat betreft dichtheid en vermogen. Ten aanzien van windturbines met een vermogen van 5-6 MW op zee is relatief weinig ervaring opgedaan. Overigens hebben grotere windturbines ook meer vrije ruimte nodig dan kleinere windturbines en bestaat er dus geen lineair verband tussen grootte van windmolens en ruimtebeslag. In het MER is een vergelijking gemaakt van opbrengsten van grote en kleine turbines. Verwezen wordt naar de in het MER opgenomen samenvatting. In reactie op deze inspraakreactie is voorts van belang dat het bevoegd gezag gehouden is te beslissen op grondslag van de vergunningaanvraag. De aanvrager heeft in zijn aanvraag voor een type windmolen gekozen. Indien het bevoegd gezag anders zou voorschrijven, verlaat het de grondslag van de aanvraag.</p>
<p>10 Veiligheidsmarges tot windmolenparken dienen minimaal 2 zeemijl te zijn, net zoals de veiligheidsmarges tussen verkeersstromen en de minimale breedte van een verkeersader. Daarmee kom je tot een minimale tussenafstand van 10 zeemijl tussen verschillende windmolenparken.</p>	<p>10 In het MER wordt scheepvaartveiligheid behandeld aan de hand van het SAMSON model. Uit het MER blijkt niet dat het windpark leidt tot een (substantiële) toename van de kans op ongevallen. De SAMSON berekeningen bieden geen grond voor een (algemene) minimale veiligheidsmarge als door inspreker naar voren is gebracht. In aanvulling op het MER heeft het bevoegd gezag de vaarpraktijk betrokken bij de overwegingen van het bevoegd gezag, zie hoofdstuk 3 van het besluit.</p>
<p>11 De verlichting van windmolenparken dient uitgevoerd te worden cf. richtlijnen IALA.</p>	<p>11 Een verlichtingsplan dient op de IALA richtlijnen te worden gebaseerd; dit is in de besluiten verwerkt.</p>
<p>12 Stationeer wachtschepen die kunnen ingrijpen bij calamiteiten, oliebestrijding, maar ook als vooruitgeschoven VTS post.</p>	<p>12 Een zeesleper met voldoende trekkracht heeft een toegevoegde waarde voor de veiligheid indien deze op tijd bij een onmanoeuvrbaar schip aanwezig is. Indien de veiligheidsrisico's en bijbehorende kosten zodanig groot zijn dat een zeesleper (die dan permanent bij het park gestationeerd moet zijn) daarmee gerechtvaardigd kan worden kan dit overwogen worden. Door middel van monitoring en evaluatie wordt de veiligheidssituatie in en rond het park in</p>

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

<p>12 Stationeer wachtschepen die kunnen ingrijpen bij calamiteiten, oliebestrijding, maar ook als vooruitgeschoven VTS post.</p>	<p>12 Een zeesleper met voldoende trekkracht heeft een toegevoegde waarde voor de veiligheid indien deze op tijd bij een onmanoeuvrbaar schip aanwezig is. Indien de veiligheidsrisico's en bijbehorende kosten zodanig groot zijn dat een zeesleper (die dan permanent bij het park gestationeerd moet zijn) daarmee gerechtvaardigd kan worden kan dit overwogen worden. Door middel van monitoring en evaluatie wordt de veiligheidssituatie in en rond het park in</p> <p>Vooralsnog vindt het bevoegd gezag een zeesleper echter niet gerechtvaardigd, zie hoofdstuk 3 van het besluit. Het MER wijst verder uit dat bij een calamiteit de kans op verlies van olie minimaal is. Overigens geldt dat tijdens de bouw van het windpark, als er bouwverkeer rondvaart en verlichting/markering nog niet op orde is, een wachtschip wordt voorgeschreven die inderdaad als 'vooruitgeschoven VTS post' kan worden beschouwd. Echter met de beperking dat buiten de 12 NM uit de kust (territoriale wateren) waar het windpark ligt geen scheepsbegeleiding mag worden gegeven en het wachtschip dus slechts waarschuwingen en adviezen mag geven aan schepen. Na de bouw wordt het park echter goed verlicht, is herkenbaar op de radar en AIS en er is geen noemenswaardig scheepvaartverkeer meer in het park aanwezig. Daardoor heeft een wachtschip dat geen sleepcapaciteit heeft nauwelijks toegevoegde waarde meer.</p>				
<table border="1"> <tr> <td data-bbox="1285 1181 1632 1396"> <p>Volgnummer: (96) 44</p> </td> <td data-bbox="1632 1181 1950 1396"> <p>Nederlandse Afzender: Vereniging van Toerzeilers Dhr. Janssen Prinses Margrietlaan 8 7941 XE Meppel</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="1285 1396 1632 1396"> <p>Kernpunt(en) van de inspraak:</p> </td> <td data-bbox="1632 1396 1950 1396"> <p>Reactie van Bevoegd gezag:</p> </td> </tr> </table>		<p>Volgnummer: (96) 44</p>	<p>Nederlandse Afzender: Vereniging van Toerzeilers Dhr. Janssen Prinses Margrietlaan 8 7941 XE Meppel</p>	<p>Kernpunt(en) van de inspraak:</p>	<p>Reactie van Bevoegd gezag:</p>
<p>Volgnummer: (96) 44</p>	<p>Nederlandse Afzender: Vereniging van Toerzeilers Dhr. Janssen Prinses Margrietlaan 8 7941 XE Meppel</p>				
<p>Kernpunt(en) van de inspraak:</p>	<p>Reactie van Bevoegd gezag:</p>				

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

1 Er wordt nauwelijks aandacht geschonken aan de veilige afhandeling van de kleine scheepvaart, zoals de recreatievaart. De gesloten turbineparken zullen enorme obstakels zijn. Voor een veilige afhandeling van de kleine scheepvaart dient er voldoende ruimte gevonden te worden om voor deze schepen direct langs het gesloten gebied van het park te varen.	1 De windmolenparken zijn buiten de 12 mijl zone geprojecteerd. Het aandeel recreatievaart maakt daar geen substantieel deel van de totale scheepvaart uit. Door de aanleg van een of meerdere windparken resteren voldoende vaarmogelijkheden voor recreatievaart. Er blijven voldoende alternatieve vaarroutes buiten de zeescheepvaartroutes bestaan.
2 Vermeden moet worden dat er cumulatie van obstakels ontstaan: parken grenzend aan een verkeersscheidingsstelsel en andere parken.	2 In het MER zijn de cumulatieve effecten onderzocht. Een toetsing op de effecten van meerdere windparken op de scheepvaartveiligheid is daarnaast opgenomen in hoofdstuk 3 van het besluit. Ik verwijs u daarnaar.
3 Inspreker sluit zich aan bij de 'Nautische Visie Windturbineparken op Zee', versie juni 2008.	3 Voor de reactie van het bevoegd gezag op het rapport 'Nautische Visie Windturbineparken op Zee' verwijs ik naar volnummer 95a.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I**BIJLAGE B: Overzicht zienswijzen terinzagelegging Ontwerpbesluit**

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Toelichting: Het ontwerpbesluit Den Helder I heeft overeenkomstig artikel 3:15 van de Algemene wet bestuursrecht met ingang van 1 juli 2009 voor de duur van zes weken ter visie gelegen. Van de tervisielegging is kennis gegeven in de Staatscourant van 30 juni 2009, nr. 118. Daarnaast heeft kennisgeving langs elektronische weg plaatsgevonden (www.centrumpp.nl). In totaal zijn er 17 zienswijzen ontvangen.

Volnummer: 1-4	
Afzender:	
<i>Naam</i>	<i>Adres</i>
Mvr. W. Berends	Dantelaan 89, 3533 VB UTRECHT
Mvr. K. Laarveld	Adriaan van Zwietenstraat 7, 3554 XE UTRECHT
Mvr. J. Donkers	Varelaar 14, 5423 TZ HANDEL
Mvr. M.J.H. Weel-Schmeits	Harderijkerweg 115, 6952 AG DIEREN
Mvr. L. Koelma-Deitenre	Meije 94b, 2411 PK BODEGRAVEN
C.M. Brakenhoff	G Hendrik Breitnerlaan 9, 1394 ET NEDERHORST DENBERG
D.H.J. Gobits	Admiraal de Ruijterweg 531-III, 1055 MK AMSTERDAM
Mvr. G.W.F. Wiertz-Lintmeijer	Hakhorst 33, 3833 WB LEUSDEN
Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
Belanghebbenden zijn blij met de ontwerpvergunningen. Men maakt bezwaar tegen de afwijzingen van de aanvragen, en vraagt deze afwijzingen te heroverwegen.	Insprekers zijn geen belanghebbende bij het onderhavige besluit. Het volgende is ten overvloede. Op basis van ontvangen zienswijzen en ambtshalve wijzigingen op de overwegingen heeft het bevoegd gezag in enkele gevallen besloten alsnog een vergunning te verlenen.

Volnummer: 5	Afzender:	E-Connection Offshore BV
		Dhr. M.A.J. Kortenoever Postbus 101 3980 CC BUNNIK
Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:	
1. Belanghebbende stelt dat het bevoegd gezag een onjuiste cumulatievogorde, namelijk niet conform de door haarzelf vastgestelde wijze van bepalen van de cumulatievogorde, heeft gehanteerd. Hierbij gaat belanghebbende er vanuit dat de windparken Rijnveld Noord, Rijnveld Oost, Rijnveld West, Brown Ridge Oost en Q4-WP ver Gund hadden moeten worden.	1. In paragraaf 3.4.5 van het definitief besluit onder 'Overwegingen omtrent cumulatie' is nader toegelicht hoe en waarom de vogorde van afhandeling van vergunningaanvragen heeft plaatsgevonden. Voor het antwoord op deze zienswijze wordt u daarnaar verwezen.	

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
2. Belanghebbende stelt dat de cumulatiefolgorde additionele sterfte Kleine mantelmeeuw kolonie Zwanenwater en Pettemerduinen moet zijn: West Rijn, Breeveertien II, Rijnveld Oost, Rijnveld Noord, Brown Ridge Oost, Q4-WP, Rijnveld West, Den Helder 1.	2. In verband met deze zienswijze wordt opgemerkt dat inmiddels gebleken is dat de instandhoudingsdoelstelling voor de kolonie Kleine mantelmeeuwen in Zwanenwater en Pettemerduinen is komen te vervallen.
3. Belanghebbende stelt dat de vergunningaanvraag Den Helder I dient geweigerd te worden omdat als de bovenstaande cumulatiefolgorde wordt aangehouden, waarbij ervan uitgegaan wordt dat deze parken vergund worden, Den Helder 1 boven de 5,82 % cumulatieve effecten op de Kleine mantelmeeuw uitkomt.	3. Zie antwoord onder 1.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Volgnummer: 6	Afzender:	Stek, advocaten (namens Elko Energy B.V.) Mvr. M. Brinkman Postbus 10180 1001 ED AMSTERDAM
----------------------	------------------	--

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1. Belanghebbende heeft een opsporingsvergunning in blok P1 vanaf 27 juni 2007 voor 6 jaar en een opsporingsvergunning in blok P2 vanaf 21 februari 2008 voor 6 jaar.	1. Deze zienswijze wordt ter kennisgeving aangenomen en het besluit wordt aangepast voor wat betreft de houder van de opsporingsvergunning in blok P1 en P2.
2. Belanghebbende stelt dat in het ontwerpbesluit een aantal relevante feiten en omstandigheden niet zijn onderzocht, belangen van Elko onvoldoende zijn meegewogen en dat het ontwerpbesluit daardoor niet in lijn is met het toetsingskader en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en overheidsbeleid.	2. Het bevoegd gezag heeft bij de besluitvorming rekening gehouden met de uit het MER en de daarna naar voren gebrachte zienswijzen gebleken feiten en omstandigheden. Aan de hand van de zienswijzen zijn de overwegingen aangepast.
2a. De opsporing van prospects is een kostbaar proces. In de opsporingsvergunning zijn werkverplichtingen opgenomen die in strakomlijnde fases binnen de vergunningperiode moeten worden uitgevoerd op straffe van intrekking van de vergunning. Bij winbare prospects kan belanghebbende een winningsvergunning aanvragen o.b.v. een ontwikkelingsplan.	2a. Het bevoegd gezag is bekend met de beschreven voorwaarden en aanpak welke voortvloeiën uit een opsporingsvergunning. Uw zienswijze bevestigt dat een ontwikkelingsplan nog moet worden ingediend ten einde een winningsvergunning aan te vragen en een prospect te exploreren.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
2b. Belanghebbende stelt dat de aanwezigheid van bestaande gastransportleidingen van groot belang is voor de nauw met elkaar verbonden ontwikkeling van prospects in P1 en P2.	2b. Uit de beschikbare gegevens en uit hetgeen in de zienswijzen naar voren is gebracht blijkt dat voor de blok P1 en P2 een opsporingsvergunning is verstrekt. De mogelijkheid voor een opsporingsboring wordt onderzocht, dus concrete gegevens omtrent deze nog te verrichten boringen zijn vooraansnog niet bekend. De ligging van het prospect is wel bekend. De beslissing van belanghebbende om een prospect te ontwikkelen is van diverse factoren afhankelijk, waaronder de aanwezigheid van transportleidingen, prijsontwikkeling, en of wanneer er daadwerkelijk gas gewonnen kan dan wel gaat worden op de plaats waar de windturbines zijn gepland. Daarbij dient nog een besluit te worden genomen op grond van de mijnbouwregelgeving (winningsvergunning, goedkeuring winningsplan).
2c. Volgens belanghebbende is uitsluitend rekening gehouden met "bestaande, vergunde en geplande platforms" binnen het plangebied van Den Helder I waardoor de staatssecretaris tot de conclusie komt dat er "geen gevolgen voor de huidige olie- en gaswinning" zijn. Hiermee wordt een verkeerd criterium gehanteerd en een onjuiste conclusie getrokken. 2c.I. Belanghebbende stelt ten eerste dat ten onrechte uitsluitend wordt gekeken naar thans aanwezige infrastructuur terwijl op ieder moment reden kan ontstaan voor belanghebbende om boringen te verrichten en/of infrastructuur aan te leggen. 2c.II. Belanghebbende stelt ten tweede dat ook het effect van het windturbinepark op opsporingswerkzaamheden, in onderlinge samenhang met winningsactiviteiten op de korte en lange termijn onvoldoende is onderzocht en meegewogen.	2c. Het bevoegd gezag ziet, gelet op deze onzekerheden, in de verleende opsporingsvergunning en huidige onderzoeksactiviteiten onvoldoende aanleiding om de vergunning voor de bouw van het onderhavige windturbinepark te weigeren. Bij de belangenafweging op dit punt hanteert het bevoegd gezag de uitgangspunten van voorzorg en 'meervoudig ruimtegebruik' (IBN 2015). Voor zover bij de inrichting van het windturbinepark meer concrete gegevens bekend zijn over de wijze waarop het gas gewonnen zal worden, zal de Wbr-vergunninghouder met deze bestaande rechten van de mijnbouw rekening dienen te houden. Concretere gegevens kunnen blijken uit een mogelijk toekomstige winningsvergunning en in het bijzonder uit een goedgekeurd winningsplan.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
	Ten einde recht te doen aan bestaande rechten van mijnbouwvergunninghouders wordt dan ook aan de Wbr-vergunning het voorschrift verbonden dat de Wbr-vergunninghouder verplicht is al het mogelijke te doen om te voorkomen dat mijnbouwvergunning-houders ten gevolge van het gebruik van de vergunning schade lijden. De Wbr-vergunninghouder dient hiertoe rekening te houden met verleende winningsvergunning(en), in het bijzonder met een goedgekeurd winningplan, in het inrichtingsplan van het windturbinepark.
3. Elko zal ernstige schade lijden indien Den Helder 1 in blok P2 wordt aangelegd omdat binnen het plangebied dan geen opsporings- en winningsactiviteiten kunnen plaatsvinden. Tevens zullen nieuwe en bestaande transportleidingen omgeleid moeten worden. Beperking in helikopter aanvliegroutes bemoeilijkt de toegang tot een eventuele opsporings- of winningsfaciliteit. Hierdoor komen de bestaande plannen van belanghebbende voor P1 en P2 in gevaar en de financiële haalbaarheid van die plannen.	3. Indien een voor de mijnbouw en windenergie acceptabele oplossing niet door concrete inrichtings- of uitvoeringsmaatregelen realiseerbaar blijkt en de bedrijven in de olie- en gasindustrie nadeel ondervinden als gevolg van de Wbr-vergunning bestaat de mogelijkheid een verzoek tot schadevergoeding in te dienen op grond van de Regeling nadeelcompensatie Verkeer en Waterstaat 1999 (RNC). Een verzoek om nadeelcompensatie wordt behandeld volgens de bepalingen van de RNC.
4. Voorschrift 9.4 is onzorgvuldig, onduidelijk en volstrekt ontoereikend om de negatieve economische gevolgen te voorkomen. De regeling nadeelcompensatie VenW doet geen recht aan de belangen van Elko vanwege onzeker uitkomst en tijd en kosten.	4. Mede op grond van eerder ingediende zienswijzen op andere ontwerpbesluiten is de formulering van voorschrift 9.4 aangepast in "Vergunninghouder is verplicht al het mogelijke te doen om te voorkomen dat mijnbouwvergunninghouders ten gevolge van het gebruik van de vergunning schade lijden. De vergunninghouder dient hiertoe rekening te houden met verleende winningsvergunning(en), in het bijzonder met een goedgekeurd winningplan, in het herziene inrichtingsplan". Tevens wordt ten aanzien van mijnbouw onder hoofdstuk 3.3 van het besluit een nadere motivering gegeven.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
5. Het ontwerpbesluit is niet in lijn met het in het ontwerpbesluit geschetste toetsingskader. Het voorzorgsbeginsel en het uitgangspunt van 'meervoudig ruimtegebruik' beogen de rechten van de eerste rechtmatige gebruiker te beschermen. Het ontwerpbesluit strookt niet met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur (zorgvuldigheidsbeginsel (deugdelijk onderzoek), evenredigheidsbeginsel en motiveringsbeginsel) en overheidsbeleid ('kleine velden beleid').	5. Het ontwerpbesluit volgt het toetsingskader zoals beschreven in het ontwerpbesluit: Wet Beheer Rijkswaterstaatswerken, Beleidsregel inzake toepassing van de Wbr in de EEZ, Nota Ruimte. In deze wet- en regelgeving is vastgelegd dat een Wbr-vergunning geweigerd kan worden indien een doemmatig en veilig gebruik van de Noordzee in het geding is. Het bevoegd gezag heeft dan ook een afweging van de belangen gemaakt op achtereenvolgens de onderwerpen scheepvaartveiligheid, luchtvaartveiligheid, mijnbouw en ecologie. Hierbij worden de algemene beginselen van behoorlijk bestuur ook in acht genomen; gelet op het feit dat rekening gehouden wordt met belangen van derden: dat van de eerste gebruiker en het algemeen belang. In het ontwerpbesluit wordt gemotiveerd waarom het bevoegd gezag van mening is dat Den Helder 1 vergund kan worden en onder welke voorwaarden dat moet gebeuren.
Volnummer: 7	Afzender: Stichting voor Wetenschappelijk Natuur- en Milieubeleid Dhr. J. Post Julianalaan 2 7918 AJ NIEUWELANDE
Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

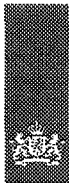
BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I**BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I**

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1. Belanghebbende stelt dat windmolenparken geen toegevoegde waarde aan de natuur hebben, maar een sta in de weg zijn voor vogels, dolfijnen en de natuur.	1. In de vastgestelde richtlijnen wordt verwezen naar de Nota Ruimte/IBN 2015. Volgens de Nota Ruimte/IBN 2015 moeten negatieve effecten van een activiteit worden beperkt (gemitigeerd). In de richtlijnen is voorgeschreven dat het initiatief getoetst moet worden op significante effecten op te behouden kenmerken en natuurwaarden in de Noordzee. Met het MER en de Passende Beoordeling heeft deze toetsing plaatsgevonden. In aanvulling hierop gaat het bevoegd gezag bij de overwegingen van het besluit in op de mogelijk cumulatieve effecten voor de natuur. Verwezen wordt naar de 'Overwegingen en conclusie bevoegd gezag' in het besluit. Voor de windparken worden maatregelen genomen om negatieve effecten voor de natuur te voorkomen.
2. De heimethode en tijdsperiode die men voorstaat is voor de belanghebbende onaanvaardbaar vanwege effecten op kabeljauw paaigebieden. Op basis van een Amerikaans rapport en bevestigd door een rapport van Imares blijkt dat tijdens het heien (220 db) alle habitat sterft in een straal van 150 meter; volgens wetenschappers exploderen de zwemblazen van vissen. Volgens marien ecoloog Theo Prins kunnen vislarven uit elkaar knallen door heien. De zuidelijke bocht van de Noordzee (ter hoogte van Nederland en Duitsland) is belangrijk paaigebied hetgeen betekent dat er veel vislarven uit dit gebied richting gebieden met een kinderkermerfunctie, zoals de Waddenzee, drijven.	2. Tijdens het vergunningsproces heeft een nauwkeurige analyse plaatsgevonden van de effecten van de aanleg-, exploitatie- en verwijderingsfase van de aangevraagde windturbineparken op grond van ecologie, scheepvaart, luchtvaart en mijnbouw. Wanneer er significante effecten op zouden treden, zijn volgens de ADC toets van de Habitatrichtlijn alternatieven onderzocht. Dit heeft ertoe geleid dat er geen windturbineparken zijn vergund die significante effecten veroorzaken. Door deze analyse is de zekerheid verkregen dat de vergunde windparken samen niet leiden tot significante effecten op elk van de hiervoor genoemde aspecten. Voor de windparken worden maatregelen genomen om nadelige gevolgen vanwege het heien bij voorbaat te voorkomen (beperking heiperiode en het voorkomen van cumulatie van heiwerkzaamheden).

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
3. Belanghebbende stelt dat windmolenparken tijdens normaal gebruik geluidshinder, lichthinder en wellicht trilling geeft. Niet duidelijk is wat voor een invloed deze heeft op de rust in de natuur.	3. Bij de beschrijving van de effecten is onderscheid gemaakt in de aanleg-, gebruiks- en beëindigingsfase. Uit het MER en de passende beoordeling blijkt niet dat tijdens de gebruiksfase de genoemde aspecten een significante invloed hebben op de natuur. Tijdens de bouw- en gebruiksfase vinden monitoring en evaluatie plaats om effecten in de praktijk te meten en de uitkomsten van het onderzoek te waarborgen.
4. "Bij molens van deze lengte valt de eigen frequentie van de molen samen met de periode van de golf die tegen de buis aan slaat". Daardoor ontstaat resonantie in de paal, die sterke trillingen veroorzaakt. Resonantie is een killer van constructies en vissen.	4. Bevoegd gezag is zich bewust van het feit dat windmolens niet het eeuwige leven hebben en dat er door diverse oorzaken slijtage optreedt. Een windmolenpark heeft daardoor een technische levensduur van ongeveer 20 jaar. Om deze reden heeft de vergunning een geldigheidsduur van 20 jaar. Voor het overige wordt de inspraak ter kennisgeving aangenomen.
5. Het werkelijk geleverde gemiddeld vermogen van een windturbinepark ligt tweederde lager dan het maximumvermogen terwijl dat laatste altijd wordt weergegeven.	5. De 'grootte' van een windturbinepark wordt altijd uitgedrukt in het opgestelde vermogen, i.e. het vermogen dat het windturbinepark maximaal kan leveren. Dit is in analogie met conventionele centrales, welke ook niet altijd op maximaal vermogen hoeft te draaien. Bij de berekening van het aantal huishoudens dat door het windturbinepark van stroom kan worden voorzien wordt altijd rekening gehouden met het daadwerkelijk geleverde vermogen. Dit is berekend uit het opgestelde vermogen, de lokale windcondities en de technische beperkingen zoals uitval of onderhoud van windturbines.
6. De overdracht van stroom van een offshore energie producent naar een verwijderd punt waar de stroom uiteindelijk wordt gebruikt leidt ertoe dat een belangrijk percentage van de elektriciteit verloren gaat, waardoor de emissie van CO2 die wordt toegeschreven aan het stroomgebruik nog toeneemt. Academici van de universiteit van Cardiff hebben berekend dat 80% van de opgewekte stroom wordt verspild voordat het eindpunt is bereikt.	6. Bij het transport en de omzetting van welke vorm van energie dan ook vinden altijd verliezen plaats. Het is zaak om deze verliezen zoveel mogelijk te beperken. Voor windturbineparken die ver offshore liggen wordt bijvoorbeeld de mogelijkheid van hoog-voltage gelijkstroom kabels onderzocht waarvoor de verliezen kleiner kunnen worden.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
7. Inspreker heeft zorgen over de effecten van onderwatergeluid.	7. Tijdens het vergunningsproces heeft een nauwkeurige analyse plaatsgevonden van de effecten van de aanleg-, exploitatie- en verwijderingsfase van de aangevraagde windturbineparken op grond van ecologie, scheepvaart, luchtvaart en mijnbouw. Wanneer er significante effecten op zouden treden, is het betreffende windturbinepark niet vergund. Door deze analyse is de zekerheid verkregen dat de vergunde windparken samen niet leiden tot significante effecten op elk van de hiervoor genoemde gronden. Tevens is in het MEP opgenomen dat nader onderzoek naar de effecten van onderwatergeluid wordt uitgevoerd.
8. Inspreker vindt de cumulatieve effecten van heien te veel.	8. Om de cumulatieve effecten van heien zoveel mogelijk te voorkomen, zijn voorschrift 6 lid 5 en 6 opgenomen. Bevoegd gezag is van mening dat hiermee significante, negatieve effecten voorkomen worden.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Volnummer: 8	Afzender: Centraal Nautisch Beheer Mvr. A. Kee Postbus 19406 1000 GK Amsterdam
Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1. Door de versnippering van windturbineparken op de Noordzee draagt het park niet bij aan een duidelijk en veilig verkeersbeeld voor de internationale zeescheepvaart.	1. In het MER en bij het beoordelen van de aanvraag wordt rekening gehouden met de cumulatieve effecten op de scheepvaartveiligheid van meerdere windparken. Zie hoofdstuk 3 van het besluit.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
2. Om het bestaande veiligheidsniveau op de Noordzee te handhaven zou er een grotere veiligheidszone dan 500m moeten worden aangehouden. De 500m heeft betrekking op de zogenaamde "single structures", zoals kunstmatige eilanden. In verband met het zeeoppervlak van windturbineparken zou het als "multiple structure" moeten worden beschouwd, waarbij een veiligheidszone van 500 m. volstrekt ontoereikend is.	2. Op basis van de geldende internationale wetgeving mag een kuststaat rond een installatie in de EEZ geen veiligheidszone instellen groter dan 500 meter (Artikel 60 lid 5 VN Zeeverdrag). Binnen IMO zijn onderhandelingen gaande over een aanvullende veiligheidszone voor multiple structures. Dit heeft bij de 55ste vergadering van het IMO Subcommittee on Safety of Navigation geleid tot instelling van een Correspondence Group. Indiening van een voorstel tot amendering van het VN-Zeeverdrag is binnen afzienbare tijd nog niet te voorzien.
3. Het windturbinepark gaat ten koste van een veilig, vlot en betrouwbaar scheepvaartverkeer. Belanghebbende refereert aan de rapporten: 'Nautische Visie windturbineparken op zee' en 'Required manoeuvring space for vessels at sea speed', die als onderbouwing ten grondslag liggen aan de zienswijze.	3. Voor de reactie van het bevoegd gezag op het rapport 'Nautische Visie Windturbineparken op Zee' verwijst het bevoegd gezag naar volnummer 14. Voor de reactie op het STC Report verwijst het bevoegd gezag naar de onderstaande beantwoording.
Bijlage 1, STC Report Required manoeuvring space for vessels at sea speed. Conclusie 1: Om veilig te kunnen manoeuvreren volgens de Internationale Voorschriften ter voorkoming van aanvaringen op zee is een afstand van ten minste 2 nautische mijl tot grote objecten vereist voor schepen die varen op zeesnelheid. (NB Conclusie 2 en 3 van dit rapport hebben geen relatie tot de voorliggende vergunningaanvraag.)	In het rapport worden situaties gesimuleerd die niet vergelijkbaar zijn met de situatie waar de voorliggende vergunningaanvraag betrekking op heeft. Tevens blijkt uit het rapport niet welke maatregelen de kapitein heeft genomen om de manoeuvre uit te voeren (zoals de gekozen roerhoek en snelheid).

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Volnummer: 9	Afzender: Koninklijk Nederlands Watersport Verbond Mevrouw L.M. Polet - de Vreeze Postbus 2658 3430 GB Nieuwegein
Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1. Belanghebbende sluit zich aan bij de 'Nautische Visie Windturbineparken op Zee', versie juni 2008.	1. Voor de reactie van het bevoegd gezag op het rapport 'Nautische Visie Windturbineparken op Zee' verwijst het bevoegd gezag naar volnummer 14.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
2. De windturbineparken liggen direct tegen aangrenzende scheepsverkeerroutes en veroorzaken daarmee een grotere vaardichtheid in die routes. Belanghebbende vindt dat ook tussen windturbineparken en verkeersroutes ruime, bevaarbare zones nodig zijn, die ook uitwijk- en manoeuvreerruimte bieden aan de grote scheepvaart.	2. De windmolenparken zijn buiten de 12 mijl zone geprojecteerd. Het aandeel recreatievaart maakt daar geen substantieel deel van de totale scheepvaart uit. Door de aanleg van een of meerdere windparken resteren voldoende vaarmogelijkheden voor recreatievaart. Er blijven voldoende alternatieve vaarroutes buiten de zeescheepvaarroutes bestaan.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Volgnummer: 10	Afzender:	Airtricity Holdings Limited Ir A. Verbeek Airtricity House, Ravenscourt Office Park, Sandyford Dublin 18, Ireland
-----------------------	------------------	--

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1. Zienswijze met betrekking tot de overwegingen van het ontwerpbesluit: 1.1 Veiligheidszone scheepvaart. Het moet mogelijk zijn om schepen tot de veiligheidszone rond het park toe te staan voor uitvoering van het monitoring- en evaluatieprogramma. Hetzelfde geldt voor schepen in nood met toestemming van de Kustwacht;	1.1 Deze zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het besluit onder 3.1.6. Onderhouds- en onderzoeksschepen van derdebelanghebbenden bij een windturbinepark zullen ook uitgezonderd worden op het verbod tot toegang tot het windturbinepark en veiligheidszone. Het besluit tot instelling van een veiligheidszone is een apart besluit, waarin dit zal worden opgenomen.
1.2 Windparken in bestaande situatie. Pag. 24: onder "Cumulatie andere windparken" aangegeven dat in het MER rekening is gehouden met cumulatie van effecten van de gerealiseerde parken Prinses Amalia Windpark en OWEZ en de nog te realiseren windparken van 1.000 MW gezamenlijk vermogen in een geclusterde en versnipperde variant. Op pag. 28 onder het kopje "Cumulatie" een zin toevoegen waaruit blijkt dat het Prinses Amalia Windpark en OWEZ zijn meegenomen als bestaande situatie. Laatste alinea pagina 33 en pagina 34, onder kopje "Overwegingen omtrent cumulatie": beide voorgaande passages ook daar opnemen;	1.2 Bevoegd gezag is van mening dat hetgeen op pag. 36 van de ontwerpbeschikking onder Overwegingen omtrent advies Commissie m.e.r. is opgenomen afdoende is.
1.3 Natura 2000 gebieden. De weergave van Natura 2000-gebieden in de laatste alinea van pag 23 is niet juist. Voorstel om deze zin te verwijderen;	1.3 Bevoegd gezag is van mening dat de weergave in de ontwerpbeschikking juist is en ziet geen reden deze te verwijderen.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1.4 Betrouwbaarheid resultaten MER. Pag. 25, laatste twee alinea's: hier moet niet de indruk worden gewekt dat de opmerking over de betrouwbaarheid van de resultaten van het MER in het licht van de kennisleemten die bestaan overgenomen is uit de MER. De passage zou moeten worden opgenomen onder 3.4.4. of uit de tekst zou duidelijk moeten blijken dat het een opmerking van de Staatssecretaris betreft;	1.4 Deze alinea's zijn overgenomen uit het MER.
1.5 Verduidelijking pagina 27. Op pag. 27 de verwijzing naar paragraaf 3.4.5 wijzigen in 3.4.4. De zin "Habitatverlies voor kolonievogels ..." op pag. 27 wijzigen in: "Habitatverlies, i.c. het verlies van foerageergebied, voor kolonievogels is verwaarloosbaar klein, zodat er geen effecten op populatieniveau kunnen optreden. Ook hierdoor zijn significante effecten uitgesloten.";	1.5 Het besluit is hierop aangepast.
1.6 Cumulatie van effecten op zeezoogdieren. De wijze waarop onderaan pag. 34 wordt verwezen naar de aanwas van zeehonden afkomstig uit andere gebieden is niet juist. De aanwas uit andere gebieden staat juist los van de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden zelf, waardoor verstoring van die aanwas ook niet kan leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van die gebieden. Passage op pag. 34/35 aanpassen;	1.6 De constatering van inspreker is onjuist. De natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden kunnen ook mede bepaald worden door processen die zich buiten het Natura 2000-gebied afspelen (externe werking).
1.7 Cumulatie van effecten op de Kleine Mantelmeeuw in Zwanenwater en Pettemerduinen. Pag. 35: tekst over cumulatie van effecten op de Kleine Mantelmeeuw in Zwanenwater en Pettemerduinen aanvullen;	1.7 Zie antwoord onder 1.5

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT W&B-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1.8 Overwegingen omtrent cumulatie. Paragraaf 3.4.4. onder "Overwegingen omtrent cumulatie": het park Tromp Binnen ook vermelden. Daarnaast ook inmiddels drie in ontwerp vergunde parken Bard, EP en GWS meenemen;	1.8 In paragraaf 3.4.5 van het definitief besluit onder 'Overwegingen omtrent cumulatie' is nader toegelicht hoe en waarom de volgorde van afhandeling van vergunningaanvragen heeft plaatsgevonden. Voor het antwoord op deze zienswijze wordt u daarnaar verwezen. Aangezien de in de zienswijze genoemde windturbineparken in de cumulatieve volgorde na windturbinepark Den Helder 1 staan, dient in de berekening van cumulatieve effecten voor Den Helder 1 geen rekening gehouden te worden met de gecumuleerde effecten van deze in de zienswijze genoemde parken.
1.9 Toetsingskader ecologie. Voorlaatste alinea pag. 6: genoemd toetsingskader is voor Den Helder I niet relevant. Daarom weglaten;	1.9 Op pagina 6 staat het toetsingskader omschreven. Dit houdt geen beoordeling van het onderhavige windpark in. Deze beoordeling vindt plaats in paragraaf 3.4.
1.10 Monitoring en evaluatie. Pag. 38 laatste alinea: het bewaken van de cumulatieve effecten van toekomstige parken is geen taak voor Airtricity maar van het bevoegd gezag.	1.10 Deze inspraak van Airtricity is niet terug te vinden in het ontwerp besluit. Het bewaken van de cumulatieve effecten van toekomstige parken is inderdaad een taak voor het bevoegd gezag.
2. Zienswijzen ten aanzien van de voorschriften 2.1 Voorschrift 1 b. De aanvulling op de passende beoordeling van 1 juni is niet opgenomen;	2.1 De constatering in de zienswijze is juist. Deze zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het besluit onder Voorschrift 1b.
2.2 Voorschrift 3.2 Transformatorstation. Eén trafostation wijzigen in twee trafostations;	2.2 De constatering in de zienswijze is juist. Deze zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het besluit onder Voorschrift 3.2.
2.3 Voorschrift 6.1 Bankgarantie. De bankgarantie gedurende de gehele operationele periode ten bate van de verwijdering leidt tot aanzienlijke kosten. De overheid zou moeten overwegen om de garantie geheel of gedeeltelijk op zich te nemen. Een alternatief is wellicht een fonds waarin Airtricity jaarlijks een bedrag stort of een Parent Company Garanty;	2.3 Deze zienswijze wordt ter kennisgeving aangenomen. De bankgarantie als opgenomen in voorschrift 6.1 blijft gehandhaafd.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT W&B-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
2.4 Voorschriften 6.5, 6.6. en 6.8. Dit zijn vergaande beperkingen. Voorstel om toe te voegen dat de Staatssecretaris eveneens alsnog toestemming kan geven voor het heien van meerdere parken in één seizoen en/of de periode waarin niet geheid mag worden kan bekorten indien uit de uitkomsten van het monitorings- en evaluatieprogramma blijkt dat de effecten van het heien dermate gering zijn dat geen grond voor deze beperking aanwezig is;	2.4 Dit is al opgenomen op blz. 39 van het ontwerp besluit: "Als resultaten van Monitoring- en Evaluatieprogramma's van derden c.q. onderzoeken van kennisinstellingen hiertoe aanleiding geven kan het bevoegd gezag besluiten de voorschriften ten aanzien van de desbetreffende aspecten aan te passen."
2.5 Voorschrift 9.4 Rekening houden met mijnbouwvergunninghouder. "al het mogelijke" vervangen door "alles wat redelijkerwijs mogelijk is".	2.5 Mede op grond van eerder ingediende zienswijzen op andere ontwerpbesluiten is de formulering van voorschrift 9.4 aangepast in "Vergunninghouder is verplicht al het mogelijke te doen om te voorkomen dat mijnbouwvergunninghouders ten gevolge van het gebruik van de vergunning schade lijden. De vergunninghouder dient hiertoe rekening te houden met verleende winningsvergunning(en), in het bijzonder met een goedgekeurd winningsplan, in het herziene inrichtingsplan".
2.6 Voorschrift 14 Procedure voor stilzetten turbines. Onduidelijk is welke omstandigheden worden bedoeld. Het is van belang dat in beide onderdelen een nadere specificatie van de omstandigheden wordt opgenomen.	2.6 Mede naar aanleiding van eerder ingediende zienswijzen op andere ontwerpbesluiten is voorschrift 14 geherformuleerd. In voorschrift 14 wordt de vergunninghouder gevraagd om een procedurebeschrijving bij het stilzetten van de windturbines. In de procedurebeschrijving dient te worden aangegeven onder welke omstandigheden de vergunninghouder over gaat tot het stilzetten van de turbines. Bij vogeltrek moet gedacht worden aan de situatie die zich 1 of 2 keer per jaar kan voordoen in het geval een grote vogeltrek waarneembaar is op de radar en de Luchtmacht haar vliegtuigen aan de grond houdt. In ieder geval dient deze procedure te worden gevolgd op last van het bevoegd gezag of op bevel van de Kustwacht in het geval van nood en veiligheidssituaties. Het is aan vergunninghouder deze procedure nader invulling te geven.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT Wbr-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
2.7 Voorschrift 16 M&E programma. Aan elke goedkeuring van het bevoegd gezag moet een termijn van bijvoorbeeld vier weken worden gekoppeld waarin het bevoegd gezag zal reageren of er moet een bepaling worden opgenomen dat er na overschrijding van die termijn sprake is van goedkeuring.	2.7 De voorgestelde wijziging zal nu niet opgenomen worden in de voorschriften. Na het nemen van het definitief besluit zal in overleg met de vergunninghouders een procedurebeschrijving ten aanzien van de behandeling van het gestelde in de vergunningvoorschriften worden opgesteld. Het bevoegd gezag houdt voor de goedkeuring van de ingediende plannen rekening met een termijn van 6 weken.
2.8 Voorschrift 16.9 Aanvullende eisen op basis van (tussen) resultaten van het M&E programma Niet duidelijk is welke eisen het kan betreffen en wanneer deze gesteld kunnen worden. Er is meer duidelijkheid gewenst.	2.8 Op blz. 39 van het ontwerp besluit staat dat het bevoegd gezag het recht behoudt om, na overleg met de initiatiefnemer, op grond van voortschrijdend inzicht, wijzigingen in de voorschriften aan te brengen evenals wijzigingen in de (bestuurlijke) organisatie, financieringsstructuur en opzet van het Monitoring- en Evaluatieprogramma. Omdat hier sprake is wijzigingen op basis van voortschrijdend inzicht kan dit niet op voorhand nader worden gespecificeerd.
2.9 Voorschrift 24 Maximale termijn van 3 jaar voor aanvang operationele periode. De daar genoemde termijn zou gekoppeld moeten worden aan het onherroepelijk worden van de vergunning en niet aan het verkrijgen van de definitieve.	2.9 Er is gekozen voor een termijn van 3 jaar na het verkrijgen van een niet-onherroepelijke vergunning, om zo maximale duidelijkheid te scheppen in bestaande ruimteclaims en langdurige grote ruimteclaims op de Noordzee te beperken. De datum waarop een vergunning onherroepelijk wordt is van te voren niet vast te stellen en geeft daarom onduidelijkheid over de ruimteclaim voor andere potentiële Noordzeegebruikers. Indien de vergunninghouder na 3 jaar kan aantonen dat de bouw van het park in gang is gezet maar het park nog niet operationeel is kan de vergunning op verzoek overigens verlengd worden.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT Wbr-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
3. Zienswijzen t.a.v. monitoring van effecten van het windturbinepark in algemene zin. 3.1a Kostenimplicaties niet te overzien. Aan de onderzoeksvoorschriften hangen soms voorwaarden waarvan de kostenimplicaties niet zijn in te schatten, maar die wel aanzienlijk en onevenredig bezwarend kunnen zijn;	3.1a Het onderzoeksprogramma is wel degelijk gebaseerd het MER en de passende beoordeling; deze zijn terug te vinden in bijlage 1. De initiatiefnemer kan in haar MEP een voorstel doen voor de methodiek en frequentie, zolang de voorgestelde onderzoeksfrequentie statistisch voldoende betrouwbaar resultaat geeft en de uitkomsten binnen het park in de tijd en de uitkomsten tussen de verschillende parken met elkaar vergelijkbaar blijven. Bevoegd gezag zal dit voorstel conform voorschrift 16 beoordelen. Aan de hand van dit voorgestelde MEP kan de initiatiefnemer een kosteninschatting maken.
3.1b Te breed en algemeen beschreven onderzoeksprogramma. Het monitorings- en evaluatieprogramma is te breed en algemeen omschreven en erg kostbaar. In feite legt het programma de niet reële verplichting op om vrijwel alle denkbare ecologische effecten te onderzoeken	3.1b Het onderzoeksprogramma is wel degelijk gebaseerd het MER en de passende beoordeling; deze zijn terug te vinden in bijlage 1. De initiatiefnemer kan in haar MEP een voorstel doen voor de methodiek en frequentie, zolang de voorgestelde onderzoeksfrequentie statistisch voldoende betrouwbaar resultaat geeft en de uitkomsten binnen het park in de tijd en de uitkomsten tussen de verschillende parken met elkaar vergelijkbaar blijven. Bevoegd gezag zal dit voorstel conform voorschrift 16 beoordelen. Aan de hand van dit voorgestelde MEP kan de initiatiefnemer een kosteninschatting maken.
3.1c Onderzoeksvoorstellen zijn geformuleerd die niet de gewenste resultaten op kunnen leveren. Het monitorings- en evaluatieprogramma ontbeert een voldoende uitgewerkte aansluiting met de wetenschappelijke empirische ecologische onderzoekspraktijk	3.1c Deze constatering is onjuist; op blz. 53 van het ontwerp besluit staat: "In het monitoring- en evaluatieplan dient door de vergunninghouder in beeld gebracht te worden welk bestaand onderzoek er aan ieder onderzoeksonderwerp plaatsvindt. Voor ieder onderwerp dient hierbij aangegeven te worden of er in het kader van het monitoringsprogramma bij dit bestaande onderzoek aangesloten kan worden. "

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
<p>3.1d Voorstel voor een andere basis en opzet van het M&E programma. Airtricity stelt voor dat een onderzoeksprogramma wordt opgezet door een geschikte onderzoeksinstelling (of een samenwerkingsverband) in opdracht van de overheid, waarbij de benodigde gegevens afkomstig kunnen zijn van het park Den Helder I. Dat programma zou gekoppeld moeten worden aan de vergunning voor dit park. In de vergunning kan een beschrijving op hoofdlijnen van een programma worden opgenomen. Daarmee wordt voorkomen dat nu overhaast iets wordt opgelegd dat geen bevredigende resultaten kan opleveren en dat eindeloze discussies gaan ontstaan over de wijze waarop de nu opgelegde onderzoeken ingericht en uitgevoerd moeten worden.</p>	<p>3.1d Het bevoegd gezag is zich hiervan bewust. Echter, het is nog onbekend welke parken daadwerkelijk gebouwd gaan worden. Aan alle initiatiefnemer zijn daarom min of meer dezelfde monitoringsvoorschriften opgelegd. Nadat bekend is welke parken daadwerkelijk gebouwd gaan worden, kan in overleg met het bevoegd gezag en de andere initiatiefnemers afspraken gemaakt worden voor samenwerking. Daarnaast wordt momenteel binnen de overheid nagedacht over de organisatie van het monitorings- en evaluatieprogramma. Mogelijk kan blijken dat het bevoegd gezag hierin een voortrekkersrol kan vervullen. De meet- en monitoringsverplichtingen van de verschillende parken kunnen overlap vertonen. Het bevoegd gezag oriënteert zich op dit punt nog nader.</p>
<p>4. Zienswijzen ten aanzien van de onderdelen uit het M&E programma (Bijlage 1). 4.1 Onderwatergeluid ten gevolge van heien. Er is nog geen model beschikbaar dat gekalibreerd en gevalideerd kan worden. Ook is de aanduiding "voldoende gedetailleerd beeld van de propagatie" voor velerlei invulling vatbaar en heeft het een open einde. Er is sprake van uitgebreid wetenschappelijk onderzoek dat de omvang van het vaststellen van de effecten van de aanleg van het park te boven gaat en erg kostbaar is. Wel kunnen de metingen van Den Helder I bijdragen aan de vorming van een model. Het voorstel is om gerichte en goed afgebakende metingen te verrichten in de context van een breder opgezet onderzoeksprogramma.</p>	<p>4.1 De initiatiefnemer kan in haar MEP een voorstel doen voor aanpassing van de methodiek en frequentie, zolang de voorgestelde onderzoeksfrequentie statistisch voldoende betrouwbaar resultaat geeft en de uitkomsten binnen het park in de tijd en de uitkomsten tussen de verschillende parken met elkaar vergelijkbaar blijven. Bevoegd gezag zal dit voorstel conform voorschrift 16 beoordelen. Door het Rijk wordt nagedacht over een andere organisatie voor de monitoring en evaluatie. Daarnaast wordt momenteel binnen de overheid nagedacht over de organisatie van het monitorings- en evaluatieprogramma. Mogelijk kan blijken dat het bevoegd gezag hierin een voortrekkersrol kan vervullen. De meet- en monitoringsverplichtingen van de verschillende parken kunnen overlap vertonen. Het bevoegd gezag oriënteert zich op dit punt nog nader.</p>

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
<p>4.2 Geluidsmeting operationeel windturbinepark. Vraag is waarom meting continu gedurende een jaar nodig is. Metingen gedurende kortere perioden bij verschillende omstandigheden zouden dezelfde informatie kunnen opleveren tegen lagere kosten en ook komen gegevens van andere parken beschikbaar.</p>	<p>4.2 De initiatiefnemer kan in haar MEP een voorstel doen voor aanpassing van de methodiek en frequentie, zolang de voorgestelde onderzoeksfrequentie statistisch voldoende betrouwbaar resultaat geeft en de uitkomsten binnen het park in de tijd en de uitkomsten tussen de verschillende parken met elkaar vergelijkbaar blijven. Bevoegd gezag zal dit voorstel conform voorschrift 16 beoordelen.</p>
<p>4.3 Effecten van heien op vis. Feitelijk gaat het hier om twee separate onderzoeken. De gangbare vissurveys die door IMARES worden gebruikt zijn niet voor dit doel ontwikkeld en niet geschikt. De heterogeniteit in vissoorten is bovendien dermate groot dat het niet mogelijk zal zijn met het voorgestelde onderzoek een enigszins betrouwbaar beeld te verwerven. Het op diverse plekken gevangen zetten van vis is een onderzoek dat een grote voorbereidingsinspanning vergt wil het tot resultaten kunnen leiden waar werkelijk kennis uit wordt opgedaan.</p>	<p>zie antwoord onder 4.2</p>
<p>4.4 Monitoring vermijdingsgedrag bruinvissen. Dit betreft een kostbaar, zeer lang en intensief programma waarbij tal van vragen rijzen over opzet, intensiteit en te verwachten resultaten. Het voorstel is om het onderzoek te beperken tot het doen van directe waarnemingen in het park door biologen op het moment dat ook andere waarnemingen worden gedaan.</p>	<p>zie antwoord onder 4.2</p>
<p>4.5 Vaststellen migratieroutes zeehonden. Het betreft algemeen onderzoek naar migratieroutes dat niet binnen een korte termijn kan worden uitgevoerd en slechts zijdelings met Den Helder I verband houdt. Daarom voorstel voor een gericht en afgebakend onderzoek, gekoppeld aan het verzamelen van waarnemingen bij de aanleg van meerdere parken (vanuit een breder onderzoeksprogramma ingestoken).</p>	<p>zie antwoord onder 4.2</p>

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
4.6 Monitoring zeevogels in relatie tot het windturbinepark. Niet duidelijk is of het onderzoek gericht is op daadwerkelijk verwachte effecten. Voorstel om een veel gerichter onderzoek naar specifieke soorten en omstandigheden op te zetten nadat eerst is afgebakend wat daadwerkelijk nuttig is om te onderzoeken uitgaande van en in aansluiting op de resultaten en bevindingen van vergelijkbaar (inter)nationaal onderzoek in andere parken.	zie antwoord onder 4.2
4.7 Fluxmetingen zeevogels en koloniebroeders. Het gestelde met betrekking tot onderdeel 4.6 geldt eveneens voor fluxmetingen zeevogels en koloniebroeders.	zie antwoord onder 4.2
4.8 Ontwijkgedrag zeevogels en koloniebroeders / metingen slachtoffers. Het gestelde met betrekking tot onderdeel 4.6 geldt eveneens voor ontwijkgedrag zeevogels en koloniebroeders/metingen slachtoffers;	zie antwoord onder 4.2
4.9 Ruimtelijke verspreiding koloniebroeders. Ook dit is een algemeen ecologisch onderzoek dat ten onrechte wordt opgelegd. Bovendien staat nog helemaal niet vast dat deze vogels ook daadwerkelijk in enige omvang voorkomen in (de nabijheid van) het park. Het algemene onderzoek zou eventueel kunnen passen in een breder programma waaraan Airtricity zou kunnen bijdragen. Pagina 59: onder kopje te gebruiken methodes "beide soorten" wijzigen in "deze soort".	zie 4.1 Het voorstel van wijzigen op blz. 59 zal in het besluit worden opgenomen.
4.10-4.11 Effecten op de luchtvaart (incl. radardekking, telecommunicatie) en scheepvaart (incl. radarverstoring). De verwachte resultaten en te leveren inspanningen zijn dermate summier omschreven dat veel ruimte bestaat voor interpretatie. Een duidelijkere specificatie is gewenst.	RWS heeft zeer recent een studie laten uitvoeren naar de monitoring en evaluatie die op dit gebied nog plaats moet vinden. Zie rapport Movares 2009, 'Verstoring van radar- en radiosignalen als gevolg van windparken op zee, Overzicht onderzoeksresultaten en resulterend monitorings- en evaluatievoorstel'. Een exemplaar van dit rapport wordt naar elke initiatiefnemer verzonden.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Volgnummer: 11	Afzender:	Vissenbescherming
		Mvr. Miriam Dekker Postbus 26 2100 AA HEEMSTEDÉ
Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:	
1. De realisatie van de in ontwerp vergunde parken hebben volgens belanghebbende aanzienlijke negatieve gevolgen. Het gaat met name om het geluid dat wordt veroorzaakt door het heien van monopiles voor de windmolens. Uit het MER valt te lezen dat het geluidshinder geen effecten op het populatieniveau zal hebben. Om dat populatieniveau te bereiken zijn honderdduizenden vissen nodig. Belanghebbende vraagt zich af of de tienduizenden vissen die er wel aan lijden geen reden is om te kijken of de aanleg niet op een andere manier kan gebeuren.	1. Tijdens het vergunningsproces heeft een nauwkeurige analyse plaatsgevonden van de effecten van de aanleg-, exploitatie- en verwijderingsfase van de aangevraagde windturbineparken op grond van ecologie, scheepvaart, luchtvaart en mijnbouw. Wanneer er significante effecten op zouden treden, is het betreffende windturbinepark niet vergund. Door deze analyse is de zekerheid verkregen dat de vergunde windparken samen niet leiden tot significante effecten op elk van de hiervoor genoemde aspecten.	
2. Uit de documenten behorende bij het park Den Helder I wordt niet duidelijk hoe ernstig de hinder voor vissen zal zijn. In het ontwerpbesluit wordt aandacht gegeven aan een aantal zeedieren. De effecten op de overige dieren die niet beschermd zijn in het kader van de Vogel- en habitatrictlijn worden in het ontwerpbesluit en de onderliggende documenten niet goed onderzocht. Belanghebbende vindt dit onaanvaardbaar en een grote tekortkoming van het ontwerpbesluit.	2. Bevoegd gezag heeft binnen het kader van de Wbr en Vogel- en Habitatrictlijn een inschatting gemaakt van de effecten van windturbineparken op vogels, vissen en zeezoogdieren. Daarnaast is in het MER onderzoek gedaan naar de effecten op de algemeen voorkomende soorten zoals kabeljauw, haring, schelvis en verschillende platvissoorten. Hieruit bleek dat er geen sprake is van significante negatieve effecten.	
3. Bevoegd gezag moet rekening houden met de intrinsieke waarde van dieren zoals ook in de Flora- en Faunawet staat. Onderzocht moet worden of de mens alternatieve mogelijkheden heeft om deze doeleinden te realiseren.	3. De Flora- en Faunawet is niet van toepassing buiten de 12-mijlszone. Bevoegd Gezag is gehouden om een beslissing te nemen op de aanvraag zoals die door de initiatiefnemer is ingediend en kan de initiatiefnemer niet verplichten tot het hanteren van bijvoorbeeld een alternatieve bouwmethode. Voor de windparken worden maatregelen genomen om nadelige gevolgen vanwege het heien bij voorbaat te voorkomen (beperking heiperiode en het voorkomen van cumulatie van heiwerkzaamheden). Voor zover door initiatiefnemer een alternatieve bouwmethode is aangevraagd, baseert het bevoegd gezag het besluit op deze alternatieve bouwmethode.	

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
4. Op pagina 145 van het document 'Development of a framework for Appropriate Assessments of Dutch offshore windfarms' staat een bewering die niet onderbouwd wordt, namelijk dat vissen in het algemeen geacht worden zich te verwijderen van een heillocatie.	4. Uit het MER blijkt dat er geen sprake is van negatieve significante effecten op vissen. Tevens heeft het Bevoegd Gezag op grond van het voorzorgsbeginsel helvoorschriften opgelegd om de effecten van heien op vislarven zoveel mogelijk te beperken.
5. In de onderliggende stukken worden wel verjaagtechnieken voor zeezoogdieren vermeld, maar niet voor vissen. In het uiteindelijke besluit zou moeten worden aangegeven hoe ook vissen op een goede en effectieve manier op een zodanige afstand kunnen worden gehouden van een heilinstallatie dat zij van het heien geen gezondheidsschade oplopen. Tot op 50 km afstand kan het geluid van heien het gedrag van vissen beïnvloeden, zo bleek uit onderzoek van ecologen (extern). Nader onderzoek hiernaar is dringend nodig.	5. Dit is in het Monitorings- en Evaluatieprogramma opgenomen. Doel hiervan is het vaststellen van het voorkomen van vis in het plangebied in relatie tot heiactiviteit. Daarnaast dient de vissterfte in relatie tot de afstand van de heillocatie te bepaald te worden.
6. Belanghebbende is verheugd dat voor de aanvraag Tromp Binnen de techniek van een gravity base structure wordt gebruikt. Belanghebbende stelt dat ook bij Den Helder 1, Brown Ridge Oost en Beaufort een funderingstechniek die zo min mogelijk overlast veroorzaakt verplicht moet worden gesteld ipv heien toe te staan.	6. Bevoegd gezag heeft de vergunningaanvragen, zoals opgesteld door de initiatiefnemer, beoordeeld op significante ecologische effecten. Alleen wanneer negatieve effecten uitgesloten konden worden, zowel individueel als cumulatief, is tot vergunningverlening overgegaan. Bevoegd Gezag is daarnaast gehouden om een beslissing te nemen op de aanvraag zoals die door de initiatiefnemer is ingediend en kan de initiatiefnemer niet verplichten tot het hanteren van bijvoorbeeld een alternatieve bouwmethode.
7. In de ontwerpbesluiten van de toegekende aanvragen wordt volgens belanghebbende te weinig aandacht besteed aan de effecten op vissen van de geluidsoverlast van operationele windparken. In de ontwerpbesluiten wordt er te makkelijk geconcludeerd dat die effecten 'wel mee vallen'. Belanghebbende acht nader onderzoek naar het gedrag van vissen bij windmolenparken in bedrijf gewenst.	7. Vanuit de kennisleerzoms zoals beschreven in het MER en de passende beoordeling is deze kennisleerzom niet naar voren gekomen en derhalve niet beschreven in het MEP. Geredeneerd vanuit het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn is bevoegd gezag niet wettelijk verplicht om hieraan onderzoek te doen. Het verstoorde gebied is t.o.v. het totale NCP zo klein dat er geen sprake zou zijn van significant negatieve effecten op populatieniveau. Bevoegd gezag neemt deze suggestie wel mee in haar overwegingen t.o.v. de lange termijn monitoring voor Wind op Zee.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Volgnummer: 12	Afzender:	Productschap Vis
		Ir. B.J. Odink Treubstraat 17 2280 AB RIJSWIJK
Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:	
1. Door de komst van windturbineparken in zee zal de visserij ernstig worden belemmerd in haar bedrijfsuitvoering en een veilige vaart. De oprichting van windparken vindt plaats in belangrijke visgebieden. Dit besluit doet afbreuk aan de economische belangen van de vissers in het gebied.	1. De windmolenparken zijn buiten de 12 mijl zone geprojecteerd. Een windpark bestaat minder dan 1% van de Nederlandse Noordzee. Door de aanleg van een of meerdere windparken resteren voldoende vaarmogelijkheden voor de bedrijfsuitvoering van visserij. Er blijven voldoende alternatieve vaarroutes bestaan.	
2. Verzocht wordt om nader te onderzoeken wat de mogelijkheden van dubbel gebruik zijn. Het veiligheidsaspect is hier van groot belang. Indien dubbel gebruik niet mogelijk is, moet gekeken worden of een combinatie van windpark en natuur een optie is. Ook moet voor de vissector duidelijker omschreven worden hoe een eventueel verlies van visgronden gecompenseerd wordt.	2. Vanuit scheepvaartveiligheidsoogpunt is het van belang dat er geen schepen in- en uit windparken varen, omdat hiermee kruisend verkeer wordt geïntroduceerd. De doorgaande scheepvaart rondom het windpark zal op basis van de Internationale bepalingen ter voorkoming van aanvaringen op zee in een aantal gevallen moeten uitwijken voor dit kruisend verkeer. Daarvoor is door het windpark geen ruimte. Daarnaast is het uitvoeren van reddingsacties in een windpark lastiger dan daarbuiten. Het gebruik van het windpark door de visserij vind ik dan ook niet aanvaardbaar. Het verlies aan visgronden door de realisatie van 950 MW in deze vergunningsverleningsronde is dusdanig klein dat dit niet voor compensatie in aanmerking zal komen.	

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
3. Belanghebbende stelt dat de Beleidsregels inzake toepassing Wbr in de EEZ het karakter dragen van een AmvB. Voor een dergelijke vorm van delegatie van regelgeving moet een wet de basis bieden. Dit is in de Wbr niet het geval.	3. Een beleidsregel is een bij besluit vastgestelde algemene regel voor de afweging van belangen, de vaststelling van feiten of de uitleg van wettelijke voorschriften bij het gebruik van een bevoegdheid van een bestuursorgaan. De vergunningverlening voor windturbineparken op de Noordzee vindt zijn grondslag in de Wet beheer rijkswaterstaatswerken. Ter nadere specificering van de Wbr voor installaties in de Noordzee zijn de Beleidsregels inzake toepassing Wbr op installaties in de exclusieve economische zone vastgesteld. Deze beleidsregel knoopt aan bij bestaande bevoegdheden en de daarvoor geldende wettelijke regels en heeft dus niet het karakter van een AmvB.
4. Belanghebbende stelt dat het bevoegd gezag geen bevoegdheid heeft tot het verlenen van vergunningen voor windparken. Conform art. 5 van de Beleidsregels wordt rekening gehouden met andere op de Noordzee betrekking hebbende plannen en gebiedsaanwijzingen, waaronder die op grond van de Wet ruimtelijke ordening. De Planologische Kernbeslissing Near Shore Windpark is een dergelijke gebiedsaanwijzing en is nooit officieel herroepen. Deze PKB sluit de bouw van andere windparken uit.	4. Deze PKB waar belanghebbende naar verwijst (Kamerstukken II 2000/2001, 27 041) is uitgevaardigd op grond van de Wro. De Wro geldt niet in de Exclusief Economische Zone. De ontwerpbesluiten waar belanghebbende haar zienswijze op geeft, zijn allen gesitueerd in de EEZ. De PKB en het daarin neergelegde moratorium hebben dan ook geen betrekking op de vergunningaanvragen in de ontwerpbesluiten waar belanghebbende nu haar zienswijze over heeft ingediend.
5. Visserij schepen zijn niet verplicht om na 2014 AIS aan boord te hebben, terwijl dit wel de schepen zijn die met name in de kustzone actief zijn. Het bevoegd gezag mag de verkeersveiligheid niet laten afhangen van het AIS gebruik.	5. Visserij schepen met een lengte kleiner dan 15 meter zijn inderdaad niet verplicht om AIS aan boord te hebben. Het aantal kleine vissersschepen dat zich buiten de 12 NM uit de kust begeeft waar de windparken aangevraagd zijn is echter beperkt (0-9 schepen per 1000km ²), zo blijkt uit het Vonovi onderzoek [Scheepvaartverkeer op het Nederlands deel van de Noordzee over de periode 1999-2001 op basis van dagvluchten (figuur F-5 visserij)].

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
6. In de berekeningen van de kansen op een aanvaring/aandrijving is niet gekeken naar de cumulatieve kans. Als belanghebbende deze berekening nog eens doorredeneert, bedraagt de kans op een aanvaring/aandrijving gemiddeld 138% per jaar.	6. Belanghebbende stelt onterecht dat in de berekening van de kansen op een aanvaring/aandrijving niet is gekeken naar de cumulatieve kans. De MER beschrijft in navolging van de richtlijnen de cumulatieve kans op aanvaring, aandrijving en uitstroom van chemicaliën. Het bevoegd gezag heeft bij haar overweging omtrent cumulatieve effecten rekening gehouden met de andere aanvragen voor windparken die momenteel in procedure zijn. Daarbij is de realisatie van 6000 MW geen uitgangspunt omdat dit nog niet vastgesteld lange termijnbeleid betreft. Afwegingen omtrent 6000 MW worden gemaakt in het kader van het in ontwikkeling zijnde Nationaal Waterplan.
7. In het MER wordt er niet inhoudelijk ingegaan op de hulp die kan worden geboden bij calamiteiten in de nabijheid van of binnen windparken; er wordt geen nadere analyse gegeven in hoeverre reddingsoperaties uitvoerbaar zijn. Ook is het geen optie om de veiligheidszone van 500m uit te breiden.	7. Het MER is door mij geaccepteerd als volledig; aanvulling van het MER is in dit stadium van de aanvraag niet meer aan de orde. Hulpverlening binnen een windpark kan worden belemmerd door de windturbines. Mede daarom wordt er geen scheepvaartverkeer (inclusief visserij) toegestaan in de windparken en is een veiligheidszone van 500 meter van toepassing, zodat de kans op SAR operaties in een windpark tot het uiterste wordt beperkt. Uitbreiden van de 500 meter zone is niet mogelijk omdat dit internationale verdragsregels zou schenden (UNCLOS).
8. Belanghebbende sluit zich aan bij de Nautische Adviesgroep, die stelt dat er minimaal 2 nm tussen de diverse parken moet liggen, zodat er voldoende ruimte overblijft om te navigeren.	8. Uit de adviezen van de Nautische adviesgroep blijkt niet dat 2 NM ruimte tussen windparken in het algemeen is geadviseerd. Het is mij onduidelijk waarom u deze veronderstelling heeft gebaseerd.
9. Belanghebbende verzoekt aan het bevoegd gezag om het voorzorgsprincipe van toepassing te verklaren op de ontwerpvergunningen.	9. Het voorzorgsprincipe is in alle besluiten gehanteerd, zie hiervoor het beschreven toetsingskader in de besluiten. Hantering van dit principe betekent echter niet dat ik geen windparken zou kunnen vergunnen; de door mij gemaakte afwegingen wijzen uit dat met toepassing van het voorzorgsprincipe vergunning mogelijk is.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
10. Belanghebbende acht het noodzakelijk dat bij nieuwe initiatieven voor plaatsing van windparken in het MER vergelijkingen worden gedaan met het Near Shore windpark op het gebied van kosten en risico's. In het MER zijn deze vergelijkingen niet opgenomen.	10. Bij het Near Shore Windpark (OWEZ) is een monitorings- en evaluatieprogramma in gang. Resultaten uit dit programma zijn en worden meegenomen in de milieueffectrapportages en de besluitvorming over toekomstige aanvragen voor windparken. Ook in de voorliggende aanvragen en MER's zijn de toen beschikbare onderzoeksgegevens van OWEZ meegenomen. OWEZ toont tot op heden geen onaanvaardbare veiligheidsrisico's. Een kostenvergelijking behoort niet tot het Wbr-toetsingskader.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Volgnummer: 13	Afzender:	Zeevisserijbedrijf K. Post BV De Akkers 40 8321 BV URK
-----------------------	------------------	---

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1. Belanghebbende is niet tegen windturbineparken, maar maakt zich zorgen over het voortbestaan van de vissoorten in de Noordzee. De hoeveelheid parken/windmolens is te hoog.	1. Tijdens het vergunningsproces heeft een nauwkeurige analyse plaatsgevonden van de effecten van de aanleg-, exploitatie- en verwijderingsfase van de aangevraagde windturbineparken op grond van ecologie, scheepvaart, luchtvaart en mijnbouw. Op basis van de passende beoordeling - en met in achtneming van artikel 6 leden 3 en 4 van de Habitatrichtlijn - is de zekerheid verkregen dat de vergunde windparken samen niet leiden tot significante effecten op elk van de hiervoor genoemde aspecten.
2. Belanghebbende vindt het ook niet terecht dat er geen overleg heeft plaatsgevonden met de visserijbedrijven.	2. Het bevoegd gezag is inderdaad niet in overleg gegaan met alle belanghebbenden. Belanghebbenden kunnen via het indienen van zienswijzen alsnog hun belangen naar voren brengen. Verder is het bevoegd gezag van oordeel dat op basis van de onderzoeken een goed inzicht is van de gevolgen van het hebben, houden, onderhouden en verwijderen van windturbines op de vissen om een oordeel over de vergunningaanvraag te hebben met afweging van alle belangen.

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
3. De windmolens van de offshore windturbineparken draaien 70% van de tijd nooit. Belanghebbende heeft niet het gevoel dat het wat oplevert, terwijl hij dat wel heeft bij de Femshaven windmolens.	3. Dit gegeven wordt ter kennisgeving aangenomen.
4. Wanneer de windmolens wel draaien, treft hij veel drijvende dode zeevogels aan.	4. zie antwoord onder 1.
5. Belanghebbende stelt schade te zullen hebben door verlies aan visgebied, het verminderen van de visstand door heien en het verdrijven van vissoorten uit hun paaigebieden.	5. Indien inspreker nadeel meent te ondervinden als gevolg van de Wbr-vergunning, bestaat de mogelijkheid een verzoek tot schadevergoeding in te dienen op grond van de Regeling nadeelcompensatie Verkeer en Waterstaat 1999 (RNC). Een verzoek om nadeelcompensatie wordt behandeld volgens de bepalingen van de RNC.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

Volgnummer: 14	Bijlage:	Nautische Visie Windturbineparken op Zee September 2008 Opsteller: J.W. Verkiel
-----------------------	-----------------	--

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
----------------------------------	----------------------------

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
1. In de overwegingen bij de locatiekeuze dienen het enorme economische belang van de zeehavens en hun aanlopen, veiligheid op zee en duurzaamheid met elkaar in balans te zijn.	1. Het toetsingskader voor de vergunningverlening voor windturbineparken is neergelegd in de Wbr en de daarop gebaseerde Beleidsregels inzake toepassing Wbr op installaties in de exclusieve economische zone. In de Beleidsregels wordt op onderdelen verwezen naar het Integraal Beheerplan Noordzee 2015 (IBN). De uitgangspunten van het IBN 2015 zijn een gezonde, veilige en rendabele zee. Het IBN biedt voor de korte termijn een afwegingskader voor diverse vormen van ruimtegebruik op zee, waaronder windenergie. De door inspreker genoemde belangen zijn in het IBN in algemene zin afgewogen. Het bevoegd gezag toetst de aanvraag voor een Wbr-vergunning. Deze toetsing dient op grondslag van de aanvraag plaats te vinden. Van locatiekeuze is bij de toetsing geen sprake meer. Bij het 'aanwijzen' van een andere locatie zou de grondslag van de aanvraag worden verlaten. Het beleid op de lange termijn richt zich op realisering van 6000 MW aan windenergie in 2020. Het kabinet zal in verband met dit lange termijn beleid, dat deel uitmaakt van het nieuwe Nationaal Waterplan, een beperkt aantal grote windenergiegebieden uitkiezen.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
2. De ideale locatie voor een windmolenpark is op een ondiepte of zandbank waar schepen toch al niet kunnen komen en waar de vaarroutes ruim vrij van blijven.	2. Het bevoegd gezag deelt de mening dat vanuit de scheepvaart gezien dit de ideale locatie is voor windturbineparken. Bij de locatiekeuze voor windturbineparken spelen echter ook andere factoren een rol, zoals (niet uitputtend): ligging ten opzichte van natuurgebieden, mijnbouwinstallaties, pijpleidingen en kabels, zandwingebieden, militaire oefenterreinen, de afstand tot de kust en aanlandingspunt van de kabel van het park en de windkracht in het gebied. Zoals aangegeven onder punt 1 wordt bij de huidige vergunningverlening de locatiekeuze overgelaten aan de aanvrager, met als beperking de uitsluitingsgebieden zoals verwoord in de Beleidsregels inzake toepassing Wbr op installaties windturbineparken in de EEZ (december 2004).
3. De verkeerssituatie op de Noordzee en met name in de aanlopen van Amsterdam en Rotterdam wordt gekenmerkt door aanzienlijke en groeiende verkeersdichtheid. Deze vaargebieden komen in nautische zin het minst in aanmerking om windmolenparken te situeren.	3. In de overwegingen omtrent de scheepvaartveiligheid in het ontwerpbesluit is de verkeersdichtheid meegenomen als factor om te bepalen hoeveel ruimte het scheepvaartverkeer nodig heeft. Over de groei in verkeersdichtheid worden verschillende uitspraken gedaan (ref. IDON Identification of Suitable Sea Areas for Wind Farms with Respect to Shipping and Safety, Dec. 2008 (DNV, Marin, Dirkwager, STC B.V. & ECN)). De impact van de huidige crisis op het aantal schepen geeft aan hoe moeilijk het is om hierover langlopende voorspellingen te doen. De verwachting van het bevoegd gezag op basis van de beschikbare informatie is dat het aantal schepen op de Noordzee niet zal toenemen maar wel de grootte van de schepen. Daarom rekent het bevoegd gezag met schepen van 400 meter lengte (grootste formaat). De toename van scheepvaartverkeer van/naar Rotterdam vanwege Maasvlakte II wordt voorzichtig geprognosticeerd op enkele procenten over de komende 20 jaar. Een dergelijke lichte stijging van het aantal schepen heeft echter nauwelijks invloed op de behoefte aan ruimte voor de scheepvaart.

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
<p>4. De gemiddelde manoeuvre-eigenschappen van schepen in het gebied, de regelgeving, ervaring en internationaal onderzoek wijzen allen op een minimale afstand tussen de buitengrens van verkeersbanen (ofwel clearways) en windmolenparken (eveneens buitengrenzen) van tenminste 2 tot 5 zeemijl.</p>	<p>4. Het bevoegd gezag volgt inspreker niet in zijn stellingname om meerdere redenen. Voor een goed begrip wordt opgemerkt dat clearways in werkelijkheid voor zeevarenden onzichtbare (niet op zeekaarten aangegeven) verbindingroutes zijn tussen de verplichte verkeersbanen van verkeersscheidingsstelsels en andere 'logische' routes die bedoeld zijn als uitsluitingsgebied voor het bouwen van mijnbouwinstallaties en windturbineparken. Sinds 2008 kunnen we middels het Automatic Identification System alle scheepsbewegingen op de Noordzee van schepen groter dan 300 Bruto Ton plotten, en kan dus worden vastgesteld waar de werkelijke verkeersstromen lopen, hoeveel schepen daarin varen en hoe deze liggen ten opzichte van het voorgenomen windturbinepark.</p> <p>Het bevoegd gezag gaat in haar overwegingen uit van deze data omdat zij deze betrouwbaar vindt, in plaats van de clearways als uitgangspunt te nemen die lang niet altijd 'kloppen' met de werkelijke verkeersstromen. Bij het bevoegd gezag is voorts geen regelgeving bekend die genoemde afstanden voorschrijft. (Mogelijk bedoelt inspreker dat de interpretatie door de nautische sector van regelgeving leidt tot de genoemde afstanden.) Daarnaast vindt het bevoegd gezag de toepasbaarheid van de genoemde internationale onderzoeken beperkt omdat deze in andere (niet vergelijkbare) omstandigheden plaatsvonden dan in de Nederlandse EEZ, gebaseerd zijn op of theoretische studies met vele discutabele aannames of korte tijdsperiodes waarin 'gemonitord' is, of anderszins wetenschappelijk onverantwoord zijn. In de derde plaats kan uit de risicoanalyse met het SAMSON model zoals opgenomen in het MER worden afgeleid dat ook bij afstanden kleiner dan 2 zeemijl de kans op significante ongevallen beperkt is.</p>

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
	<p>Het SAMSON model is ook gehanteerd bij de veiligheidsanalyse bij de aanleg van Maasvlakte II. Het model houdt rekening met de gemeten scheepsdichtheid rondom het windturbinepark en baseert zich daarmee op de locatie specifieke omstandigheden. Het model gaat uit van de risicoberekening 'kans x effect' en neemt dus ook mee wat het effect is wanneer een schip in een windturbinepark verdaagt. Dit effect wordt vaak overschat; in het merendeel van de gevallen lopen schepen en windmolens beperkte schade op maar het leidt zelden tot catastrofale gevolgen.</p> <p>Als laatste merkt het bevoegd gezag op dat de manoeuvre-eigenschappen van schepen en de vaarpraktijk worden meegenomen in de overwegingen in het besluit maar niet leiden tot 2-5 zeemijlen afstand tot clearways. Bij het vaststellen van de benodigde ruimte voor de scheepvaart wordt desondanks een 'crashmanoeuvre' meegerekend. Overigens wordt uitgegaan van een berekening van de benodigde vaarwegbreedte zoals volgt uit PIANC Work Group 30 Guideline for design of Navigation Channels (juni 1997). Daarbij is gerekend met de minst gunstige aannames (weer, stroming, grootte en type schip etc.) Daarnaast wordt kritisch gekeken naar andere obstakels in de buurt van het windturbinepark die de scheepvaart kunnen hinderen. In aanvulling op het MER heeft het bevoegd gezag de vaarpraktijk betrokken bij de overwegingen van het bevoegd gezag, zie hoofdstuk 3 van het besluit.</p>

Datum
2 november 2009
Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
5. Juist de combinatie van veel grote schepen en verwachte groei binnen afzienbare tijd van meer dan 45%, relatief hoge snelheden, veel kruisend verkeer en complexiteit, benodigde ruimte voor uitwijken, afleiding door aanloop van havens, regelmatig beperkt zicht en krachtige wind, afwijkend vaargedrag bij slecht weer, geen loods aan boord en buiten VTS gebied, pleiten voor het vinden van ruimte op zee in een gebied dat zo veel mogelijk vrij blijft van de drukste scheepvaartroutes en rekening houdend met de reeds genoemde veiligheidsafstanden van minimaal 2 zeemijl tussen buitengrenzen van windmolenpark en vaarroutes.	5. Alle hier genoemde factoren worden in overweging genomen door het bevoegd gezag, zie punt 4. Voor de afwegingen die in dit besluit zijn gemaakt verwijzen wij inspreker naar hoofdstuk 3 van het besluit.
6. Het aanbevolen gebied voor windmolenparken wordt globaal begrensd door de coördinaten, zoals aangegeven op bladzijde 19 van de Nautische Visie.	6. Zie de reactie van het bevoegd gezag onder punt 1 en 2.
7. Geen versnippering en verspreiding van diverse parken, maar beperken tot 1 of 2 grote gebieden (verder op zee), routes vrijhouden en corridors waar nodig.	7. In het MER en bij het beoordelen van de aanvraag wordt rekening gehouden met de cumulatieve effecten van meerdere windturbineparken voor de scheepvaart. Zie hoofdstuk 3 van het besluit. Onder 1. is reeds gewezen op het toekomstige beleid ten aanzien van windenergie op zee.
8. Niet alleen kijken naar de aanlooproutes naar de Nederlandse havens, maar ook de doorgaande reisplanning en vaart zo min mogelijk hinderen.	8. De mate van hinder wordt beoordeeld op basis van de ligging van het park ten opzichte van de verkeersstromen, de scheepsdichtheid in de verkeersstromen en andere obstakels voor de scheepvaart in het omliggende gebied. Dat geldt zowel voor verkeersstromen met doorgaande vaart als voor scheepvaart in aanloopgebieden. In de aanloopgebieden wordt echter daarbovenop rekening gehouden met de extra risico's die spelen bij het aanlopen of verlaten van een haven. In aanvulling op het MER heeft het bevoegd gezag de hier genoemde aspecten betrokken bij de overwegingen in het besluit, zie hoofdstuk 3 van het besluit.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
9. Ten einde te komen tot zo min mogelijk ruimtebeslag op zee en dus zo min mogelijk windmolens, zouden de molens van een zo hoog mogelijk vermogen moeten zijn (5 MW in plaats van 2 tot 3).	9. In het MER zijn verschillende inrichtingsalternatieven onderzocht, voor wat betreft dichtheid en vermogen. Ten aanzien van windturbines met een vermogen van 5-6 MW op zee is relatief weinig ervaring opgedaan. Overigens hebben grotere windturbines ook meer vrije ruimte nodig dan kleinere windturbines en bestaat er dus geen lineair verband tussen grootte van windmolens en ruimtebeslag. In het MER is een vergelijking gemaakt van opbrengsten van grote en kleine turbines. Verwezen wordt naar de in het MER opgenomen samenvatting. In reactie op deze inspraakreactie is voorts van belang dat het bevoegd gezag gehouden is te beslissen op grondslag van de vergunningaanvraag. De aanvrager heeft in zijn aanvraag voor een type windmolen gekozen. Indien het bevoegd gezag anders zou voorschrijven, verlaat het de grondslag van de aanvraag.
10. Veiligheidsmarges tot windmolenparken dienen minimaal 2 zeemijl te zijn, net zoals de veiligheidsmarges tussen verkeersstromen en de minimale breedte van een verkeersader. Daarmee kom je tot een minimale tussenafstand van 10 zeemijl tussen verschillende windmolenparken.	10. In het MER wordt scheepvaartveiligheid behandeld aan de hand van het SAMSON model. Uit het MER blijkt niet dat het windturbinepark leidt tot een (substantiële) toename van de kans op ongevallen. De SAMSON berekeningen bieden geen grond voor een (algemene) minimale veiligheidsmarge als door inspreker naar voren is gebracht. In aanvulling op het MER heeft het bevoegd gezag de vaarpraktijk betrokken bij de overwegingen van het bevoegd gezag, zie hoofdstuk 3 van het besluit.
11. De verlichting van windmolenparken dient uitgevoerd te worden cf. richtlijnen IALA.	11. Een verlichtingsplan dient op de IALA richtlijnen te worden gebaseerd; dit is in de besluiten verwerkt.

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-904

BESLUIT WBR-AANVRAAG OFFSHORE WINDTURBINEPARK DEN HELDER I

Kernpunt(en) van de zienswijzen:	Reactie van Bevoegd Gezag:
<p>12. Stationeer wachtschepen die kunnen ingrijpen bij calamiteiten, oliebestrijding, maar ook als vooruitgeschoven VTS post.</p>	<p>12. Een zeesleper met voldoende trekkracht heeft een toegevoegde waarde voor de veiligheid indien deze op tijd bij een onmanoeuvrerbaar schip aanwezig is. Indien de veiligheidsrisico's en bijbehorende kosten zodanig groot zijn dat een zeesleper (die dan permanent bij het park gestationeerd moet zijn) daarmee gerechtvaardigd kan worden kan dit overwogen worden. Door middel van monitoring en evaluatie wordt de veiligheidssituatie in en rond het park in de gaten gehouden (zie voorschriften bij het besluit). Vooralsnog vindt het bevoegd gezag een zeesleper echter niet gerechtvaardigd, zie hoofdstuk 3 van het besluit. Het MER wijst verder uit dat bij een calamiteit de kans op verlies van olie minimaal is. Overigens geldt dat tijdens de bouw van het windturbinepark, als er bouwverkeer rondvaart en verlichting/markering nog niet op orde is, een wachtschip wordt voorgeschreven die inderdaad als 'vooruitgeschoven VTS post' kan worden beschouwd. Echter met de beperking dat buiten de 12 NM uit de kust (territoriale wateren) waar het windturbinepark ligt geen scheepsbegeleiding mag worden gegeven en het wachtschip dus slechts waarschuwingen en adviezen mag geven aan schepen. Na de bouw wordt het park echter goed verlicht, is herkenbaar op de radar en AIS en er is geen noemenswaardig scheepvaartverkeer meer in het park aanwezig. Daardoor heeft een wachtschip dat geen sleepcapaciteit heeft nauwelijks toegevoegde waarde meer.</p>

Datum
2 november 2009

Nummer
WSV/2009-904